„ГРАДУС“ АД

Консолидиран финансов отчет
Консолидиран доклад за дейността
Декларация за корпоративно управление
Нефинансова декларация
Одиторски доклад

31 Декември 2023

Georgi Aleksandrov Babev
Digitally signed by Georgi Aleksandrov Babev
Date: 2024.08.05 17:34:40 +03'00'

Angel Ivanov Angelov
Digitally signed by Angel Ivanov Angelov
Date: 2024.08.05 17:35:40 +03'00'

ГРАДУС АД
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
ЗА ГОДИНАТА, ЗАВЪРШВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2023 ГОДИНА

	Бележки	2023 BGN'000	2022 BGN'000
Приходи	24	144,293	149,944
Други доходи от дейността, нетно	25	10,937	27,984
Изменение на биологични активи		18,861	19,388
Изменение на запасите от продукция		1,745	4,279
Капитализирани собствени разходи	26	420	417
Отчетна стойност на продадени стоки		(4,571)	(520)
Разходи за материали	27	(97,443)	(117,561)
Разходи за външни услуги	28	(7,546)	(7,367)
Разходи за амортизация	4,5	(8,567)	(8,379)
Разходи за персонала	29	(36,353)	(33,000)
Обезценка на активи	30	(31,213)	(32,129)
Други разходи за дейността	31	(3,762)	(3,508)
Загуба от оперативна дейност		**(13,199)**	**(452)**
Финансови приходи	32	215	262
Финансови разходи	32	(264)	(124)
Финансови приходи / (разходи), нетно		**(49)**	**138**
Загуба преди данък		**(13,248)**	**(314)**
Разход за данък върху печалбата	33	777	(40)
Загуба след облагане с данъци		**(12,471)**	**(354)**
Други компоненти на всеобхватния доход			
Компоненти, които няма да бъдат прекласифицирани в печалбата или загубата			
Промени в резерв от актюерски печалби и загуби, нетно от данъци		(187)	(57)
Промени в преоценъчен резерв на имоти, машини и оборудване, нетно от данъци		(8,175)	(30)
ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД		**(20,833)**	**(441)**
Нетна загуба, отнасяща се към:			
Собственици на дружеството майка		(12,263)	(129)
Неконтролиращо участие		(208)	(225)
Общ всеобхватен доход, отнасящ се към:			
Собственици на дружеството майка		(20,625)	(216)
Неконтролиращо участие		(208)	(225)
Загуба на акция в лева	15	(0.05)	0.00

Приложенията на страници от 5 до 47 са неразделна част от консолидирания финансов отчет.

Съставител:
Антоанета Боева

Antoaneta Nikiforova Boeva
Digitally signed by Antoaneta Nikiforova Boeva
Date: 2024.04.26 17:22:04 +03'00'

Изпълнителен директор:
/Георги Бабев/

Georgi Aleksandrov Babev
Digitally signed by Georgi Aleksandrov Babev
Date: 2024.04.26 17:25:45 +03'00'

Председател на СД:
/Ангел Ангелов/

Angel Ivanov Angelov
Digitally signed by Angel Ivanov Angelov
Date: 2024.04.26 17:31:58 +03'00'

Одиторско дружество №129 Бейкър Тили Клиту и Партньори ЕООД:

IVAYLO YANCHEV YANCHEV
Digitally signed by IVAYLO YANCHEV YANCHEV
Date: 2024.04.26 22:05:25 +03'00'

Ивайло Янчев
Регистриран одитор, отговорен за одита

Galina Dimitrova Lokmadjieva-Nedkova
Digitally signed by Galina Dimitrova Lokmadjieva-Nedkova
Date: 2024.04.26 22:18:44 +03'00'

Галина Локмаджиева - Недкова
Управител
Бейкър Тили Клиту и партньори ЕООД

ГРАДУС АД
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 ГОДИНА

	Бележки	31 декември 2023 BGN'000	31 декември 2022 BGN'000
АКТИВИ			
Нетекущи активи			
Имоти, машини и оборудване	4	186,689	200,427
Нематериални активи	5	34,162	42,257
Репутация	6	20,656	20,656
Инвестиционни имоти	9	10,461	9,622
Инвестиции		1	1
Общо нетекущи активи		**251,969**	**272,963**
Текущи активи			
Материални запаси	10.1	40,151	46,699
Биологични активи	10.2	11,255	10,100
Вземания от свързани предприятия	37	5,878	4,575
Търговски вземания и доставчици по аванси	11	11,530	12,794
Предоставени заеми	12	640	3,443
Други текущи вземания и предплатени разходи	13	2,771	3,891
Парични средства и парични еквиваленти	14	2,096	4,628
Общо текущи активи		**74,321**	**86,130**
ОБЩО АКТИВИ		**326,290**	**359,093**
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Капитал, отнасящ се към собствениците на дружеството майка			
Основен капитал		243,609	243,609
Изкупени собствени акции		(4,135)	-
Премиен резерв		60,354	62,287
Резерв от преструктуриране		(247)	(247)
Преоценъчен резерв		4,834	13,009
Резерв от актюерски преоценки		(473)	(286)
Натрупана загуба		(18,757)	(1,494)
	15	**285,185**	**316,878**
Неконтролиращо участие	8	1,385	1,593
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ		**286,570**	**318,471**
ПАСИВИ			
Нетекущи задължения			
Пасиви по отсрочени данъци	16	13,075	15,104
Банкови заеми	19	10,000	5,533
Дългосрочни задължения към персонала	17	517	478
Задължения по лизинг		196	-
Разсрочен доход от финансиране	18	1,288	1,550
Общо нетекущи задължения		**25,076**	**22,665**
Текущи задължения			
Банкови заеми	19	3,700	7,000
Задължения към свързани предприятия	37	614	356
Търговски задължения	20	4,674	4,543
Задължения за данъци	21	944	779
Задължения към персонала и за социално осигуряване	22	3,747	3,533
Задължения по лизинг		106	53
Други текущи задължения	23	859	1,693
Общо текущи задължения		**14,644**	**17,957**
ОБЩО ПАСИВИ		**39,720**	**40,622**
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ		**326,290**	**359,093**

Консолидираният финансов отчет е одобрен за издаване от Съвета на директорите на Градус АД и е подписан на 26.04.2024 г.
Приложенията на страници от 5 до 47 са неразделна част от консолидирания финансов отчет.

Съставител:
Антоанета Боева

Antoaneta Nikiforova Boeva
Digitally signed by Antoaneta Nikiforova Boeva
Date: 2024.04.26 17:22:45 +03'00'

Изпълнителен директор:
/Георги Бабев/

Georgi Aleksandrov Babev
Digitally signed by Georgi Aleksandrov Babev
Date: 2024.04.26 17:26:21 +03'00'

Председател на СД:
/Ангел Ангелов/

Angel Ivanov Angelov
Digitally signed by Angel Ivanov Angelov
Date: 2024.04.26 17:32:46 +03'00'

Одиторско дружество №129 Бейкър Тили Клиту и Партньори ЕООД:

IVAYLO YANCHEV YANCHEV
Digitally signed by IVAYLO YANCHEV YANCHEV
Date: 2024.04.26 22:06:48 +03'00'

Ивайло Янчев
Регистриран одитор, отговорен за одита

Galina Dimitrova Lokmadjieva-Nedkova
Digitally signed by Galina Dimitrova Lokmadjieva-Nedkova
Date: 2024.04.26 22:20:03 +03'00'

Галина Локмаджиева - Недкова
Управител
Бейкър Тили Клиту и партньори ЕООД

ГРАДУС АД
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
ЗА ГОДИНАТА, ЗАВЪРШВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2023 ГОДИНА

	Бележки	2023 BGN'000	2022 BGN'000
Парични потоци от оперативна дейност			
Постъпления от клиенти		174,055	178,624
Плащания на доставчици		(130,519)	(160,804)
Плащания на персонала и за социално осигуряване		(35,912)	(32,003)
Платени данъци, без данъци върху печалбата, нетно		(5,112)	(3,269)
Платени данъци върху печалбата		44	(2,499)
Постъпления от получени финансирания за текущата дейност		6,598	20,109
Курсови разлики и банкови такси, нетно		(35)	(51)
Други плащания, нетно		167	(870)
Нетни парични потоци от / (използвани в) оперативна дейност		**9,286**	**(763)**
Парични потоци от инвестиционна дейност			
Покупки на дълготрайни активи		(3,937)	(8,014)
Постъпления от продажби на имоти, машини и оборудване		455	19
Покупка на инвестиции		(6)	-
Възстановени заеми, предоставени на свързани лица		2,050	433
Предоставени заеми на несвързани лица		-	(313)
Възстановени заеми, предоставени на несвързани лица		90	1,294
Постъпления от лихва от предоставени заеми на свързани лица		96	38
Постъпления от лихва от предоставени заеми на несвързани лица		35	85
Нетни парични потоци използвани в инвестиционна дейност		**(1,217)**	**(6,458)**
Парични потоци от финансова дейност			
Обратно изкупени собствени акции		(6,068)	-
Постъпления от получени банкови заеми		24,384	36,140
Плащания по получени банкови заеми		(23,217)	(23,628)
Платени лихви и такси по банкови заеми		(178)	(113)
Платени дивиденти		(5,019)	(10,502)
Платени данъци във връзка с изплатени дивиденти		(213)	(728)
Плащания по лизингови договори		(109)	(118)
Други плащания, нетно		(181)	(3)
Нетни парични потоци от / (използвани във) финансова дейност		**(10,601)**	**1,048**
Нетно намаление на паричните средства и паричните еквиваленти		**(2,532)**	**(6,173)**
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари	14	4,628	10,801
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	14	**2,096**	**4,628**

Приложенията на страници от 5 до 47 са неразделна част от консолидирания финансов отчет.

Съставител:
Антоанета Боева

Antoaneta Nikiforova Boeva
Digitally signed by Antoaneta Nikiforova Boeva
Date: 2024.04.26 17:23:21 +03'00'

Изпълнителен директор:
/Георги Бабев/

Georgi Aleksandrov Babev
Digitally signed by Georgi Aleksandrov Babev
Date: 2024.04.26 17:26:52 +03'00'

Председател на СД:
/Ангел Ангелов/

Angel Ivanov Angelov
Digitally signed by Angel Ivanov Angelov
Date: 2024.04.26 17:33:31 +03'00'

Одиторско дружество №129 Бейкър Тили Клиту и Партньори ЕООД:

IVAYLO YANCHEV YANCHEV
Digitally signed by IVAYLO YANCHEV YANCHEV
Date: 2024.04.26 22:08:09 +03'00'

Ивайло Янчев
Регистриран одитор, отговорен за одита

Galina Dimitrova Lokmadjieva-Nedkova
Digitally signed by Galina Dimitrova Lokmadjieva-Nedkova
Date: 2024.04.26 22:21:11 +03'00'

Галина Локмаджиева - Недкова
Управител
Бейкър Тили Клиту и партньори ЕООД

ГРАДУС АД
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
ЗА ГОДИНАТА, ЗАВЪРШВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2023 ГОДИНА

	Основен капитал	Обратно изкупени собствени акции	Премиен резерв	Резерв от преструктуриране	Преоценъчен резерв	Резерв от актюерски преоценки	Непокрита загуба	Общо за собствениците на дружеството майка	Неконтролиращо участие	Общо собствен капитал
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Салдо на 1 януари 2022 година	**243,609**	**-**	**62,287**	**(247)**	**13,039**	**(229)**	**9,597**	**328,056**	**1,818**	**329,874**
Нетна загуба за годината	-	-	-	-	-	-	(129)	**(129)**	(225)	**(354)**
Разпределение на печалбата за дивиденти	-	-	-	-	-	-	(10,962)	**(10,962)**	-	**(10,962)**
Промени в преоценъчен резерв	-	-	-	-	(30)	-	-	**(30)**	-	**(30)**
Промени в резерв от актюерски преоценки	-	-	-	-	-	(57)	-	**(57)**	-	**(57)**
Салдо на 31 декември 2022 година	**243,609**	**-**	**62,287**	**(247)**	**13,009**	**(286)**	**(1,494)**	**316,878**	**1,593**	**318,471**
Нетна загуба за годината	-	-	-	-	-	-	(12,263)	**(12,263)**	(208)	**(12,471)**
Разпределение на печалбата за дивиденти	-	-	-	-	-	-	(5,000)	**(5,000)**	-	**(5,000)**
Промени в преоценъчен резерв	-	-	-	-	(8,175)	-	-	**(8,175)**	-	**(8,175)**
Промени в резерв от актюерски преоценки	-	-	-	-	-	(187)	-	**(187)**	-	**(187)**
Изкупени собствени акции	-	(4,135)	(1,933)	-	-	-		**(6,068)**	-	**(6,068)**
Салдо на 31 декември 2023 година	**243,609**	**(4,135)**	**60,354**	**(247)**	**4,834**	**(473)**	**(18,757)**	**285,185**	**1,385**	**286,570**

Приложенията на страници от 5 до 47 са неразделна част от консолидирания финансов отчет.

Съставител:
Антоанета Боева

Antoaneta Nikiforova Boeva
Digitally signed by Antoaneta Nikiforova Boeva
Date: 2024.04.26 17:23:47 +03'00'

Изпълнителен директор:
/Георги Бабев/

Georgi Aleksandrov Babev
Digitally signed by Georgi Aleksandrov Babev
Date: 2024.04.26 17:27:23 +03'00'

Председател на СД:
/Ангел Ангелов/

Angel Ivanov Angelov
Digitally signed by Angel Ivanov Angelov
Date: 2024.04.26 17:34:11 +03'00'

Одиторско дружество №129 Бейкър Тили Клиту и Партньори ЕООД:

IVAYLO YANCHEV YANCHEV
Digitally signed by IVAYLO YANCHEV YANCHEV
Date: 2024.04.26 22:09:40 +03'00'

Ивайло Янчев
Регистриран одитор, отговорен за одита

Galina Dimitrova Lokmadjieva-Nedkova
Digitally signed by Galina Dimitrova Lokmadjieva-Nedkova
Date: 2024.04.26 22:22:33 +03'00'

Галина Локмаджиева - Недкова
Управител
Бейкър Тили Клиту и партньори ЕООД

1. Информация за икономическата група

Икономическа група „Градус" АД (Групата) включва дружество-майка и пет дъщерни предприятия.
Към 31.12.2023г. средната численост на персонала е 1 175 служители (31.12.2022г. – 1 271 служители).
Предметът на дейност на дружествата от Групата е:

- птицевъдство – отглеждане на родители за бройлери,
- производство и реализация на разплодни яйца,
- производство и реализация на угоени птици – бройлери, люпене на пилета, преработка и реализация на продукти от птиче месо,
- производство на комбинирани фуражи предназначени за пазара, съдържащи зърна и фуражни добавки в съотношение по определени и утвърдени рецепти.,
- отдаване под наем на транспортни средства.

„Градус" АД е Акционерно дружество, учредено на 28 ноември 2017г. и вписано в Търговския регистър на Агенция по вписванията с ЕИК: 204882907.
„Градус" АД е дружество-майка.

Адрес на управление: Република България
гр. Стара Загора 6000, кв. „Индустриален", Птицекланица „Градус"
LEI: 485100VMOUDWWCUDJ690
На **30.07.2018 г.** с решение №770 – ПД/30.07.2018 г., Комисия за финансов надзор вписа „Градус" АД, като публично дружество в регистъра на публичните дружества и други емитенти на ценни книжа по чл.30, ал.1, т.3 от ЗКФН, воден от Комисия за финансов надзор (КФН).
Акциите на Дружеството се търгуват на Основен пазар на БФБ – сегмент **"Standart"** с борсов код на емисията **GR6** и **ISIN: BG1100002184**

През 2023 година Градус АД (дружество-майка) не е променяло наименованието си.

Градус АД не е дъщерно дружество на друга компания-майка.

Собственост и управление на Дружеството - майка
„Градус" АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа.
Акционери на Дружеството към 31.12.2023г. са:

- Градус АД 1,70% от капитала
- Лука Ангелов Ангелов 40,77% от капитала
- Иван Ангелов Ангелов 20,68% от капитала
- Ангел Иванов Ангелов 20,68% от капитала
- Юридически лица 14,35% от капитала
- Индивидуални акционери 1,82% от капитала

Органи на управление на Дружеството

- Общо събрание на акционерите
- Съвет на директорите

Съветът на директорите:

Към 31.12.2023 г., съветът на директорите се състои от трима (3) членове в състав:

Ангел Иванов Ангелов – Председател на Съвета на директорите на „Градус" АД
Георги Александров Бабев – Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор на „Градус" АД
Бистра Стоянова Коцева - Член на Съвета на директорите на „Градус" АД

Одитен комитет:

Одитният комитет подпомага работата на Съвета на директорите, има роля на лица, натоварени с общо управление, които извършват мониторинг и надзор над вътрешната контролна система, управлението на риска и системата на финансово отчитане на дружеството.
Одитният комитет е в състав:

- Христина Атанасова Филипова – Председател на Одитния комитет;
- Ивайло Николаев Николов – член на Одитния комитет;
- Радка Димчева Пенева – член на Одитния комитет.

Макроикономическа обстановка

Дружеството – майка и дъщерните предприятия осъществяват своята дейност в условията на нарастваща инфлация. Ръководството успява да запази добро финансово състояние на Групата, като индексира приходите и разходите си в разумни граници. Пряк ефект от променената макроикономическа среда е повишението на дисконтовата норма, с която Групата тества за обезценка активите си. (виж бележки 5 и 6).

1. Информация за икономическата група (Продължение)

Война в Украйна – влияние и ефекти

На дата 24.02.2022 г. възникна военен конфликт между Украйна и Русия. В последствие редица държави наложиха санкции срещу определени физически и юридически лица в Русия. Конфликта „Русия-Украйна" и свързаните с него икономически санкции и други мерки, предприети от правителствата по света имат значителен ефект както върху местните икономики на отделните страни, така и на глобалната икономика.

Групата не притежава инвестиции на територията на страните участници във военния конфликт. Групата няма търговски отношения с контрагенти на които са наложени санкции. Групата няма доставчици на стоки или услуги от страните участници в конфликта. Продажбите към клиенти от засегнатите страни не са значителни за дейността на Групата и са пренасочени към други пазари при същите или по-изгодни условия.

Въпроси, свързани с климата

Групата възприема опазването на околната среда и намаляването на скоростта на настъпване на климатичните промени като част от своята корпоративна политика за социална отговорност и развива своята дейност, съобразявайки се с изискванията за опазване на околната среда. Групата не е установила директни ефекти върху отчетните обекти във финансовия отчет в резултат на промени в законодателството, свързани с климата.

2. База за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския Съюз (ЕС). Консолидираният финансов отчет е изготвен при спазване принципа на действащото предприятие, текущото начисляване и историческата цена, с изключение на имоти, съоръжения, машини и оборудване, които се отчитат по модела на преоценената стойност в МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения", инвестиционни имоти, които се отчитат по справедлива стойност според МСС 40 „Инвестиционни имоти" и биологични активи, които се отчитат по справедлива стойност според МСС 41 „Земеделие".

Функционална валута и валута на представяне

Съгласно изискванията на българското законодателство, Групата води счетоводство и изготвя консолидираните си финансови отчети в националната парична единица на Република България - български лев, който от 1 януари 1999 е с фиксиран курс към еврото в съотношение 1 евро = 1.95583 лева.

Настоящият консолидиран финансов отчет е изготвен в хиляди лева (хил. лв.).

Сравнителни данни

Групата представя сравнителна информация в този консолидиран финансов отчет за една предходна година. Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

3. Значими счетоводни политики

(а) Сделки в чуждестранна валута

Операциите с чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута по обменния курс, приложим в деня на извършване на сделката. Парични активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута по заключителния курс в деня на изготвяне на отчета за финансовото състояние. Печалба или загуба от курсови разлики, произтичащи от парични позиции, е разликата между амортизираната стойност във функционална валута в началото на периода, коригирана с ефективната лихва и плащанията през периода и амортизираната стойност в чуждестранна валута превалутирана по курса в края на периода.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
(а) Сделки в чуждестранна валута (Продължение)

Непарични активи и пасиви деноминирани в чуждестранни валути, които се отчитат по справедлива стойност, се превръщат във функционалната валута по курса на датата, към която е определена справедливата стойност. Непарични активи и пасиви в чуждестранна валута, които се оценяват по историческа цена, се превалутират във функционалната валута по курса на датата на сделката. Курсови разлики, възникващи от превалутирането във функционалната валута се отчитат в печалби и загуби, освен разлики, възникващи от превалутирането във функционалната валута на капиталови инструменти на разположение за продажба, или отговарящи на условията хеджинги на паричен поток, които се признават в друг всеобхватен доход (ако има такива).

(б) Имоти, машини, съоръжения и оборудване

(i) Признаване и оценка

Първоначално признаване
Имотите, машините, съоръженията и оборудването се оценяват първоначално по цена на придобиване, която включва разходите, пряко свързани с придобиването на актива. Цената на придобиване включва покупната цена, включително мита и невъзстановими данъци върху покупката, както и всички други разходи, пряко отнасящи се до привеждане на актива до местоположение и състояние необходими за неговата експлоатация по начина предвиден от ръководството. Стойността на активите придобити по стопански начин включва направените разходи за материали, директно вложен труд и съответната пропорционална част от непреките производствени разходи; разходите пряко отнасящи се до привеждане на актива до местоположение и състояние необходими за неговата експлоатация; първоначална приблизителна оценка на разходите за демонтаж и преместване на актива и за възстановяване на площадката, на която е разположен актива и капитализирани разходи за лихви. Закупен софтуер, без който е невъзможно функционирането на закупено оборудване, се капитализира като част от това оборудване. Когато в имотите, машините, съоръженията и оборудването се съдържат компоненти с различна продължителност на полезен живот, те се отчитат отделно.

Последваща оценка
Дълготрайните материални активи след тяхното първоначално придобиване се отчитат по модела на преоценената стойност по МСС 16. Справедливата стойност на дълготрайните материални активи се определя на базата на пазарни доказателства, представени в доклад, изготвен от одобрен лицензиран оценител. Преоценка се предвижда да се извършва на всеки 3 години. Когато справедливата стойност се промени значително за по-кратък период от време, преоценката може да се прави по-често, за да се гарантира, че тяхната балансова стойност към съответната отчетна дата не се различава съществено от справедливата им стойност. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от Групата на "имоти, машини и оборудване" се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Групата очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към "други доходи от дейността, нетно" на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход. Когато преоценените активи се продадат или отпишат по друга причина, сумите, включени в преоценъчен резерв, се рекласифицират в неразпределена печалба или загуба.

(ii) Последващи разходи

Възникнали последващи разходи, за да се подмени част от актив от имотите, машините, съоръженията и оборудването, се капитализират в балансовата стойност на съответния актив, само когато е вероятно предприятието да получи в бъдеще икономически ползи, свързани с тази част от актива и разходите могат да бъдат оценени надеждно. Текущи ремонти и поддръжка се признават като разход при възникването им.

(iii) Амортизация

Имоти, машини, съоръжения и оборудване се амортизират от датата, на която са инсталирани и са готови за употреба, или за придобитите по стопански начин, от датата на която актива е завършен и е готов за употреба. Амортизацията се признава до размера на първоначалната стойност на актива минус очакваната остатъчна стойност на актива на база линейния метод въз основа на очаквания полезен живот на всеки един компонент от имоти, машини, съоръжения и оборудване. Амортизацията се отчита в печалби и загуби, освен ако не се включва в отчетната стойност на друг актив. Амортизация на придобити активи при условията на лизинг се начислява за по-късия измежду срока на договора и техния полезен живот, освен в случаите, когато е почти сигурно придобиването на собствеността върху тях до края на срока на договора. Земята не се амортизира. Приетите амортизационни норми са както следва:

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
(б) Имоти, машини, съоръжения и оборудване (Продължение)

	2023 годишна аморт.норма в %	2022 годишна аморт.норма в %
Сгради	1.5 - 1.67	1.5
Съоръжения и пътища	1.5 – 24.41	1.5
Машини и оборудване	8 – 26.65	8
Транспортни средства	10	10
Компютърно оборудване	33.3	33.3
Стопански инвентар	10 – 15	10
Други дълготрайни активи	10 – 25	4 – 10

Методите на амортизация, полезният живот и остатъчните стойности (ако не са незначителни) се преразглеждат към всяка дата на изготвяне на консолидирания финансов отчет.

(в) Нематериални активи

(i) Репутация

Репутацията представлява надвишаването на цената на придобиване (предоставеното възнаграждение) над справедливата стойност на дела на Групата в нетните разграничими активи на придобитото дружество към датата на придобиването (бизнес комбинацията).
Репутацията, възникнала при придобиване на дъщерно предприятие се представя в консолидирания отчет за финансовото състояние в Групата на "нематериалните активи".

В консолидирания финансов отчет първоначално се оценява по цена на придобиване (себестойност), а последващо - по цена на придобиване минус натрупаните загуби от обезценки. Репутацията не се амортизира.

(ii) Нематериални активи, различни от репутация

Нематериалните активи представляват търговски марки, лицензи, софтуер и други нематериални активи. Нематериалните активи, придобити от дъщерните Дружества, имащи ограничен полезен живот, са представени по цена на придобиване, намалена с натрупана амортизация и загуби от обезценки.
Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход за амортизации в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Нематериалните активи се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат.

Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от Групата на "нематериалните активи" се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Групата очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към "други доходи от дейността, нетно" на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

(iii) Последващи разходи

Последващи разходи се капитализират само когато увеличават бъдещата икономическа полза от специфичния актив, за който се отнасят. Всички останали разходи, включително разходи за вътрешно генерирани репутация и търговски марки, се признават като разход в момента на тяхното възникване.

(iv) Амортизация
Нематериалните активи, различни от репутация и търговски марки, се амортизират на база линейния метод в печалби и загуби въз основа на очаквания срок на полезния им живот от датата, на която са готови за употреба.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
в) Нематериални активи (Продължение)
(iv) Амортизация (Продължение)

	2023 годишна аморт.норма в %	2022 годишна аморт.норма в %
Права върху интелектуална собственост	15	15
Права върху индустриална собственост	15	15
Други нематериални активи	6,67 - 33,3	6,67 – 33,3

Методите на амортизация, полезния живот и остатъчните стойности се преразглеждат към всяка дата на изготвяне на финансов отчет.

(г) Инвестиции

Дългосрочните инвестиции, представляващи инвестиции във финансови инструменти, са представени в консолидирания финансов отчет по цена на придобиване, която представлява:
- справедливата стойност на възнаграждението, което е платено за придобиване на дялове и/или
- стойността на внесения паричен дружествен дял.

(д) Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти са имоти държани за отдаване под наем и/или за капиталово натрупване. Инвестиционните имоти първоначално се признават по цена на придобиване, заедно с всички свързани разходи. При последващо оценяване се прилага модела на справедливата стойност според МСС 40 „Инвестиционни имоти". Печалби или загуби, възникващи от промяна в справедливата стойност се включват в печалбата или загубата в периода в който възникват.

Инвестиционен имот се отписва при продажба или когато не се използва или не се очакват бъдещи икономически ползи от продажбата му. Всяка печалба или загуба от отписването на имота се признава в печалбата или загубата за текущия период. Те се посочват нетно, към статията "други доходи от дейността, нетно" в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Трансфер от и към "инвестиционни имоти" се прави, когато има промяна във функционалното предназначение и употребата на даден имот. В случай на прехвърляне от "инвестиционни имоти" към "имоти за използване в собствената дейност" активът се завежда в новата си група по намерена историческа цена, която представлява справедливата му стойност към датата на прехвърлянето. Обратно, когато от "имоти за използване в собствената дейност" има прехвърляне към "инвестиционни имоти", активът се оценява по справедливата му стойност към датата на прехвърлянето, като разликата до балансовата му стойност се представя като компонент на консолидирания отчет за всеобхватния доход.

(е) Материални запаси

Материалните запаси се отчитат по по-ниската от тяхната себестойност и нетна реализуема стойност. Себестойността на материалните запаси се отчита на принципа на средно претеглена цена за материали и незавършено производство, и включва разходи за придобиване на материалните запаси, разходите за производство или преработка, както и всички други разходи отнасящи се до привеждането на материалните запаси до тяхното текущо местоположение и състояние. В случая на произведена продукция, себестойността също така включва разходи за труд, социални осигуровки и разходи за амортизация и други общопроизводствени разходи, разпределени на база нормален производствен капацитет.
Нетната реализируема стойност представлява предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително оценените разходи по завършване на производствения цикъл и тези, които са необходими за осъществяване на продажбата.

(ж) Биологични активи и правителствено финансиране

Групата признава биологичен актив или земеделска продукция, когато и само когато:
а) Групата контролира актива в резултат от предишно събитие;
б) вероятно е Групата да получи бъдещи икономически ползи, свързани с актива и
в) справедливата стойност или себестойността на актива може да бъде надеждно определена.

Биологичният актив се оценява при първоначалното признаване и към датата на всеки баланс по справедлива стойност, намалена с разходите за продажба.
Печалба или загуба, възникнали при първоначалното признаване на биологичния актив по справедлива стойност, намалена с разходите за продажба и от промяна на справедливата стойност, намалена с разходите за продажба на биологичния актив, се включват в печалбата или загубата за периода, в който са възникнали.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
(ж) Биологични активи и правителствено финансиране (Продължение)

Правителственото финансиране представлява различни форми на предоставяне на безвъзмездни средства от държавата (местни и централни органи и институции) и/или междуправителствени споразумения и организации. Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на направени разходи за биологични активи, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за същия период, през който са признати и разходите.

(з) Обезценка на нефинансови активи

Отчетните стойности на нефинансовите активи на Групата, различни от материални запаси и отсрочени данъчни активи, се преглеждат към всяка отчетна дата с цел да се определи дали има признаци за обезценка. В случай, че съществуват такива признаци, се прави приблизителна оценка на възстановимата стойност на актива. Загуба от обезценка се признава в случай че балансовата стойност на един актив или обект, генериращ парични потоци (ОГПП), част от която е той, превишава неговата възстановима стойност.
Възстановимата стойност на актив или ОГПП, е по-високата от неговата стойност в употреба и справедливата му стойност, намалена с разхода по продажба. При оценката на стойността в употреба, бъдещите парични потоци се дисконтират до сегашната им стойност, като се прилага дисконтов процент преди данъци, отразяващ текущите оценки за пазара, цената на парите във времето и риска специфичен за актива или за ОГПП.
За целта на теста за обезценка, активи, които не могат да бъдат тествани индивидуално, се групират заедно в най-малката възможна група активи, генерираща парични постъпления от продължаваща употреба, които са в голяма степен независими от паричните постъпления от други активи или ОГПП.
Загуби от обезценка се признават в печалби и загуби. Загуби от обезценка признати за ОГПП се разпределят така, че да намалят отчетните стойности на активите в обекта пропорционално.
Загуба от обезценка се възстановява само до такава степен, че балансовата стойност на актива не надвишава балансовата стойност, която би била определена, след приспадане на амортизация, ако загуба от обезценка не е била признавана.

(и) Търговски и други вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на Групата да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти.

Първоначално оценяване
Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на длъжника.

Последващо оценяване
Групата държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

Обезценка
Групата прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, допускан от МСФО 9. Очакваната кредитна загуба от вземанията се представя в „Обезценка на активи“ в отчета за всеобхватния доход.

(й) Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - депозити в банки с оригинален матуритет до три месеца и средствата на депозитите с по-дълъг матуритет, които са свободно разполагаеми за Групата съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита.

Последващо оценяване
Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност намалена с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
(й) Парични средства и парични еквиваленти (Продължение)
Последващо оценяване (Продължение)

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици се представят брутно, с включен ДДС (20%);
- получените лихви по разплащателни сметки са представени в оперативна дейност;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи се представя на ред "плащания към доставчици" към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на Групата за съответния период (месец).

(к) Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

Финансови активи
Първоначално признаване, класификация и оценяване
При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според които те впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.
Групата първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15.
Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Групата се е ангажирала да закупи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на Групата за неговото управление. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да пораждат парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата (СПГЛ)" по неиздължената сума на главницата. За целта се извършва анализ чрез тест на СПГЛ на нивото на инструмента. Бизнес моделът на Групата за управление на финансовите активи отразява начина, по който Групата управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци са резултат от събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Последващо оценяване
За целите на последващото оценяване финансовите активи са класифицирани в четири категории:
• Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)
• Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход с "рециклиране" на кумулативните печалби или загуби (дългови инструменти)
• Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход без "рециклиране" на кумулативните печалби и загуби (капиталови инструменти)
• Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата (дългови и капиталови инструменти).

Класификационни групи
Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)
Групата оценява финансовите активи по амортизирана стойност, когато са удовлетворени и двете условия по-долу:
• финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и
• условията на договора за финансовия актив пораждат парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.
Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент. Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход.
Финансовите активи по амортизирана стойност на Групата включват: парични средства и еквиваленти в банки, търговски вземания, заеми към свързани лица и заеми към трети лица.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
(к) Финансови инструменти (Продължение)

Отписване
Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от отчета за финансовото състояние на Групата, когато:
- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Групата е поело задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) Групата е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазило контрола върху него.

Когато Групата е прехвърлила правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпила в споразумение за прехвърляне, тя прави оценка на това дали и до каква степен е запазила рисковете и ползите от собствеността. Когато Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай Групата признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Групата е запазила.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от: първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска Групата да изплати.

Очаквана кредитна загуба от финансови активи
Групата признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Групата очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват и паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

За изчислението на очакваните кредитни загуби по предоставени заеми на свързани и трети лица и паричните средства и еквиваленти в банки, Групата прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход Групата прилага "тристепенен" модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент.

Очакваните кредитни загуби се признават на три фази:

а. Финансов актив, който не е кредитно обезценен при първоначалното му възникване/придобиване, се класифицира във фаза 1. От първоначалното му признаване неговият кредитен риск и качества са обект на непрекъснато наблюдение и анализи. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани във Фаза 1, се определят на база на очакваните кредитни загуби, които са резултат от възможни събития на неизпълнение, които биха могли да настъпят в рамките на следващите 12 месеца от живота на съответния актив (12-месечни очаквани кредитни загуби за инструмента).

б. В случаите, когато след първоначалното признаване на финансов актив, кредитният му риск нарасне значително и в резултат от това неговите качества се влошат, той се класифицира във фаза 2.

Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани във фаза 2 се определят за целия оставащ живот (срок) на съответния актив (очаквани кредитни загуби за целия живот на инструмента).

Ръководството на Групата е разработило политика и комплекс от критерии за анализ, установяване и оценка настъпване на състояние на „значително нарастване на кредитния риск".

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
(к) Финансови инструменти (Продължение)

В случаите, когато кредитният риск на финансов актив нарасне до ниво, което индикира, че има настъпило събитие на неизпълнение, финансовият актив се счита за обезценен и той се класифицира във фаза 3. На този етап се установяват и изчисляват понесените загуби по съответния актив за целия му оставащ живот (срок). Групата коригира очакваните кредитни загуби, определени на база исторически данни, с прогнозни макроикономически показатели, за които е установено, че има корелация и се очаква да окажат влияние върху размера на очакваните кредитни загуби в бъдеще.

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на търговските вземания, активите по договори с клиенти и лизингови вземания Групата прилага опростен подход за изчисление на очаквани кредитни загуби и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход тя признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата.

Финансови пасиви
Първоначално признаване, класификация и оценяване
При първоначалното им признаване финансовите пасиви се признават по справедлива стойност, или като заеми и привлечени средства, търговски и други задължения.
Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и търговски и други задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.
Финансовите пасиви на Групата включват търговски и други задължения, заеми, задължения по лизинг и други привлечени средства.

Последващо оценяване
Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация.

Класификационни групи
Получени заеми и други привлечени средства
След първоначалното им признаване, Групата оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход, когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.
Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като "финансов разход" в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Отписване
Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитодател при по същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за всеобхватния доход.

Компенсиране на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и в отчета за финансовото състояние се отразява нетната сума, ако съществува приложимо законно право за компенсиране на признатите суми и ако е налице намерение за уреждане на нетна основа, или за едновременно реализиране на активите и уреждане на пасивите.
Това изискване произтича от реалната стопанска същност на отношенията на Групата с даден контрагент, че при едновременното съществуване на тези две изисквания очакваният фактически бъдещ паричен поток и ползи от тези разчети за предприятието е нетният поток, т.е. нетната сума отразява реалното право или задължение на Групата от тези финансови инструменти - при всички обстоятелства да получи или плати единствено и само нетната сума. Ако не са налице едновременно и двете условия се приема, че правата и задълженията на Групата по повод тези насрещни разчети (финансови инструменти) не се изчерпват при всички ситуации само и единствено с получаването или плащането на нетната сума.
Политиката за нетирането е свързана и с оценката, представянето и управлението на реалния кредитен и ликвиден риск, свързан с тези насрещни разчети.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
(к) Финансови инструменти (Продължение)
Компенсиране на финансови инструменти (Продължение)

Критериите, които се прилагат за установяване на "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" са:
да не зависи от бъдещо събитие, т.е. да не е приложимо само при настъпване на някакво бъдещо събитие; да бъде възможно за упражняване и защитимо с правни способи в хода на (кумулативно):
- обичайната дейност,
- в случай на неизпълнение/просрочие, и
- в случай на неплатежоспособност или несъстоятелност.

Приложимостта на критериите се оценява спрямо изискванията на българското законодателство и установените договорености между страните. Условието за "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" винаги и задължително се оценява заедно с второ условие - за "задължително намерение за уреждане на тези разчети на нетна база".

(л) Лихвоносни заеми и други предоставени финансови ресурси

Всички заеми и други предоставени финансови ресурси се представят първоначално по цена на придобиване, която се приема за справедлива стойност на предоставеното по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и предоставени ресурси. След първоначалното им признаване лихвоносните заеми и други предоставени ресурси последващо се оценяват и представят в отчета за финансово състояние по амортизирана стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизираната стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други суми, свързани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход като финансови приходи или разходи през периода на амортизация.

Приходите от лихви се признават в съответствие с фазата, в който е класифициран съответният заем или друго вземане по предоставен финансов ресурс на база метода на ефективния лихвен процент.

(м) Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения в отчета за финансово състояние се представят по цена на придобиване, която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност на база сегашната им стойност при дисконтова норма, присъща за Групата, а последващо – по амортизирана стойност.

(н) Доходи на персонала
(i) Планове с дефинирани вноски

План с дефинирани вноски е план за доходи след напускане, според който дружество плаща вноски на друго лице и няма никакви правни или конструктивни задължения да плаща допълнителни суми след това. Правителството на България носи отговорността за осигуряването на пенсии по планове за дефинирани вноски в България. Задълженията за превеждане на вноски по плановете за пенсиониране с дефинирани вноски, се признават като разходи за персонала в печалби и загуби текущо. Вноските по план с дефинирани вноски, които са дължими повече от 12 месеца след края на периода на предоставяне на услугите от служителите, се дисконтират до настоящата им стойност.

(ii) Планове с дефинирани доходи

План с дефинирани доходи е план за доходи след напускане, различен от план с дефинирани вноски. Нетното задължение на Групата за планове с дефинирани доходи се изчислява като се прогнозира сумата на бъдещите доходи, които служителите са придобили в замяна на своите услуги в текущия и предходни периоди; и този доход се дисконтира, за да се определи неговата настояща стойност.

Групата има задължение за изплащане на доход при напускане на тези свои служители, които се пенсионират в съответствие с изискванията на чл. 222, § 3 от Кодекса на Труда (КТ) в България. Съобразно тези разпоредби на КТ, при прекратяване на трудовия договор на служител придобил право на пенсия, работодателят му изплаща обезщетение в размер на 2 месечни брутни работни заплати. В случай, че работникът или служителят има натрупан стаж от 10 и повече години към датата на пенсиониране, обезщетението е в размер на 6 месечни брутни работни заплати. Към датата на отчета ръководството оценява приблизителния размер на потенциалните разходи за всички служители чрез използването на метода на прогнозните кредитни единици.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
(н) Доходи на персонала (Продължение)

(iii) Доходи при прекратяване

Доходи при прекратяване се признават като разход, когато Групата се е ангажирала ясно, без реална възможност за отказ, с официален подробен план, с който или да прекрати работни отношения преди нормалната дата на пенсиониране, или да предостави обезщетения при прекратяване, в резултат на предложение, направено за насърчаване на доброволното напускане. Доходи при прекратяване за доброволно напускане са признати като разход, ако Групата е отправило официално предложение за доброволно прекратяване, и е вероятно, че офертата ще бъде приета, а броят на приелите може да се оцени надеждно. Ако обезщетения се дължат за повече от 12 месеца след края на отчетния период, те се дисконтират до тяхната настояща стойност.

(iv) Краткосрочни доходи на наети лица

Задължения за краткосрочните доходи на наети лица се оценяват на недисконтирана база и са отчетени като разход когато свързаните с тях услуги се предоставят. Пасив се признава за сумата която се очаква да бъде изплатена по краткосрочен бонус в пари или планове за разпределение на печалбата, ако Групата има правно или конструктивно задължение да заплати тази сума като резултат от минали услуги, предоставени от служител, и задължението може да се оцени надеждно. Групата признава като задължение недисконтираната сума на оценените разходи по платен годишен отпуск, очаквани да бъдат заплатени на служителите в замяна на труда им за изминалия отчетен период.

(о) Провизии

Провизия се признава в случаите, когато Групата в резултат от минали събития има правно или конструктивно задължение, което е надеждно измеримо, и е вероятно погасяването му да се осъществи за сметка на изходящ поток от икономически ползи. Провизиите се определят чрез дисконтиране на очаквани бъдещи парични потоци с лихвен процент преди данъци, който отразява текущата пазарна стойност на парите във времето и рисковете, специфични за задължението. Олихвяването на дисконтираната стойност се признава като финансов разход.

Обременяващи договори
Провизия за обременяващи договори се признава, когато очакваните ползи за Групата от договора са по-ниски от неизбежните разходи за изпълнение на задълженията по договора. Тази провизия се оценява по настоящата стойност на по-ниското от очакваните разходи за прекратяване на договора и очакваните нетни разходи за продължаване на договора. Преди установяване на провизията, Групата признава загуба от обезценка на активи, свързани с този договор.

(п) Приходи

Признаване на приходи по договори с клиенти
Обичайните приходи на Групата са от следните дейности: продажба на продукция, стоки и услуги. Приходите в Групата се признават, когато контролът върху обещаните в договора с клиента стоки и/или услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля на клиента при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез прехвърляне на обещаните стоки и/или предоставяне на обещаните услуги.

Оценка на договор с клиент
Договор с клиент е налице,
когато:

- Страните са одобрили договора;
- Правата на всяка една от страните могат да се идентифицират;
- Условията за плащане могат да се идентифицират;
- Договорът има търговско съдържание;
- Събирането на възнаграждението е вероятно след като стоките и услугите са прехвърлени.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (пасив по договор) в отчета за финансовото състояние, докато всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени и Групата изпълни задълженията си за изпълнение. При първоначалната оценка на договорите си с клиенти Групата прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
(п) Приходи (Продължение)
Оценка на договор с клиент (Продължение)

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничими или на поредица от разграничими стоки и услуги, които по същество са еднакви, се отчита като едно задължение за изпълнение. Групата признава приход за всяко отделно задължение за изпълнение на ниво индивидуален договор с клиент като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор.

Измерване на приходите по договори с клиенти
Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор цена на сделката. Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което групата очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на сделката, Групата взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики, вкл. влиянието на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента. При договори с повече от едно задължения за изпълнение цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка стока и услуга.
Промяната в обхвата и цената на договора се отчита като отделен договор или като част от съществуващия договор в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на стоки и услуги, които са разграничими, и от определената за тях цена.

Задължения за изпълнение по договори с клиенти
Приходите, генерирани в Групата, са основно от продажба на продукция, стоки и услуги. Като цяло Групата е достигнала до заключение, че действа като принципал при договореностите си с клиентите, тъй като обичайно Групата контролира стоките и услугите преди да ги прехвърли към клиента.

Приходи от продажби на продукция и стоки
При продажба контролът върху продукцията и стоката се прехвърля към клиента в точно определен *времеви момент,* което обичайно е при предаването на продукцията или стоката в обект на клиента.

Приходи от продажби на услуги
Предоставяните от Групата услуги включват транспортни услуги и наем. Контролът върху услугите се прехвърля в периода от времето при тяхното предоставяне. Приходите от продажби се признават в течение на времето чрез измерване на степента на изпълнение на задълженията на Групата (етап на завършеност). За измерването етапа на завършеност Групата използва линейния метод. Оценките за приходите, разходите и етапа на завършеност се преразглеждат, ако обстоятелствата се променят. Всяко последващо увеличение или намаление на очакваните приходи и разходи се отразява в печалбата или загубата в периода, в който обстоятелствата, довели до преразглеждането, станат известни на ръководството.

Цена на сделката и условия за плащане
Цената на сделката обичайно включва фиксирана продажна цена, съгласно обща или клиентска ценова листа и различни форми на променливо възнаграждение. При определяне на цената на сделката се вземат предвид и суми, дължими на клиента, непарични възнаграждения и наличието на съществен финансов компонент.

Променливо възнаграждение
Променливото възнаграждение се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размера на признатите кумулативно приходи. Формите на променливо възнаграждение включват: ценови отстъпки, рабати, бонус оборот, логистичен бонус, маркетинг бонус. Предоставените отстъпки, рабати и бонуси се компенсират срещу дължимите от клиента суми.

Съществен финансов компонент

Групата е направила анализ и е определила, че продължителността на срока между момента, в който клиентът плаща за обещаните стоки и услуги, и момента на прехвърляне на контрола върху тези стоки и услуги е в рамките на дванадесет месеца и договореното възнаграждение няма съществен компонент на финансиране. Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
(р) Лизинг

Групата като лизингополучател
Оценка за признаване на лизинг
Даден договор представлява или съдържа елементи на лизинг, ако по силата на този договор се прехвърля срещу възнаграждение правото на контрол над използването на даден актив за определен период от време.

Първоначално признаване и оценяване
На датата на стартиране на лизинга (датата, на която базовият актив е на разположение за ползване), Групата признава актив с „право на ползване" и задължение по лизинг.
Цената на придобиване на актива с право на ползване включва:
- размерът на първоначалната оценка на задължението по лизинг;
- лизингови плащания, извършени към или преди началната дата, намалени с получените стимули по лизинговия договор;
- първоначалните преки разходи на лизингополучателя;
- провизии за разходи свързани с демонтиране и преместване на актива.

Групата амортизира активите с право на ползване на линейна база за по-краткия период от техния полезен живот и срока на лизинговия договор.
Активите с право на ползване се представят към Имоти, машини и оборудване в консолидирания отчет за финансовото състояние, а тяхната амортизация – към Разходи за амортизация в консолидирания отчет за всеобхватния доход.

Задължението по лизинг включва нетната настояща стойност на следните лизингови плащания:
- фиксирани плащания, намалени с подлежащите на плащане лизингови стимули;
- променливи лизингови плащания, зависещи от индекси или проценти;
- цената за упражняване на опцията за покупка, ако е достатъчно сигурно, че Групата ще ползва тази опция;
- плащания на санкции за прекратяване на лизинговия договор;
- гаранции за остатъчна стойност.

Лизинговите плащания се дисконтират с лихвения процент, заложен в договора, ако той може да бъде непосредствено определен или с диференциалния лихвен процент на Групата, отразяващ лихвения процент, който би бил приложим при заемане на финансови средства за сходен период от време, при сходно обезпечение, и в сходна икономическа среда.
Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихва) и приспадащата се част от лизинговото задължение (главница). Финансовите разходи се начисляват в отчета за всеобхватния доход през периода на лизинга на периодична база, така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение.

Последващо оценяване
Групата е избрала да прилага модела на цената на придобиване за всички свои активи с право на ползване. Те се представят по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация, загуби от обезценка и корекциите, вследствие на преоценки и корекции на задължението по лизинг.

Групата оценява последващо задължението по лизинг като:
- увеличава балансовата стойност, за да отрази начислената лихва;
- намалява балансовата стойност, за да отрази извършените лизингови плащания;
- преоценява балансовата стойност на задълженията, за да отрази преоценките или измененията на лизинговия договор.

Отчитане на преоценки и изменения на лизинговия договор
В резултат на преоценка, лизингополучателят признава сумата на преоценката на пасива по лизинга като корекция на актива с право на ползване. Ако балансовата стойност на актива е по-ниска, остатъчната сума на
преоценката се признава в печалбата или загубата.
Лизингополучателят отчита изменение на лизинговия договор като отделен лизинг, ако:
- изменението увеличава обхвата на лизинговия договор, като добавя ново „право на ползване" на един или повече допълнителни базови активи; и
- възнаграждението по лизинговия договор се увеличава със сума, съизмерима със самостоятелната цена за увеличението в обхвата и евентуални корекции, отразяващи обстоятелства по конкретния договор.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
(р) Лизинг (Продължение)

Плащанията във връзка с краткосрочни лизингови договори и договори, по които базовият актив е с ниска стойност, както и променливите лизингови плащания, които не са включени в оценката на задължението по лизинг се признават директно като текущи разходи в отчета за всеобхватния доход на база линеен метод за периода на лизинга.

(с) Финансови приходи и разходи

Финансовите приходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: приходи от лихви по предоставени заеми и срочни депозити, приходи от лихви по вземания и нетна печалба от курсови разлики.

Финансовите приходи се представят отделно от финансовите разходи на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход.

Приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната балансова стойност на финансовите активи във фаза 1 и 2. За финансови активи във фаза 3 приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху тяхната амортизирана стойност (т.е. брутната балансова стойност, коригирана с очаквани кредитни загуби).

Печалби и загуби от валутни курсови разлики се отчитат на нетна база или като финансови приходи, или като финансови разходи, в зависимост дали валутните курсови разлики представляват нетна печалба или нетна загуба.

Финансовите разходи включват разходи за лихви по заеми и разходи в резултат на увеличение на задължението, следствие на приближаване с един период на датата, определена за реализиране за провизии. Разходи по заеми, които не могат да се отнесат пряко към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията актив, се признават в печалби и загуби като се използва методът на ефективния лихвен процент.

(т) Данък върху печалбата

Данъкът върху печалбата за годината представлява текущи и отсрочени данъци. Данъкът върху печалбата се признава в печалби и загуби, с изключение на този, отнасящ се за статии, които са признати директно в собствения капитал, или в друг всеобхватен доход.

Текущият данък е очакваното данъчно задължение или вземане върху облагаемата печалба или загуба за годината, прилагайки данъчните ставки влезли в сила или по същество въведени към отчетната дата и всички корекции за дължими данъци за предходни години. Текущите данъчни задължения включват също всяко данъчно задължение възникващо от декларирането на дивиденти.

Отсрочените данъци се изчисляват върху временните разлики между сумите на активите и пасивите, използвани за целите на изготвянето на финансовия отчет, и сумите използвани за данъчни цели. Отсрочен данък не се признава за временни разлики от първоначално признаване на активи и пасиви при сделка, която не е бизнес комбинация и която не засяга печалби и загуби, нито за счетоводни, нито за данъчни цели.

Отсрочен данък се оценява по данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за временните разлики когато те се проявяват обратно, на базата на закони, които са в сила или са въведени по същество към отчетната дата.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се компенсират само ако има правно основание за приспадане на текущи данъчни активи и пасиви, и те се отнасят до данъци върху печалбата наложени от едни и същи данъчни власти.

Актив по отсрочени данъци се начислява за неизползваните данъчни загуби, кредити и намаляеми временни разлики, доколкото е вероятно бъдеща облагаема печалба да бъде налична, срещу която те да могат да бъдат използвани. Отсрочените данъчни активи се преглеждат към всяка отчетна дата и се намаляват доколкото не е вероятно повече бъдеща изгода да бъде реализирана.

При определянето на текущия и отсрочения данък Групата взема предвид ефекта от несигурни данъчни позиции и дали допълнителни данъци или лихви може да са дължими. Групата смята, че начисленията за данъчни задължения са адекватни за всички отворени данъчни години на базата на оценката на много фактори, включително интерпретиране на данъчни закони и предишен опит. Тази оценка се основава на приблизителни оценки и допускания и може да включва преценки за бъдещи събития. Може да се появи нова информация, според която Групата да промени своите преценки за адекватността на съществуващите данъчни задължения; такива промени в данъчните задължения биха засегнали разхода за данъци в периода когато такова определяне бъде направено.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
(у) Сегментно отчитане

Групата идентифицира своите отчетни сегменти и оповестява информация по сегменти в съответствие с организационната и отчетна структура, използвана от ръководството на дружеството-майка за текущо общо наблюдение и управление на групата и нейните компоненти. Оперативните сегменти са компоненти на бизнеса, които се оценяват редовно от ключовите членове на ръководството, вземащи оперативни решения - като се използва финансова и оперативна информация, изготвена конкретно за сегмента, за целите на текущото наблюдение и оценяване на резултатите от дейността (изпълнението) и разпределението на ресурсите на Групата.

Оперативните сегменти на Групата текущо се наблюдават и направляват поотделно, като всеки оперативен сегмент представлява отделна бизнес област, която е носител на различни бизнес ползи и рискове. Оперативните сегменти, по които ръководството на Групата наблюдава, измерва и контролира рисковете и възвръщаемостта са обособени според основните бизнес дейности, а именно: Месо и месни продукти, Разплодни яйца, Търговия със зърна и компоненти.

(ф) Ключови приблизителни оценки и предположения

Изчисление на очаквани кредитни загуби за предоставени заеми, търговски вземания и активи по договори с клиенти

Измерването на очакваната кредитна загуба за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (предоставени заеми, вземания и активи по договори с клиенти), е област, която изисква използването на съществени предположения за бъдещи икономически условия и кредитно поведение на клиенти и длъжници (например, вероятността контрагентите да не изпълнят задълженията си и произтичащите от тях загуби).

За прилагането на тези изисквания ръководството на Групата прави редица важни преценки, като:
а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск;
б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби;
в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби,
г) установяване и оценка за корелацията между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тях в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби.

Приблизителни оценки при признаване на приходи от договори с клиенти

При признаване на приходите и изготвяне на годишния финансов отчет ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори и съответстващите им оповестявания. Въпреки несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, Групата не очаква да възникнат съществени корекции в балансовата стойност на засегнатите активи и пасиви в бъдеще, и респ. отчетените разходи и приходи.

Обезценка на материални запаси

В края на всяка финансова година Групата извършва преглед на състоянието и използваемостта на наличните материалните запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, Групата обезценява материалните запаси до нетна реализируема стойност. Материалните запаси, налични в склад, но с изтекъл срок на годност се обезценяват 100%.

Полезен живот на дълготрайни активи

Групата преглежда определения полезен живот на Имоти, машини и съоръжения и на Нематериални активи към края на всеки отчетен период.

Лизингови договори

Прилагането на МСФО 16 изисква ръководството на Групата да прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените активи с право на ползване и задължения по лизинг. Основните ключови преценки засягат определянето на подходяща дисконтова норма и определянето на срока на лизинговия договор, включително дали е достатъчно сигурно, че опциите за удължаване/прекратяване на срока на договора ще се упражнят.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
(ф) Ключови приблизителни оценки и предположения (Продължение)

В резултат на несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, е възможно да възникнат съществени корекции в балансовата стойност на засегнатите активи и пасиви в бъдеще, и респ. отчетените разходи и приходи.

Репутация – Тества се за обезценка ежегодно и когато обстоятелствата показват, че нейната стойност може да бъде надценена. Обезценката на репутацията се определя, като се оценява възстановимата стойност на всяка единица генерираща парични потоци (или група единици генериращи парични потоци), за които се отнася репутацията. Когато възстановимата стойност на единицата генерираща парични потоци е по-малка от нейната балансова стойност, се признава загуба от обезценка. Загубите от обезценка, свързани с репутация, не могат да бъдат възстановени в бъдещи периоди.

Търговски марки – В края на всяка година Групата извършва преглед за обезценка на търговските марки. Когато възстановимата стойност на търговската марка е по-малка от нейната балансова стойност, се признава загуба от обезценка. Загубите от обезценка, свързани с търговски марки, не могат да бъдат възстановени в бъдещи периоди.

Признаване на данъчни активи – При признаването на отсрочените данъчни активи се оценява вероятността отделните намаляеми временни разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на всяко от дружествата от Групата да генерира в перспектива достатъчно данъчни печалби за тяхното компенсиране срещу тези печалби.

(х) Дъщерни дружества

Това са дружества, включително предприятия, неюридически лица, в които дружеството-майка, пряко или косвено, притежава повече от 50 % от правата на глас в Общото събрание (в акционерния капитал) и/или има правото да назначи повече от 50 % от Съвета на директорите на съответното дружество или по силата на сключено писмено споразумение за контрол между акционерите и може да упражнява контрол върху тяхната финансова и оперативна политика (включително по силата на сключено споразумение за контрол между акционери).

Дъщерните дружества се консолидират от датата, на която ефективният контрол е придобит от Групата и спират да се консолидират от датата, на която се приема, че контролът е прекратен и е прехвърлен извън Групата. За тяхната консолидация се прилага методът на пълната консолидация.

(ц) Принципи на консолидацията

Консолидация на дъщерни дружества

В консолидирания финансов отчет, отчетите на включените дъщерни дружества са консолидирани на база на метода "пълна консолидация", ред по ред, като е прилагана унифицирана за съществените обекти счетоводна политика. Инвестициите на дружеството-майка са елиминирани срещу дела в собствения капитал на дъщерните дружества към датата на придобиване. Вътрешно - груповите операции и разчети са напълно елиминирани, включително нереализираната вътрешногрупова печалба или загуба. Отчетен е и ефектът на отсрочените данъци при тези елиминиращи консолидационни записвания.

Бизнес комбинации

Групата отчита бизнес комбинациите, използвайки метода на придобиването към датата, на която Групата придобива контрол. Прехвърленото възнаграждение за придобиването се измерва чрез справедливата стойност на предоставените активи, поетите задължения към предишни собственици и предоставените от Групата участия в капитала й. Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност на всички активи или пасиви, възникващи на база споразумения за прехвърляне на възнаграждения под условие. Придобитите разграничими активи и поети задължения за условни възнаграждения се измерват по справедлива стойност към датата на придобиване. Разходи по сделката се отчитат като разходи при възникване.

Неконтролиращо участие

За всяка бизнес комбинация Групата избира да оценява неконтролиращото участие в придобитото предприятие на база:

- справедлива стойност; или
- пропорционалния дял от разграничимите нетни активи към датата на придобиване, който в общия случай се измерва по справедлива стойност.

3. Значими счетоводни политики (Продължение)
(ц) Принципи на консолидацията (Продължение)

Неконтролиращо участие (Продължение)

Промени в дела на Групата в дъщерно предприятие, които не водят до загуба на контрол, се отчитат в собствения капитал. Промените в неконтролиращото участие се определят на база пропорционалния дял от нетния актив на дъщерното дружество. Промени в репутацията или в отчетените печалби или приходи при придобиването не се правят.

Придобивания на дружества под общ контрол

Придобиване под общ контрол е транзакция, при която дружествата или бизнесите, които участват са контролирани от едно и също лице или лица, както преди, така и след сделката. Тези транзакции възникват, когато има смяна на директния собственик на дъщерните дружества, но крайното контролиращо лице остава непроменено.

Когато прехвърленото възнаграждение е по-малко от справедливата стойност на придобитите разграничими нетни активи, разликата се признава в собствен капитал като вноски от акционерите на придобиващия. Когато прехвърленото възнаграждение надвишава справедливата стойност на придобитите разграничими нетни активи, разликата се признава като резерв от преструктуриране в консолидирания отчет за финансово състояние.

Провизорно отчитане на придобиването

Групата прилага провизорно отчитане на придобиването с презумпцията, че отчитането на придобиването за някои суми би могло да е непълно. Корекциите, направени по отчитането на придобиването по време на периода на оценяване, могат да повлияят върху признаването и оценката на придобитите активи и поетите задължения, неконтролиращите участия, прехвърлените възнаграждения, всички съществували участия в придобитото дружество преди придобиването, и признатата репутация или печалба от изгодни покупки. През периода на оценката придобиващият следва ретроспективно да коригира признатите към датата на придобиване суми на провизорна база, така че да отразяват получената нова информация относно фактите и обстоятелствата, съществували на датата на придобиване и, ако са известни - такива, повлияли сумите от оценката, признати към тази дата. Периодът на оценка приключва, когато придобиващият получи цялата информация, необходима за пълното отчитане на придобиването, или установи, че допълнителна информация не е налична, и не може да превишава една година от датата на придобиване. Корекции, направени през периода на оценка, се признават ретроспективно, а сравнителната информация се коригира - т.е. сякаш отчитането на бизнес комбинацията е било изцяло извършено към датата на придобиване.

(ч) Нови стандарти и разяснения

Първоначално прилагане на нови стандарти и изменения към съществуващи стандарти, влезли в сила през текущия отчетен период

Следните стандарти и изменения към съществуващи стандарти, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС са влезли в сила за 2023 г.:

• Изменения на МСС 12 Данъци върху дохода: Международно данъчно облагане – Стълб 2 Правила на модела – приети от ЕС на 8 ноември 2023 г. (в сила незабавно и за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.); Неприложими за дружествата от група Градус.

• Изменения на МСФО 17 Застрахователни договори: Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 – Сравнителна информация – приети от ЕС на 8 септември 2022 г. (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.);

• Изменения на МСС 12 Данъци върху дохода: Отсрочен данък, свързан с активи и пасиви, произтичащи от единична трансакция – приети от ЕС на 11 август 2022 г. (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.);

• Изменения на МСС 1 Представяне на финансови отчети и МСФО Практическо изявление 2: Оповестяване на счетоводни политики – приети от ЕС на 2 март 2022 г. (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.);

• Изменения на МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки – приети от ЕС на 2 март 2022 г. (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.);

3. Значими счетоводни политики (продължение)

(ч) Нови стандарти и разяснения (продължение)

• МСФО 17 Застрахователни договори, включително Изменения на МСФО 17 – приети от ЕС на 19 ноември 2021 г. (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.).

Приемането на тези стандарти и изменения на съществуващи стандарти не е довело до съществени промени във финансовия отчет на Групата.

Публикувани стандарти, разяснения и изменения, които все още не са в сила и не са възприети по-рано

Публикувани стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС/ КРМСФО и одобрени от ЕС, които все още не са влезли в сила и не са приложени по-рано

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните изменения на съществуващи стандарти са издадени от СМСС и приети от ЕС, но все още не са влезли в сила:

• Изменения на МСС 1 Представяне на финансови отчети: Класификация на пасивите като текущи или нетекущи, Класификация на пасивите като текущи или нетекущи – отлагане на датата на влизане в сила и Нетекущи задължения с ковенанти (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.);
• Изменения на МСФО 16 Лизинг: Задължения по лизинг при продажба и обратен лизинг (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.).

Нови стандарти и изменения, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните изменения на съществуващи стандарти, които все още не са одобрени от ЕС (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за пълните МСФО):

• Изменения на МСС 21 Ефекти от промените в обменните курсове: Отсъствие на възможност за размяна (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2025 г.);
• Изменения на МСС 7 Отчет за паричните потоци и МСФО 7 Финансови Инструменти: Оповестяване: Споразумения за финансиране на доставчици (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.).

Групата е в процес на оценка на потенциалния ефект от прилагането на тези стандарти и изменения към съществуващи стандарти върху финансовите отчети на Групата в периода на първоначалното им прилагане.

4. Имоти, машини и оборудване

В хиляди лева	Земи	Сгради	Машини и оборудване	Съоръжения	Транспортни средства	Стопански инвентар и други дълготрайни активи	В процес на придобиване и изграждане	Общо
Отчетна стойност								
Баланс към 01.01.2022	**17 431**	**106 683**	**45 848**	**31 193**	**15 385**	**3 992**	**3 325**	**223 857**
Придобити активи	-	140	910	42	370	87	5 984	7 533
Трансфер	178	2 315	2 223	1 108	901	17	(6 742)	-
Трансфер към инв. имоти	-	(478)	-	-	-	-	-	(478)
Отписани активи	-	-	(45)	(29)	(342)	(22)	-	(438)
Баланс към 31.12.2022	**17 609**	**108 660**	**48 936**	**32 314**	**16 314**	**4 074**	**2 567**	**230 474**
Придобити активи	-	411	285	34	170	39	3 676	4 615
Трансфер	-	633	1 214	2 066	453	9	(4 375)	-
Елиминиране на амортизация преди преоценка	-	(2 748)	(11 627)	(1 416)	-	-	-	(15 791)
Преоценка	222	422	(5 356)	(4 371)	-	-	-	(9 083)
Трансфер към инв. имоти	-	(456)	-	-	-	-	-	(456)
Отписани активи	-	(347)	(1)	(2)	(1 594)	(2)	-	(1 946)
Баланс към 31.12.2023	**17 831**	**106 575**	**33 451**	**28 625**	**15 343**	**4 120**	**1 868**	**207 813**
Амортизация								
Баланс към 01.01.2022	**-**	**(3 315)**	**(5 307)**	**(670)**	**(9 892)**	**(3 049)**	**-**	**(22 233)**
Амортизация за годината	-	(1 775)	(4 662)	(535)	(960)	(211)	-	(8 143)
Трансфер към инв. имоти	-	27	-	-	-	-	-	27
Отписана амортизация	-	-	24	1	255	22	-	302
Баланс към 31.12.2022	**-**	**(5 063)**	**(9 945)**	**(1 204)**	**(10 597)**	**(3 238)**	**-**	**(30 047)**
Амортизация за годината	-	(1 774)	(4 771)	(545)	(1 013)	(203)	-	(8 306)
Елиминиране на амортизация преди преоценка	-	2 748	11 627	1 416	-	-	-	15 791
Трансфер към инв. имоти	-	30	-	-	-	-	-	30
Отписана амортизация	-	317	1	-	1 088	2	-	1 408
Баланс към 31.12.2023	**-**	**(3 742)**	**(3 088)**	**(333)**	**(10 522)**	**(3 439)**	**-**	**(21 124)**
Балансова стойност								
Към 31 декември 2022	**17 609**	**103 597**	**38 991**	**31 110**	**5 717**	**836**	**2 567**	**200 427**
Към 31 декември 2023	**17 831**	**102 833**	**30 363**	**28 292**	**4 821**	**681**	**1 868**	**186 689**

Групата е учредила особен залог на сгради, машини и оборудване във връзка с договори за кредит (виж бележка 19).

Политика на Групата за последващо оценяване на Имоти, машини и оборудване е преоценъчен модел според МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения". Групата извършва оценка на всеки три години (или по-често, ако има съществени промени в пазарните цени), като последната такава е през 2023 г. За определяне на стойността на активите си, Групата е използвала услугите на външен експерт. Таблицата по-долу представя описание на техниките за оценяване, използвани при определянето на справедливата стойност на отделните групи от състава на имоти, машини и оборудване за 2023г., както и използваните входящи данни:

Група активи	*Ниво*	*Подходи и техники за оценяване*	*Значими ненаблюдаеми входящи данни и количествени параметри*
Земи	*2*	Разходен подход. Оценъчна техника: Метод на база разходи за създаване или подмяна на актива - метод на амортизирана възстановителна стойност - на база съчетано прилагане на следните техники: - Стойността на обектите като нови с корекция за овехтяване и изхабяване в отражение на тяхното физическо състояние, функционалност и стопанско – икономическа полезност. - Стойността на земята е определена на база информация за реално сключени сделки.	* Инфлационен индекс на цените в зависимост от периода между момента на въвеждане на актива в експлоатация и текущия момент на оценка * Индекс на пазарните цени на производствено - складови и обслужващи обекти *Теглово съотношение между използваните техники индивидуално за всеки актив, съобразно преценката за надеждност на използваните сравнителни данни и спецификата на актива * Коригирани цени на изграждане на идентични обекти и на доставни цени на аналози
Сгради	*3*		
Машини и оборудване	*3*		

4. Имоти, машини и оборудване (Продължение)

Допълнителна информация за активите с право на ползване включени в бележката за Имоти, машини и оборудване е представена в таблицата по-долу:

В хил. лева	Балансова стойност към 01.01.2022	Придобити през 2022г.	Начислена амортизация за 2022г.	Балансова стойност към 31.12.2022
Земи и сгради	159	-	(106)	53
Транспортни средства	29	-	(29)	-
Общо	**188**	**-**	**(135)**	**53**

В хил. лева	Балансова стойност към 01.01.2023	Придобити през 2023г.	Начислена амортизация за 2023г.	Балансова стойност към 31.12.2023
Земи и сгради	53	354	(109)	298
Общо	**53**	**354**	**(109)**	**298**

Групата е включила активите с право на ползване в същата позиция, в която съответните основни активи щяха да бъдат представени, ако бяха собствени.

5. Нематериални активи

Нематериалните активи представляват търговски марки, програмни продукти, сертификати, разрешителни и други.

В хиляди лева	**Търговски марки**	**Софтуер**	**Подобрения на наети активи**	**Лицензи и други**	**Общо**
Отчетна стойност					
Баланс към 01.01.2022	53 273	709	783	369	55 134
Придобити	-	382	-	-	382
Обезценка	(12 012)	-	-	-	(12 012)
Отписани	-	(137)	-	-	(137)
Баланс към 31.12.2022	**41 261**	**954**	**783**	**369**	**43 367**
Придобити	-	92	-	-	92
Обезценка	(7 926)	-	-	-	(7 926)
Баланс към 31.12.2023	**33 335**	**1 046**	**783**	**369**	**35 533**
Амортизация					
Баланс към 01.01.2022	-	(172)	(550)	(275)	(997)
Амортизация за годината	-	(110)	(121)	(5)	(236)
Отписана амортизация	-	123	-	-	123
Баланс към 31.12.2022	**-**	**(159)**	**(671)**	**(280)**	**(1 110)**
Амортизация за годината	-	(189)	(69)	(3)	(261)
Баланс към 31.12.2023	**-**	**(348)**	**(740)**	**(283)**	**(1 371)**
Балансова стойност					
Към 31 декември 2022	**41 261**	**795**	**112**	**89**	**42 257**
Към 31 декември 2023	**33 335**	**698**	**43**	**86**	**34 162**

При учредяването на „Градус“ АД и апортирането на дялове от „Градус-1“ ЕООД се признават разграничими нематериални активи „Търговски марки“ с неограничен полезен живот. Първоначално са признати по справедлива стойност, определена от доклад на независим лицензиран оценител. Справедливата стойност на търговските марки не се различава от балансовата им стойност. Капитализирани в резултат на осъществените бизнес-комбинации търговски марки са: „ГРАДУС“ и „АЗ ЯМ“.

5. Нематериални активи (продължение)

Ръководството на Групата е направило анализ и оценка дали съществуват индикатори за обезценка на търговските марки. Изчисленията са направени от ръководството със съдействието на независими лицензирани оценители. Като база за техните изчисления са използвани прогнозите за очакваните парични потоци, базирани на финансови бюджети, покриващи пет годишен период.

Използваната дисконтова норма за ТМ „ГРАДУС“ (на база WACC) е 7.66%. В резултат на направените изчисления през 2023г. не е установена необходимост от признаване на обезценка на търговската марка (2022г. : 0 хил.лв.).

Използваната дисконтова норма за ТМ „АЗ ЯМ“ (на база WACC) е 7.66%. В резултат на направените изчисления през 2023г. е установена необходимост от признаване на обезценка на търговската марка в размер на 7 926 хил.лв. (2022г. : 12 012 хил.лв.).

ТМ „ГРАДУС“	**31.12.2023**	**31.12.2022**
Дисконтова норма (на база WACC)	7.66%	6.64%
Лихвен процент (цена на дълга)	4.4%	3.0%

ТМ „АЗ ЯМ“	**31.12.2023**	**31.12.2022**
Дисконтова норма (на база WACC)	7.66%	6.64%
Лихвен процент (цена на дълга)	4.4%	3.0%

6. Репутация

Придобиването на Градус-1 ЕООД, Жюлив ЕООД, Лора-2004 ЕООД, Милениум 2000 ЕООД и Градус-98 АД е направено при учредяването на капитала на Градус АД чрез апортни вноски, представляващи 100% от дяловия капитал на Градус-1 ЕООД, Жюлив ЕООД, Лора-2004 ЕООД и Милениум 2000 ЕООД и 99,94% от капитала на Градус-98 АД, които са оценени от лицензиран оценител към датата на транзакцията. Използваният метод за оценка е чиста стойност на активите. Градус АД е регистрирано в търговски регистър на дата 28.11.2017г.

Репутация възниква, когато Дружеството-майка придобие контрол и се определя като превишението на прехвърленото възнаграждение по справедлива стойност и не-контролиращото участие в придобиваното дружество над справедливата стойност на разграничимите нетни активи в него към датата на придобиване. Към 31.12.2023г. репутацията е в размер на 20 656 хил.лв. (2022г.: 20 656 хил.лв.).

Репутацията се тества за обезценка ежегодно и когато обстоятелствата показват, че нейната стойност може да бъде надценена. Обезценката на репутацията се определя, като се оценява възстановимата стойност на всяка единица генерираща парични потоци (или група единици генериращи парични потоци), за които се отнася репутацията. Когато възстановимата стойност на единицата генерираща парични потоци е по-малка от нейната балансова стойност, се признава загуба от обезценка. Загубите от обезценка, свързани с репутация, не могат да бъдат възстановени в бъдещи периоди.

Ключовите предположения, използвани при изчисленията на възстановимата стойност са:

	31.12.2023	**31.12.2022**
Дисконтова норма (на база WACC)	от 7.66% до 9.77%	от 6.23% до 7.41%
Лихвен процент (цена на дълга)	4.4%	3.0%

Група „Градус АД“	**Градус-1**	**Милениум 2000**	**Градус-98**	**Общо**
Прехвърлени възнаграждения	149 760	63 000	52 200	264 960
Неконтролиращо участие	1 514	-	31	1 545
Справедлива стойност на нетни активи	(140 739)	(57 876)	(47 234)	(245 849)
Репутация	10 535	5 124	4 997	20 656

6. Репутация (продължение)

Подгрупа „Градус-1 ЕООД“	**Градус-1**	**Градус-3**	**Общо**
Прехвърлени възнаграждения	113 836	35 924	149 760
Неконтролиращо участие	-	1 514	1 514
Справедлива стойност на нетни активи	(102 901)	(37 838)	(140 739)
Репутация	10 935	(400)	10 535

Градус-1 ЕООД притежава 96% от капитала на „Градус-3 АД“, колкото е и ефективното участие на „Градус АД“.

На 30.06.2023г. три от дъщерните дружества на Градус АД (Лора-2004 ЕООД, Голд Фарм 91 ЕООД и Жюлив ЕООД) се вляха в дъщерното дружество „Милениум 2000“ ЕООД.

7. Групова структура

		Ефективно участие на компанията майка към 31.12.2023г.	Ефективно участие на компанията майка към 31.12.2022г.
Градус АД	Компания майка	-	-
Градус-1 ЕООД (бел.6)	Дъщерно предприятие на Градус АД	100%	100%
Жюлив ЕООД (бел.6)	Дъщерно предприятие на Градус АД	-	100%
Лора-2004 ЕООД (бел.6)	Дъщерно предприятие на Градус АД	-	100%
Милениум 2000 ЕООД (бел.6)	Дъщерно предприятие на Градус АД	100%	100%
Градус-98 АД (бел.6)	Дъщерно предприятие на Градус АД	99,94%	99,94%
Градус-3 АД (бел.6)	Дъщерно предприятие на Градус-1 ЕООД	96%	96%
Голд Фарм 91 ЕООД (бел.15)	Дъщерно предприятие на Градус АД	-	100%
Градус Лоджистикс ЕООД	Дъщерно предприятие на Градус АД	100%	100%

8. Неконтролиращо участие

В хиляди лева	**Процент неконтролиращо участие**	**Баланс към 01.01.2022г.**	**Резултат за годината**	**Баланс към 31.12.2022г.**
Градус-3 АД	4%	1 786	(227)	1 559
Градус-98 АД	0,066%	32	2	34
		1 818	**(225)**	**1 593**

	Процент неконтролиращо участие	**Баланс към 01.01.2023г.**	**Резултат за годината**	**Баланс към 31.12.2023г.**
Градус-3 АД	4%	1 559	(204)	1 355
Градус-98 АД	0,066%	34	(4)	30
		1 593	**(208)**	**1 385**

9. Инвестиционни имоти

В хиляди лева	**Земи и сгради**	**Общо**
Баланс към 01.01.2022г.	8 940	8 940
Трансфер от Имоти, машини и оборудване	451	451
Преоценка на инвестиционни имоти	231	231
Баланс към 31.12.2022г.	9 622	9 622
Трансфер от Имоти, машини и оборудване	426	426
Преоценка на инвестиционни имоти	413	413
Баланс към 31.12.2023г.	**10 461**	**10 461**

9. Инвестиционни имоти (Продължение)

Инвестиционните имоти представляват земи и сгради, отдадени под наем. Групата наема външен експерт, който оценява инвестиционните имоти към 31.12.2023г. Направената преоценка на инвестиционни имоти е ежегодна и е в резултат на прилагането на модела на справедливата стойност по МСС 40. Тя се извършва регулярно към датата на всеки годишен консолидиран финансов отчет.

Таблицата по-долу представя описание на техниките за оценяване, използвани при определянето на справедливата стойност на отделните групи от състава на инвестиционните имоти за 2023г., както и използваните входящи данни:

Група активи	*Ниво*	*Подходи и техники за оценяване*	*Значими ненаблюдаеми входящи данни и количествени параметри*
Земи	*2*	Разходен подход. Оценъчна техника: Метод на база разходи за създаване или подмяна на актива - метод на амортизирана възстановителна стойност - на база съчетано прилагане на следните техники: - Стойността на обектите като нови с корекция за овехтяване и изхабяване в отражение на тяхното физическо състояние, функционалност и стопанско – икономическа полезност. - Стойността на земята е определена на база информация за реално сключени сделки.	* Инфлационен индекс на цените в зависимост от периода между момента на въвеждане на актива в експлоатация и текущия момент на оценка * Индекс на пазарните цени на производствено - складови и обслужващи обекти *Теглово съотношение между използваните техники индивидуално за всеки актив, съобразно преценката за надеждност на използваните сравнителни данни и спецификата на актива * Коригирани цени на изграждане на идентични обекти и на доставни цени на аналози
Сгради	*3*		

10.1 Материални запаси

В хиляди лева	**31 декември 2023г.**	**31 декември 2022г.**
Основни материали	34 263	37 254
Продукция	4 074	7 428
Стоки	385	1 007
Незавършено производство	1 429	1 010
Общо	**40 151**	**46 699**

10.2 Биологични активи

В хиляди лева	**31 декември 2023г.**	**31 декември 2022г.**
Биологични активи носители, в т.ч.:		
Незрели биологични активи – подрастващи петли и кокошки	6 041	5 851
Зрели биологични активи – петли и кокошки	2 922	1 749
Общо биологични активи носители	**8 963**	**7 600**
Биологични активи за потребление, в т.ч.:		
Незрели биологични активи – подрастващи пилета	2 292	2 500
Общо биологични активи за потребление	**2 292**	**2 500**
Общо:	**11 255**	**10 100**

11. Търговски вземания

В хиляди лева	**31 декември 2023г.**	**31 декември 2022г.**
Търговски вземания от контрагенти, брутно	8 556	11 466
Очаквани кредитни загуби	(568)	(2 085)
Търговски вземания от контрагенти, нетно	7 988	9 381
Доставчици по аванси	3 542	3 413
Общо	**11 530**	**12 794**

Търговските вземания са текущи, безлихвени, деноминирани в лева и са възникнали по повод продажби на стоки, продукция и услуги.

Групата прилага опростения подход на МСФО 9 за измерване на очаквани кредитни загуби по търговските вземания, като признава очаквани загуби за целия срок на инструмента за всички търговски вземания.

Групата е учредила особен залог на вземания във връзка с договори за кредит (Виж бележка 19).

12. Предоставени заеми

В хиляди лева	Падеж	Обезпечение	Лихвен процент	31 декември 2023	31 декември 2022
Дружество В	12.2024	Не	2%	-	2 698
Дружество Д	12.2024	Не	3.2%	421	446
Дружество Е	12.2024	Не	3.2%	219	299
Общо				**640**	**3 443**

13. Други текущи вземания и предплатени разходи

В хиляди лева	31 декември 2023г.	31 декември 2022г.
Данъци за възстановяване	1 614	2 507
Съдебни и присъдени вземания	177	873
Разходи за бъдещи периоди	339	297
Други вземания	641	214
Общо	**2 771**	**3 891**

14. Пари и парични еквиваленти

В хиляди лева	31 декември 2023г.	31 декември 2022г.
Парични средства в брой	100	257
Парични средства по разплащателни сметки	1 996	4 371
Общо	**2 096**	**4 628**

Групата оценява очакваните кредитни загуби от парични средства и парични еквиваленти като незначителни, поради което не е начислявало очаквана кредитна загуба за паричните средства и парични еквиваленти.

15. Собствен капитал

	Брой акции с право на глас	Брой акции без право на глас	Общ брой на акциите	Стойност в хил. лева
Към 31 декември 2021г.	243 608 710	-	243 608 710	243 609
Към 31 декември 2022г.	243 608 710	-	243 608 710	243 609
Към 31 декември 2023г.	**239 473 416**	**4 135 294**	**243 608 710**	**243 609**

Акционери на „ГРАДУС“ АД към 31 декември 2023г. са както следва:

	Брой акции с право на глас	Брой акции без право на глас	Общ брой акции	% Акционерен дял
Градус АД	-	4 135 294	4 135 294	1,70
Лука Ангелов Ангелов	99 316 945	-	99 316 945	40,77
Иван Ангелов Ангелов	50 373 165	-	50 373 165	20,68
Ангел Иванов Ангелов	50 372 417	-	50 372 417	20,68
Юридически лица	34 961 310	-	34 961 310	14,35
Индивидуални акционери	4 449 579	-	4 449 579	1,82
Общо:	**239 473 416**	**4 135 294**	**243 608 710**	**100,00**

15. Собствен капитал (Продължение)

Акционери на „ГРАДУС“ АД към 31 декември 2022г. са както следва:

	Брой акции с право на глас	% Акционерен дял
Лука Ангелов Ангелов	99 316 945	40,77
Иван Ангелов Ангелов	50 373 165	20,68
Ангел Иванов Ангелов	50 372 417	20,68
Юридически лица	38 628 449	15,86
Индивидуални акционери	4 917 734	2,01
Общо:	**243 608 710**	**100,00**

Собствен капитал

В хиляди лева	31 декември 2023г.	31 декември 2022г.
Основен капитал	243 609	243 609
Обратно изкупени собствени акции	(4 135)	-
Премиен резерв при учредяване	44 200	44 200
Премиен резерв от емитиране на ценни книжа	16 154	18 087
Резерв от преструктуриране	(247)	(247)
Преоценъчен резерв	4 834	13 009
Резерв от актюерски преоценки	(473)	(286)
Непокрита загуба	(18 757)	(1 494)
Капитал, отнасящ се към собствениците на компанията - майка	**285 185**	**316 878**
Неконтролиращо участие	1 385	1 593
Общо собствен капитал	**286 570**	**318 471**

Транзакция под общ контрол *В хиляди лева*	**Голд Фарм 91 ЕООД**
Прехвърлени възнаграждения	(4 052)
Справедлива стойност на нетни активи	3 805
Резерв от преструктуриране	**(247)**

На дата 27.12.2019г. Групата придобива Голд Фарм 91 ЕООД. Придобиването се третира като транзакция под общ контрол, като ефекта от него се отразява в „резерв от преструктуриране“ (Виж бележка 7).

Загуба на акция
Загуба на акция се определя, като се раздели нетната загуба, принадлежаща на акционерите, на средно претеглениия брой на обикновените акции в обръщение през годината.

15. Собствен капитал (Продължение)

Загуба на акция (Продължение)

	2023г.	2022г.
Нетна загуба в хиляди лева	(12 471)	(354)
Средно претеглен брой на обикновени акции	239 473 416	243 608 710
Загуба на акция в лева	**(0.05)**	**0.00**

16. Отсрочени данъчни активи и пасиви

Признати отсрочени данъчни активи и пасиви

Признатите отсрочени данъчни активи и пасиви се дължат на следните позиции:

	Активи		Пасиви		Нетно	
В хиляди лева	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Имоти, машини и оборудване	-	-	(12 372)	(12 979)	(12 372)	(12 979)
Нематериални активи	-	-	(3 333)	(4 126)	(3 333)	(4 126)
Инвестиционни имоти	-	-	(732)	(652)	(732)	(652)
Данъчна загуба	884	948	-	-	884	948
Търговски вземания и предоставени заеми	475	397	-	-	475	397
Доходи на персонала	24	14	-	-	24	14
Дългосрочни доходи при пенсиониране	92	49	-	-	92	49
Материални запаси и биологични активи	1 797	1 169	-	-	1 797	1 169
Компенсируеми отпуски	90	76	-	-	90	76
	3 362	**2 653**	**(16 437)**	**(17 757)**	**(13 075)**	**(15 104)**

Движение във временните разлики през 2023

В хиляди лева

	Баланс 01.01.2023	Печалби и загуби	Друг всеобхватен доход	Баланс 31.12.2023
Имоти, машини и оборудване	(12 979)	(391)	998	(12 372)
Нематериални активи	(4 126)	793	-	(3 333)
Инвестиционни имоти	(652)	(80)	-	(732)
Материални запаси и биологични активи	1 169	628	-	1 797
Данъчна загуба	948	(64)	-	884
Търговски вземания и предоставени заеми	397	78	-	475
Доходи на персонала	14	10	-	24
Дългосрочни доходи при пенсиониране	49	30	13	92
Компенсируеми отпуски	76	14	-	90
Общо:	**(15 104)**	**1 018**	**1 011**	**(13 075)**

16. Отсрочени данъчни активи и пасиви (Продължение)
Движение във временните разлики през 2022

В хиляди лева

	Баланс 01.01.2022	Печалби и загуби	Друг всеобхватен доход	Баланс 31.12.2022
Имоти, машини и оборудване	(12 926)	(54)	1	(12 979)
Нематериални активи	(5 327)	1 201	-	(4 126)
Инвестиционни имоти	(634)	(18)	-	(652)
Материални запаси и биологични активи	996	173	-	1 169
Данъчна загуба	646	302	-	948
Търговски вземания и предоставени заеми	405	(8)	-	397
Доходи на персонала	59	(45)	-	14
Дългосрочни доходи при пенсиониране	47	(7)	9	49
Компенсируеми отпуски	67	9	-	76
Общо:	**(16 667)**	**1 553**	**10**	**(15 104)**

17. Дългосрочни задължения към персонала

Дългосрочните задължения към персонала включват сегашната стойност на задължението на Групата за изплащане на обезщетения на наетия персонал към 31.12.2023г. и 31.12.2022г. при настъпване на пенсионна възраст. Съгласно Кодекса на труда всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на 6 брутни заплати към момента на пенсиониране.

За определяне на тези задължения дружествата от Групата са направили актюерска оценка към 31.12.2023г. и 31.12.2022г. като са ползвали услугите на сертифициран актюер.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

В хиляди лева	2023г.	2022г.
Сегашна стойност на задълженията на 31 декември	**478**	**453**
Разход за текущ стаж	72	139
Разход за лихви	13	9
Плащания през годината	(203)	(84)
Ефекти от последващи оценки за годината	157	(39)
Сегашна стойност на задължението на 31 декември	**517**	**478**

При определяне на сегашната стойност на задълженията към 31 декември са направени следните актюерски предположения:

- за определяне на дисконтовия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер от 1.50% до 3.74%
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на 1 % до 5% увеличение спрямо нивото от предходна година.
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2020г. – 2022г;
- други допускания – нормативната база ще се запази без промени, касаещи правото на пенсия

18. Разсрочен доход от финансиране

В хиляди лева	31 декември 2023г	31 декември 2022г
Градус - 1 ЕООД	589	745
Милениум 2000 ЕООД	699	2
Лора 2004 ЕООД	-	803
Общо дългосрочна част на финансиране за ДМА	**1 288**	**1 550**
Градус - 1 ЕООД	156	156
Милениум 2000 ЕООД	103	-
Лора 2004 ЕООД	-	103
Общо краткосрочна част на финансиране за ДМА (Бележка 23)	**259**	**259**
Общо	**1 547**	**1 809**

Получените финансирания са от Държавен фонд „Земеделие“ и са във връзка с придобиване на дълготрайни материални активи.

19. Банкови заеми

				31.12.2023		31.12.2022	
Банка	**Валута**	**Лихвен процент %**	**Падеж**	***Задължение хил.лв.***	***Разрешен лимит хил.лв.***	***Задължение хил.лв.***	***Разрешен лимит хил.лв.***
"Банка 1" - кредитополучател Градус-1 ЕООД							
Заем 1	Лева	1 m EURIBOR+1.3%	30.09.2024	-	12 000	-	12 000
Заем 2	Лева	1 m EURIBOR+1.3%	30.09.2024	-	2 800	-	2 800
Заем 3	Лева	1 m EURIBOR+1.3%	30.09.2024	-	15 000	-	15 000
"Банка 1" - кредитополучател Градус-3 АД							
Заем 1	Лева	1 m EURIBOR+1.3%	30.09.2024	-	12 000	-	12 000
Заем 2	Лева	1 m EURIBOR+1.3%	30.09.2024	-	2 800	-	2 800
Заем 3	Лева	1 m EURIBOR+1.3%	30.09.2024	-	15 000	-	15 000
"Банка 2" - кредитополучател Градус-3 АД							
Заем 1	Лева	Осреднен депозитен индекс+1.55%	20.08.2024	3 700	10 000	7 000	10 000
"Банка 3" - кредитополучател Градус-3 АД							
Заем 1	Лева	Референтен лихвен процент+0.85%	20.02.2025	10 000	10 000	5 133	10 000
Заем 2	Лева	Референтен лихвен процент+0.85%	20.03.2026	-	10 000	-	-
"Банка 3" - кредитополучател Градус-1 ЕООД							
Заем 1	Лева	Референтен лихвен процент+0.85%	20.02.2025	-	10 000	-	10 000
Заем 2	Лева	Референтен лихвен процент+0.85%	20.03.2026	-	10 000	-	-
"Банка 3" - кредитополучател Градус-98 АД							
Заем 1	Лева	Референтен лихвен процент+0.85%	20.02.2025	-	10 000	400	10 000
Заем 2	Лева	Референтен лихвен процент+0.85%	20.03.2026	-	10 000	-	-
"Банка 3" - кредитополучател Милениум 2000 ЕООД							
Заем 1	Лева	Референтен лихвен процент+0.85%	20.02.2025	-	10 000	-	10 000
Заем 2	Лева	Референтен лихвен процент+0.85%	20.03.2026	-	10 000	-	-
Общо краткосрочни задължения:				**3 700**		**7 000**	
Общо дългосрочни задължения:				**10 000**		**5 533**	

19. Банкови заеми (Продължение)

Банковите заеми са обезпечени с активи на Групата, както следва:

В хиляди лева	31 декември 2023г.	31 декември 2022г.
Дълготрайни активи	24 582	49 905
Вземания	3 335	3 560
Общо	**27 917**	**53 465**

20. Търговски задължения

В хиляди лева	31 декември 2023г.	31 декември 2022г.
Задължения към доставчици	4 674	4 432
Задължения по договори с клиенти	-	111
Общо	**4 674**	**4 543**

21. Задължения за данъци

В хиляди лева	31 декември 2023г.	31 декември 2022г.
ДДС за внасяне	786	655
Корпоративен данък	43	8
Данък върху дохода на физически лица	95	95
Други	20	21
Общо	**944**	**779**

22. Задължения към персонала и за социално осигуряване

В хиляди лева	31 декември 2023г.	31 декември 2022г.
Задължения към персонала	2 108	1 961
Задължения по социално осигуряване	720	706
Задължения по неизползвани отпуски и осигуровки за тях	919	866
Общо	**3 747**	**3 533**

23. Други текущи задължения

В хиляди лева	31 декември 2023г.	31 декември 2022г.
Задължение по договор за финансиране на птици	-	1 325
Неустойка по договор	381	-
Краткосрочна част на финансиране за ДМА	259	259
Задължения по застраховки	21	20
Запор	17	18
Задължения по дивиденти на физически лица	4	9
Други	177	62
Общо	**859**	**1 693**

24. Приходи

В хиляди лева	2023г.	2022г.
Продажба на продукция	138 504	148 214
Продажба на стоки	4 450	641
Продажба на услуги	1 339	1 089
Общо	**144 293**	**149 944**

24. Приходи (Продължение)

Приходите включват:

В хиляди лева	**2023г.**	**2022г.**
Стоки и продукция, прехвърляна към определен момент	142 954	148 855
Услуги, прехвърляни с течение на времето	1 339	1 089
Общо:	**144 293**	**149 944**

25. Други доходи от дейността

В хиляди лева	**2023г.**	**2022г.**
Приходи от финансирания	8 740	25 101
Приходи от наеми	594	924
Излишъци на материални запаси	118	184
Продажба на материали и дълготрайни активи, нетно	850	956
Печалба от преоценка на инвестиционни имоти	413	231
Отписани задължения	32	478
Други	190	110
Общо	**10 937**	**27 984**

26. Капитализирани собствени разходи

В хиляди лева	**2023г.**	**2022г.**
Разходи за материали	70	37
Разходи за персонал	348	380
Други	2	-
Общо	**420**	**417**

27. Разходи за материали

В хиляди лева	**2023г.**	**2022г.**
Суровини	80 020	89 724
Електричество	5 929	13 223
Отоплителни материали	3 334	3 139
Гориво и смазочни материали	2 792	3 491
Природен газ	1 845	3 562
Разходи за ремонт и резервни части	1 398	2 048
Вода и водна пара	537	433
Други	1 588	1 941
	97 443	**117 561**

28. Разходи за външни услуги

В хиляди лева	**2023г.**	**2022г.**
Транспортни услуги	1 303	918
Ремонт и поддръжка	980	843
Данъци и такси	901	848
Абонаментни такси	572	246
Ветеринарни услуги и изследвания	471	336
Консултантски услуги	450	320
Застраховки	410	353
Охрана	367	389
Маркетинг и реклама	268	346
Спедиторски услуги и комисионни	206	386
Комисионни	190	267
Наеми	160	82
Разходи за одит	131	117
Правни услуги	43	114
Екарисаж	38	96
Преводачески услуги	10	14
Съхранение на материални запаси	2	25
Други	1 044	1 667
	7 546	**7 367**

29. Разходи за персонала

В хиляди лева	**2023г.**	**2022г.**
Разходи за заплати	30 292	27 370
Разходи за осигуровки	5 070	4 697
Разходи за социални придобивки	893	878
Други	98	55
	36 353	**33 000**

30. Разходи за обезценка

В хиляди лева	**2023г.**	**2022г.**
Обезценка на биологични активи и материални запаси	22 907	19 350
Обезценка на нематериални активи – търговска марка	7 926	12 012
Обезценка на вземания	380	767
Общо	**31 213**	**32 129**

31. Други разходи

В хиляди лева	**2023г.**	**2022г.**
Брак на материални запаси	2 804	2 397
Неустойка по договор	381	165
Представителни разходи	137	208
Липси на активи	71	177
Дарения	52	48
Разходи за командировки	28	14
Непризнати данъци и други данъци и плащания към бюджета	12	15
Фири	12	7
Отписани вземания	4	289
Брак на ДМА	-	42
Социални разходи	-	1
Други	261	145
Общо	**3 762**	**3 508**

32. Финансови приходи и разходи

В хиляди лева	**2023г.**	**2022г.**
Приходи от лихви	215	176
Печалба по валутни операции	-	86
Общо финансови приходи	**215**	**262**
Разходи за лихви по банкови заеми	(98)	(57)
Разходи за банкови такси и комисионни	(101)	(56)
Разходи за лихви по лизингови договори	(3)	(3)
Загуба по валутни операции	(44)	-
Други	(18)	(8)
Общо финансови разходи	**(264)**	**(124)**
Общо финансови приходи, нетно	**(49)**	**138**

33. Разходи за данъци

	2023г.	**2022г.**
Текущ разход за данъци върху печалбата – 10% (2022 г.: 10%)	(241)	(1 593)
Отсрочени данъци върху печалбата свързани с:		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	1 018	1 553
Общо приход / (разход) за данъци върху печалбата	777	(40)

33. Разходи за данъци (Продължение)

Равнение на разхода за данъци върху печалбата, определен спрямо счетоводния резултат	2023г.	2022г.
Счетоводна загуба за годината	(13 248)	(314)
Данъци върху печалбата – 10% (2022г. :10%)	1 325	31
Непризнати разходи за данъчни цели	(548)	(71)
Общо приход / (разход) за данъци върху печалбата	777	(40)

34. Сегментно отчитане

Групата идентифицира три основни оперативни сегмента:

- Месо и месни продукти
- Разплодни яйца
- Търговия със зърна и компоненти

Сегментните активи към 31.12.2023г. включват:

Нетекущи активи	Месо и месни продукти	Разплодни яйца	Търговия със зърна и компоненти	Общо:
Имоти, машини и оборудване	96 875	76 657	13 157	186 689
Нематериални активи	34 162	-	-	34 162
Репутация	20 559	97	-	20 656
Активи по сегменти	151 596	76 754	13 157	241 507
Неразпределени активи	-	-	-	10 462
Общо нетекущи активи				**251 969**
Текущи активи				
Материални запаси	7 846	2 650	28 226	38 722
Биологични активи	2 292	8 963	-	11 255
Вземания от свързани предприятия	2 555	-	1 345	3 900
Търговски вземания	7 881	2 086	1 562	11 529
Парични средства	970	717	41	1 728
Активи по сегменти	21 544	14 416	31 174	67 134
Неразпределени активи	-	-	-	7 187
Общо текущи активи				**74 321**

Сегментните пасиви към 31.12.2023г. включват:

Нетекущи задължения	Месо и месни продукти	Разплодни яйца	Търговия със зърна и компоненти	Общо:
Дългосрочни задължения към персонала	219	242	56	517
Пасиви по сегменти	219	242	56	517
Неразпределени пасиви	-	-	-	24 559
Общо нетекущи задължения				**25 076**

34. Сегментно отчитане (Продължение) Текущи задължения	**Месо и месни продукти**	**Разплодни яйца**	**Търговия със зърна и компоненти**	**Общо:**
Банкови заеми	-	-	3 700	**3 700**
Задължения към свързани лица	17	5	592	**614**
Търговски задължения	2 357	1 386	917	**4 660**
Задължения към персонала и за социално осигуряване	1 918	1 493	316	**3 727**
Пасиви по сегменти	4 292	2 884	5 525	**12 701**
Неразпределени пасиви	-	-	-	**1 943**
Общо текущи задължения				**14 644**

Сегментните приходи, разходи и резултати за 2023г. включват:

	Месо и месни продукти 2023	**Разплодни яйца** 2023	**Търговия със зърна и компоненти** 2023	**Общо:** 2023
Приходи	84 371	53 735	4 811	142 917
Други доходи от дейността, нетно	1 890	6 850	-	8 740
Изменение на запасите от продукция	(2 315)	-	480	(1 835)
Изменение на биологични активи	1 310	18 327	-	19 637
Капитализирани собствени разходи	-	420	-	420
Разходи на сегмента	(94 623)	(76 823)	(11 067)	(182 513)
Резултат за сегмента:	**(9 367)**	**2 509**	**(5 776)**	**(12 634)**
Неразпределени приходи				1 376
Неразпределени други доходи				2 197
Неразпределени разходи				(4 138)
Финансови разходи, нетно				(49)
Загуба преди облагане с данъци				**(13 248)**
Приход от данъци върху печалбата				777
Нетна загуба за годината				**(12 471)**

Сегментните активи към 31.12.2022г. включват:

Нетекущи активи	**Месо и месни продукти**	**Разплодни яйца**	**Търговия със зърна и компоненти**	**Общо:**
Имоти, машини и оборудване	114 856	71 622	13 949	200 427
Нематериални активи	42 257	-	-	42 257
Репутация	20 559	97	-	20 656
Активи по сегменти	177 672	71 719	13 949	263 340
Неразпределени активи	-	-	-	9 623
Общо нетекущи активи				**272 963**
Материални запаси	13 392	2 379	30 928	46 699
Биологични активи	2 500	7 600	-	10 100
Вземания от свързани предприятия	2 751	819	1 005	4 575
Търговски вземания	10 736	1 295	763	12 794
Парични средства	930	927	60	1 917
Активи по сегменти	30 309	13 020	32 756	76 085
Неразпределени активи	-	-	-	10 045
Общо текущи активи				**86 130**

34. Сегментно отчитане (Продължение)

Сегментните пасиви към 31.12.2022г. включват:

Нетекущи задължения	**Месо и месни продукти**	**Разплодни яйца**	**Търговия със зърна и компоненти**	**Общо:**
Дългосрочни задължения към персонала	79	312	87	478
Пасиви по сегменти	79	312	87	478
Неразпределени пасиви	-	-	-	22 187
Общо нетекущи задължения				**22 665**
Текущи задължения				
Банкови заеми	-	-	7 000	7 000
Задължения към свързани лица	16	-	112	128
Търговски задължения	4 071	-	308	4 379
Задължения към персонала и за социално осигуряване	3 058	281	194	3 533
Пасиви по сегменти	7 145	281	7 614	**15 040**
Неразпределени пасиви	-	-	-	**2 917**
Общо текущи задължения				**17 957**

Сегментните приходи, разходи и резултати за 2022г. включват:

	Месо и месни продукти	**Разплодни яйца**	**Търговия със зърна и компоненти**	**Общо:**
	2022	2022	2022	2022
Приходи	88 374	59 127	1 278	148 779
Други доходи от дейността, нетно	9 425	15 158	515	25 098
Изменение на запасите от продукция	2 882	-	75	2 957
Изменение на биологични активи	2 299	18 411	-	20 710
Капитализирани собствени разходи	-	417	-	417
Разходи на сегмента	(105 866)	(88 473)	(4 728)	(199 067)
Резултат за сегмента:	**(2 886)**	**4 640**	**(2 860)**	**(1 106)**
Неразпределени приходи				1 165
Неразпределени други доходи				2 886
Неразпределени разходи				(3 397)
Финансови приходи, нетно				138
Печалба преди облагане с данъци				**(314)**
Разходи за данъци върху печалбата				(40)
Нетна печалба за годината				**(354)**

35. Парични потоци от финансова дейност

в хиляди лева	*01/01/2023*	*Получени парични средства*	*Платени парични средства*	*Начислени лихви и банкови такси*	*Платени лихви и такси по заеми*	*Други*	*31/12/2023*
Лизингови договори	53	-	(106)	3	(3)	355	302
Банкови заеми	12 533	24 384	(23 217)	199	(178)	(21)	13 700
Задължения за дивиденти	-	-	(5 019)	-	-	5 019	-
Общо	12 586	24 384	(28 342)	202	(181)	5 353	14 002

в хиляди лева	*01/01/2022*	*Получени парични средства*	*Платени парични средства*	*Начислени лихви и банкови такси*	*Платени лихви и такси по заеми*	*Други*	*31/12/2022*
Лизингови договори	180	-	(115)	3	(3)	(12)	53
Банкови заеми	-	36 140	(23 628)	113	(113)	21	12 533
Задължения за дивиденти	-	-	(10 502)	-	(460)	10 962	-
Общо	180	36 140	(34 245)	116	(576)	10 971	12 586

36. Финансови инструменти
Категории финансови инструменти

Финансови активи по амортизирана стойност *В хиляди лева*	**31.12.2023**	**31.12.2022**
Търговски вземания	7 988	9 381
Вземания от свързани лица	5 878	4 575
Предоставени заеми на трети лица	640	3 443
Пари и парични еквиваленти	1 996	4 371
Общо	**16 502**	**21 770**

Финансови пасиви по амортизирана стойност *В хиляди лева*	**31.12.2023**	**31.12.2022**
Банкови заеми	13 700	12 533
Задължения към свързани лица	614	356
Задължения по лизинг	302	53
Търговски задължения	4 674	4 432
Общо	**19 290**	**17 374**

В хода на обичайната си стопанска дейност Групата е изложена на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци.

Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и постигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състояние на Групата.

36. Финансови инструменти (Продължение)

Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на стоките и услугите на Групата и на привлечения от нея заемен капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от нея инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска в Групата се осъществява текущо съгласно политиката, определена от ръководството. Ръководството е разработило основните принципи на общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретните процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден.

Кредитен риск

Основните финансови активи на Групата са пари в брой и в банкови сметки, търговски вземания и вземания по предоставени заеми.

Кредитен е рискът, при който клиентите и другите контрагенти на дружествата от Групата няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските и кредитните вземания.

Търговски вземания

Групата е сегментирала търговските вземания в различни групи. За всеки тип финансов актив е направен анализ на събираемостта в различните диапазони на възрастовия анализ. Прилаганите проценти на провизиране се базират на дните на просрочие според възрастовия анализ. Първоначално тези проценти се определят на бази исторически данни, наблюдавани от Групата, за период от 2 години.

Групата е анализирала ефектите върху изчислените проценти за неизпълнение на база исторически данни на прогнозна информация за определени макроикономически параметри като БВП и процент на безработицата. Ръководството е направило анализ на бъдещата информация относно тези параметри и е определило, че ефектите са незначителни, поради което историческите проценти на загубите не са коригирани за 2023г.

Очакваните кредитни загуби се изчисляват на датата на всеки отчетен период.

Паричните, вкл. разплащателни операции са ограничени до банки с висока репутация и ликвидна стабилност. Допълнително, Групата има политика да лимитира експозицията си към отделна банка.

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на *търговските вземания* Групата прилага опростен подход за изчисление на очаквани кредитни загуби и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход Групата признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата.

Възрастовата структура на търговските вземания преди обезценка е следната:

В хиляди левове	***31.12.2023***	***31.12.2022***
Текущи	7 086	5 412
от 1 до 90 дни	518	3 304
от 90 дни до 365 дни	454	795
над 365 дни	498	1 955
Общо търговски вземания, брутно	**8 556**	**11 466**
Очаквана кредитна загуба	(568)	(2 085)
Общо търговски вземания, нетно	**7 988**	**9 381**

36. Финансови инструменти (Продължение)

31 декември 2023 година В хиляди лева	**Текущи**	**Просрочени от 1 до 90 дни**	**Просрочени от 90 до 365 дни**	**Над 365 дни**	**Общо**
Очакван процент на кредитни загуби	0.10%	3.7%	9.7%	100%	
Търговски вземания, брутно	7 086	518	454	498	**8 556**
Очаквана кредитна загуба към 31.12.2023г.	**7**	**19**	**44**	**498**	**568**

31 декември 2022 година В хиляди лева	**Текущи**	**Просрочени от 1 до 90 дни**	**Просрочени от 90 до 365 дни**	**Над 365 дни**	**Общо**
Очакван процент на кредитни загуби	0.10%	4%	10%	95.5%	
Търговски вземания, брутно	5 412	3 304	795	1 955	**11 466**
Очаквана кредитна загуба към 31.12.2022г.	**5**	**133**	**80**	**1 867**	**2 085**

Предоставени заеми и финансови гаранции

Групата измерва кредитния риск на предоставените заеми като използва вероятността за неизпълнение (PD), експозицията при неизпълнение (EAD) и загубата при неизпълнение (LGD). За определяне на кредитния риск ръководството на Групата използва вътрешни оценки, които отразяват вероятността от неизпълнение за отделни контрагенти. Дейността, финансовото състояние на заемополучателя и стойността на полученото обезпечение се включва в оценката на риска.

Групата счита, че даден финансов инструмент е претърпял значително увеличение на кредитния риск (преместване от фаза 1 във фаза 2), когато са изпълнени един или повече от следните количествени или качествени критерии:

- Заемополучателят е в просрочие над 60 дни;
- Значителни неблагоприятни промени в бизнес, финансови и икономически условия, в които кредитополучателят оперира;
- Действителни или очаквани значителни неблагоприятни промени в оперативните резултати на кредитополучателя;

Критериите, използвани за определяне на значително нарастване на кредитния риск, се наблюдават и преразглеждат периодично.

Групата определя финансов инструмент в неизпълнение и с кредитна загуба (преместване от фаза 1 или 2 във фаза 3), когато отговаря на един или повече от следните критерии :

- Заемополучателят е с просрочие над 90 дни;
- Заемополучателят има значителни финансови затруднения;
- Заемополучателят е в процедура по несъстоятелност/ликвидация.

36. Финансови инструменти (Продължение)

Изчисление на очакваните кредитни загуби

Очакваните кредитни загуби са изчислени чрез дисконтиране на получената стойност от произведението на: вероятността от неизпълнение (PD), експозицията при неизпълнение (EAD) и загубата при неизпълнение (LGD), определена както следва:

- PD представя вероятността заемополучателят да не изпълни финансовото си задължение или през следващите 12 месеца, или през целия живот на финансовия актив;
- EAD е сумата, която е дължима на Групата в момента на неизпълнението;
- LGD представлява очакването на Групата за размера на загуба при експозиция в неизпълнение. Стойността на LGD е намалена с частта от финансовия актив, който е застрахован.

Дисконтовият процент, използван при изчисляването на очакваната кредитна загуба (ECL), е първоначалният ефективен лихвен процент по инструмента.

При определянето на 12-месечните и за целия живот на инструмента PD, EAD и LGD е използвана и прогнозна информация. Ръководството на Групата е извършило исторически анализ и е идентифицирало основните икономически променливи, влияещи върху кредитния риск и очакваните кредитни загуби.

Очакваните кредитни загуби на дадени заеми, класифицирани във Фаза 1, се определят на база на очакваните кредитни загуби, които са резултат от възможни събития на неизпълнение, които биха могли да настъпят в рамките на следващите 12 месеца от живота на съответния актив (12-месечни очаквани кредитни загуби за инструмента).

Анализ на очакваните загуби по предоставени заеми към 31.12.2023г.:

В хиляди лева	Предоставен заем към 31.12.2023г.	Лихвен процент	Вероятност от неизпълнение в %	Загуба при неизпълнение	Очаквани кредитни загуби	Очаквана стойност на кредитната загуба	Предоставен заем нетно
Дружество Д	425	3,20%	1,00%	425	1%	4	421
Дружество Е	221	3,20%	1,00%	221	1%	2	219
Общо предоставени заеми на несвързани лица (бележка 12)							**640**
Енерджи-2 ООД	181	3,20%	1,00%	181	1%	2	179
М.О. Стара Загора ООД	2 500	2,50%+3m Euribor	75,8%	2 500	75.8%	1 895	605
Фармпро ООД	1 644	3,20%	1,00%	1 644	1%	16	1 628
Общо предоставени заеми на свързани лица (бележка 37)							**2 412**
Общо	**4 971**			**4 971**		**1 919**	**3 052**

36. Финансови инструменти (Продължение)

Анализ на очакваните загуби по предоставени заеми към 31.12.2022г.

В хиляди лева	Предоставен заем към 31.12.2022г.	Лихвен процент	Вероятност от неизпълнение в %	Загуба при неизпълнение	Очаквани кредитни загуби	Очаквана стойност на кредитната загуба	Предоставен заем нетно
Дружество Е	302	2,50%	1,00%	302	1%	3	299
Дружество В	2 725	2,00%	1,00%	2 725	1%	27	2 698
Дружество Д	450	2,50%	1,00%	450	1%	4	446
Общо предоставени заеми на несвързани лица (бележка 12)							**3 443**
Енерджи-2 ООД	883	2,50%	1,00%	883	1%	9	874
М.О. Стара Загора ООД	2 397	2,50%+3m Euribor	56,86%	2 397	56.86%	1 363	1 034
Агро Инвест- 7 ООД	271	2,50%	1,00%	271	1%	3	268
Общо предоставени заеми на свързани лица (бележка 37)							**2 176**
Общо	**7 028**			**7 028**		**1 409**	**5 619**

Валутен риск
Експозиция към валутен риск

В някои случаи дружества в Групата осъществяват сделки, деноминирани в чуждестранна валута. Групата е изложена на валутен риск, свързан с възможни колебания в курса на чуждестранните валути. Към момента този риск се свързва с колебания в курса на щатския долар, който се използва от Групата при търговия със земеделска продукция.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация Групата да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. Тя провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства. Групата не изпитва недостиг на парични средства.

По-долу са договорните падежи на финансови пасиви, включително очаквани плащания на лихви, изключващи ефекта от договорености за нетиране:

31 декември 2023г.

В хиляди лева	Балансова стойност	Договорни парични потоци	До 6 м.	6-12 м.	1-2 г.	2-5 г.	над 5 г.
Банкови заеми	13 700	13 700	-	3 700	10 000	-	-
Задължения по лизинг	302	317	54	54	209	-	-
Задължения към свързани лица	614	614	614	-	-	-	-
Търговски задължения	4 674	4 674	4 674	-	-	-	-
Общо	**19 290**	**19 305**	**5 342**	**3 754**	**10 209**	**-**	**-**

36. Финансови инструменти (Продължение)

31 декември 2022г.

В хиляди лева	Балансова стойност	Договорни парични потоци	До 6 м.	6-12 м.	1-2 г.	2-5 г.	над 5 г.
Банкови заеми	12 533	12 533	-	7 000	5 533	-	-
Задължения по лизинг	53	53	40	13	-	-	-
Задължения към свързани лица	356	356	356	-	-	-	-
Търговски задължения	4 432	4 432	4 432	-	-	-	-
Общо	**17 374**	**17 374**	**4 828**	**7 013**	**5 533**	-	-

Лихвен риск

Като цяло Групата няма съществени лихвоносни активи. Поради този факт приходите и оперативните парични потоци са в голяма степен независими от промените в пазарните лихвени равнища. Същевременно Групата е изложена на лихвен риск от своите банкови заеми. Те са обичайно с променлив лихвен процент, който носи лихвен риск за паричните и потоци.

В хиляди лева	**Лихвени**		**Безлихвени**	**Общо**
31 декември 2023г.	***Фиксиран лихвен %***	***Променлив лихвен %***		
Вземания от свързани лица	1 807	605	3 466	5 878
Търговски вземания	-	-	7 988	7 988
Предоставени заеми	640	-	-	640
Парични средства и еквиваленти	-	1 996	-	1 996
Общо финансови активи	**2 447**	**2 601**	**11 454**	**16 502**
Банкови заеми	-	13 700	-	13 700
Задължения по лизинг	302	-	-	302
Търговски задължения	-	-	4 674	4 674
Задължения към свързани лица	-	-	614	614
Общо финансови пасиви	**302**	**13 700**	**5 288**	**19 290**

В хиляди лева	**Лихвени**		**Безлихвени**	**Общо**
31 декември 2022г.	***Фиксиран лихвен %***	***Променлив лихвен %***		
Вземания от свързани лица	1 142	1 034	2 399	4 575
Търговски вземания	-	-	9 381	9 381
Предоставени заеми	3 443	-	-	3 443
Парични средства и еквиваленти	-	4 371	-	4 371
Общо финансови активи	**4 585**	**5 405**	**11 780**	**21 770**
Банкови заеми	-	12 533	-	12 533
Задължения по лизинг	53	-	-	53
Търговски задължения	-	-	4 432	4 432
Задължения към свързани лица	-	-	356	356
Общо финансови пасиви	**53**	**12 533**	**4 788**	**17 374**

36. Финансови инструменти (Продължение)

Справедливи стойности

Справедливата стойност най-общо представлява сумата, за която един актив може да бъде разменен или едно задължение да бъде изплатено при нормални условия на сделката между независими, желаещи и информирани контрагенти. Политиката на Групата е да оповестява във финансовите си отчети справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, най-вече за които съществуват котировки на пазарни цени. Справедливата стойност на финансовите инструменти, които не се търгуват на активни пазари се определя чрез оценъчни методи, които се базират на различни оценъчни техники и предположения на ръководството, направени на база пазарните условия към датата на баланса.

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, особено по отношение на търговските вземания и задължения, кредитите и депозитите, Групата очаква да реализира тези финансови активи и чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респективно погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизирана стойност. Притежаваните от Групата финансови активи и пасиви са основно краткосрочни по своята същност (търговски вземания и задължения, краткосрочни заеми), поради което се приема, че балансовата им стойност е приблизително равна на тяхната справедлива стойност. Ръководството на Групата счита, че при съществуващите обстоятелства представените в баланса оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя в съответствие с методологията за оценяване, съответстваща на ниво 3 съгласно йерархията на справедливите стойности.

Справедливи стойности сравнени с балансови стойности

Справедливите стойности на финансови активи и пасиви, заедно с балансовите стойности включени в отчета за финансово състояние са както следва:

	31 декември 2023г.		**31 декември 2022г.**	
В хиляди лева	Балансова стойност	Справедлива стойност	Балансова стойност	Справедлива стойност
Вземания от свързани лица	5 878	5 878	4 575	4 575
Търговски вземания	7 988	7 988	9 381	9 381
Предоставени заеми	640	640	3 443	3 443
Пари и парични еквиваленти	1 996	1 996	4 371	4 371
Общо активи	**16 502**	**16 502**	**21 770**	**21 770**
Задължения към свързани лица	614	614	356	356
Задължения по лизинг	302	302	53	53
Търговски задължения	4 674	4 674	4 432	4 432
Банкови заеми	13 700	13 700	12 533	12 533
Общо задължения	**19 290**	**19 290**	**17 374**	**17 374**

37. Сделки със свързани предприятия

Идентифициране на свързаните лица

За целта на изготвянето на настоящият консолидиран финансов отчет собствениците, дружествата под техен контрол, служителите на ръководни постове (ключов управленски персонал), както и близки членове на техните семейства, включително и дружества, контролирани от тях се третират като свързани лица.

Свързани лица:	Свързаност	Период
Лука Ангелов Ангелов	Собственик на капитала	2022 г и 2023 г.
Иван Ангелов Ангелов	Собственик на капитала	2022 г и 2023 г.
Ангел Иванов Ангелов	Собственик на капитала	2022 г и 2023 г.
Георги Александров Бабев	Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор	2022 г и 2023 г.
Бистра Стоянова Коцева	Член на Съвета на директорите	От 04.01.2023 г.
„Градус-1 ЕООД“	Дъщерно дружество	2022 г и 2023 г.
„Градус-3“АД	Дъщерно дружество	2022 г и 2023 г.
„Милениум 2000“ЕООД	Дъщерно дружество	2022 г и 2023 г.
„Градус-98“АД	Дъщерно дружество	2022 г и 2023 г.
„Жюлив“ ЕООД	Дъщерно дружество	До 30.06.2023 г.
„Лора-2004“ЕООД	Дъщерно дружество	До 30.06.2023 г.
„Голд Фарм 91“ЕООД	Дъщерно дружество	До 30.06.2023 г.
„Градус Лоджистикс“ ЕООД	Дъщерно дружество	2022 г и 2023 г.
„Енерджи-2“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	2022 г и 2023 г.
‚Агро Инвест-7“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	2022 г и 2023 г.
„Аязмо“ АД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	2022 г и 2023 г.
„Ралица 2004“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	2022 г и 2023 г.
„Бисер Олива“ АД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	2022 г и 2023 г.
„Екуити Инвест-1“АД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	2022 г и 2023 г.
„Екуити Инвест-2“ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	2022 г и 2023 г.
„М.О.Стара Загора“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	2022 г и 2023 г.
„Бисер Дистрибюшън“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	2022 г и 2023 г.
„Ел Джи Ауто“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	2022 г и 2023 г.
„Некст капитал“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	2022 г и 2023 г.
„Ел Джи Ауто 2“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	2022 г и 2023 г.
"АА Инвест 1" ЕООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	От 04.01.2023 г.
"АП ИНВЕСТМЪНТС" АД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	От 04.01.2023 г.
"АП КАПИТАЛ" АД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	От 04.01.2023 г.
"Ейнджълс Естейт" АД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	От 04.01.2023 г.
"АДЖИБАДЕМ СИТИ КЛИНИК" ЕАД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	От 04.01.2023 г.
"Галерия Варна" АД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	От 04.01.2023 г.
„Уест МОЛ“ АД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	От 04.01.2023 г.
"Фармпро" ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	От 04.01.2023 г.
"АДЖИБАДЕМ СИТИ КЛИНИК МЛАДОСТ" ЕООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	От 04.01.2023 г.
"АДЖИБАДЕМ СИТИ КЛИНИК УМБАЛ ТОКУДА" ЕАД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	От 04.01.2023 г.
“Мирена“ ООД – в ликвидация	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	2022 г и 2023 г.
"АПЛ Капитал" АД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	От 04.01.2023 г.
"БГК" АД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	От 04.01.2023 г.
„Владиста“ ЕООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	До 04.01.2023 г.
„Ауто Спа Център“ ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	До 04.01.2023 г.
„Волф“ ООД – в ликвидация	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	До 04.01.2023 г.
„Мариета“ ЕООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	До 04.01.2023 г.
„Търговски дом“ ЕООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	До 04.01.2023 г.
„Голд Агро-2005“ООД	Свързаност чрез лице, имащо значително влияние	До 04.01.2023 г.

Възнаграждение на ключов ръководен персонал

Общата сума на начислените възнаграждения на ключов ръководен персонал е в размер на 2 816 хил. лв. (за 2022г. – 2 541 хил. лв.).

37. Сделки със свързани предприятия (Продължение)

Транзакции със свързани лица 2023

В хиляди лева	Вид сделка	Стойност на сделката	Общо вземания	Общо задължения
Към 31.12.2023г.				
Агро Инвест- 7 ООД	Продажби	425	100	-
Енерджи-2 ООД	Продажби	2 080	2 101	-
Енерджи-2 ООД	Предоставен заем	-	179	-
М.О. Стара Загора ООД	Предоставен заем	-	605	-
Бисер Олива АД	Продажби	7	-	-
Екуити Инвест-1 АД	Продажби	1	-	-
Екуити Инвест-2 ООД	Продажби	1	-	-
Фармпро ООД	Продажби	853	1 263	-
Фармпро ООД	Предоставен заем	-	1 628	-
Иван Ангелов Ангелов	Продажби	70	2	-
Агро Инвест- 7 ООД	Покупки	918	-	-
Фармпро ООД	Покупки	18	-	12
Бисер Олива АД	Покупки	5 531	-	602
Общо салдо свързани лица извън група:			**5 878**	**614**
В това число:				
Предоставени заеми			**2 412**	**-**
Търговски вземания			**3 466**	**-**
Търговски задължения			**-**	**614**

Транзакции със свързани лица 2022

В хиляди лева	Вид сделка	Стойност на сделката	Общо вземания	Общо задължения
Към 31.12.2022г.				
Агро Инвест- 7 ООД	Продажби	390	422	-
Агро Инвест- 7 ООД	Предоставен заем	-	268	-
Енерджи-2 ООД	Продажби	1 579	1 954	-
Енерджи-2 ООД	Предоставен заем	-	874	-
М.О. Стара Загора ООД	Предоставен заем	-	1 034	-
Бисер Олива АД	Продажби	6	-	-
Мирена ООД	Продажби	81	-	-
Екуити Инвест-1 АД	Продажби	1	-	-
Екуити Инвест-2 ООД	Продажби	1	-	-
Иван Ангелов Ангелов	Продажби	212	23	-
Иван Ангелов Ангелов	Дивидент	-	-	114
Лука Ангелов Ангелов	Дивидент	-	-	114
Агро Инвест- 7 ООД	Покупки	599	-	56
Бисер Олива АД	Покупки	4 704	-	72
Ралица-2004 ООД	Покупки	441	-	-
Общо салдо свързани лица извън група:			**4 575**	**356**
В това число:				
Предоставени заеми			**2 176**	**-**
Търговски вземания			**2 399**	**-**
Търговски задължения			**-**	**356**

38. Условни задължения

Към 31.12.2023г. и 31.12.2022г. Групата няма условни задължения.

39. Събития след отчетната дата

Няма съществени събития, които да са възникнали след 31 декември 2023г., и които да изискват допълнителни корекции и/или оповестявания в настоящия консолидиран финансов отчет.

КОНСОЛИДИРАН

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА „ГРАДУС“ АД

за 2023 година

Съдържание

I. Въведение. Обща информация за Група Градус. 3
1.1. Информация за групата 3
1.2. Собственост и управление на дружеството-майка 4
1.3. Предмет на дейност на дружествата от Групата 4
1.4. Акционерна структура на Дружеството-майка към 31.12.2023 г. 5
1.5. Съвет на директорите 5
1.6. Одитен комитет 6

II. Обективен преглед на развитието и резултатите от дейността на групата, както и нейното състояние, заедно с описание на основните рискове, пред които е изправена. 6
2.1. Развитие на дейността 6
2.2. Резултати от дейността 6
2.3. Ключови събития, които повлияха на резултатите на Групата и които ще влияят на бъдещите резултати 11
2.4. Рискови фактори за дейността 11

III. Анализ на финансови и нефинансови основни показатели за резултата от дейността, имащи отношение към стопанската дейност, включително информация повъпроси, свързани с екологията и служителите 12
3.1. Анализ на основни показатели 12
3.2. Нефинансова декларация 13

IV. Важни събития, които са настъпили след датата, към която е съставен годишният консолидиран финансов отчет 13

V. Вероятно бъдещо развитие на Групата 13

VI. Дейности в областта на научните изследвания и разработки 13

VII. Информация за придобиване на собствени акции, изисквана по реда на чл. 187д от Търговския закон 13

VIII. Наличие на клонове 14

IX. Използвани от предприятието финансови инструменти 14

X. Допълнителна информация по приложение 2 на Наредба 2 на КФН 14

I. Въведение. Обща информация за Група Градус.

1.1. Информация за групата

Ръководството представя консолидиран доклад за дейността на Група Градус за 2023 година.
Групата Градус включва дружеството-майка и неговите пет дъщерни дружества:

Дружество-майка
„Градус" АД („Дружеството") е дружество, регистрирано в България, в Търговския регистър на Агенция по вписванията, с ЕИК: 204882907 на 28 ноември 2017г.
Регистрирано е за неопределен срок.
Адрес на управление:
Република България,
гр. Стара Загора 6000, ж. к. „Индустриален", Птицекланица „Градус".

На **30.07.2018 г.** с решение №770 – ПД/30.07.2018 г., Комисия за финансов надзор вписа „Градус"АД, като публично дружество в регистъра на публичните дружества и други емитенти на ценни книжа по чл.30, ал.1, т.3 от ЗКФН, воден от КФН.
Акциите на Дружеството се търгуват на Основен пазар на БФБ – сегмент **"Standart"** и борсов код **GR6.**

Дъщерни дружества:
Към 31.12.2023г. дъщерните дружества са:

• Милениум 2000 * (Дружеството) е регистрирано като ООД с решение 1976/20.12.2001 г. в Сливенски окръжен съд, по фирмено дело 948/2001 г. На 14.12.2017 г. е регистрирано в Търговския регистър като ЕООД с едноличен собственик на капитала "Градус" АД.
Адрес на управление: гр. Стара Загора , кв. Индустриален , Птицекланица „Градус"

• Градус-1 * (Дружеството) е регистрирано към Пазарджишки окръжен съд, по фирмено дело 732/1995г. На 14.12.2017 г. е променена правната му форма в ЕООД с едноличен собственик на капитала „Градус" АД.
Адрес на управление: Стара Загора, кв. Индустриален, Птицекланица „Градус"

• Градус-3 ** (Дружеството) е учредено на 20.04.1999 година с решение на Старозагорски окръжен съд по фирмено дело 895/1999 год.
Адрес на управление: гр. Стара Загора, кв. Индустриален – Птицекланица

• Градус-98 * („Бисер Олива-98" АД) е регистрирано на 10.07.1998 година с решение на Старозагорски окръжен съд по фирмено дело № 1399/1998 година. С решение на Общото събрание на Акционерите в Акционерното дружество, проведено на 08.08.2017 година, ОСА взима решение да промени името на дружеството от „Бисер Олива-98"АД на „Градус-98"АД, вписано в Търговския регистър на 06.09.2017 година
Адрес на управление: гр. Стара Загора, кв. Индустриален

• Градус Лоджистикс ЕООД * (Дружеството) е регистрирано в търговския регистър с едноличен собственик на капитала „Градус" АД.
Адрес на управление: гр. Стара Загора, кв. Индустриален, Птицекланица „Градус"

** ефективен процент на участие*
*** непряко участие*

Органи на управление на дружеството-майка

- Общо събрание на акционерите
- Съвет на директорите

1.2. Собственост и управление на дружеството-майка

Градус АД (дружество-майка) има едностепенна система на управление със Съвет на директорите от трима (3) членове. Ръководството на дружеството-майка в лицето на Съвета на директорите има следния състав към 31.12.2023 година:

- Ангел Иванов Ангелов – Председател на Съвета на директорите на „Градус“ АД
- Георги Александров Бабев – Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор на „Градус“ АД
- Бистра Стоянова Коцева - Член на Съвета на директорите на „Градус“ АД

Дружеството-майка притежава следното капиталово участие в дъщерните дружества:

- Милениум-2000 ЕООД – 10 дяла с номинална стойност 500 лева всеки представляващи **100%** от капитала на Милениум-2000 ЕООД;
- Градус-1 ЕООД – 100 дяла с номинална стойност 50 лева всеки представляващи **100%** от капитала на Градус-1 ЕООД;
- Градус АД участва непряко в капитала на Градус-3 АД чрез дъщерно дружество Градус-1 ЕООД – притежаващо 96.00% от капитала на Градус-3 АД;
- Градус-98 АД – 49 972 обикновени налични поименни акции с право на глас с номинална стойност 10 лева всяка, представляващи **99.94%** от капитала на Градус 98 АД;
- Градус Лоджистикс ЕООД – 400 дяла с номинална стойност 1000 лева всеки представляващи **100%** от капитала на Градус Лоджистикс ЕООД.

1.3. Предмет на дейност на дружествата от Групата

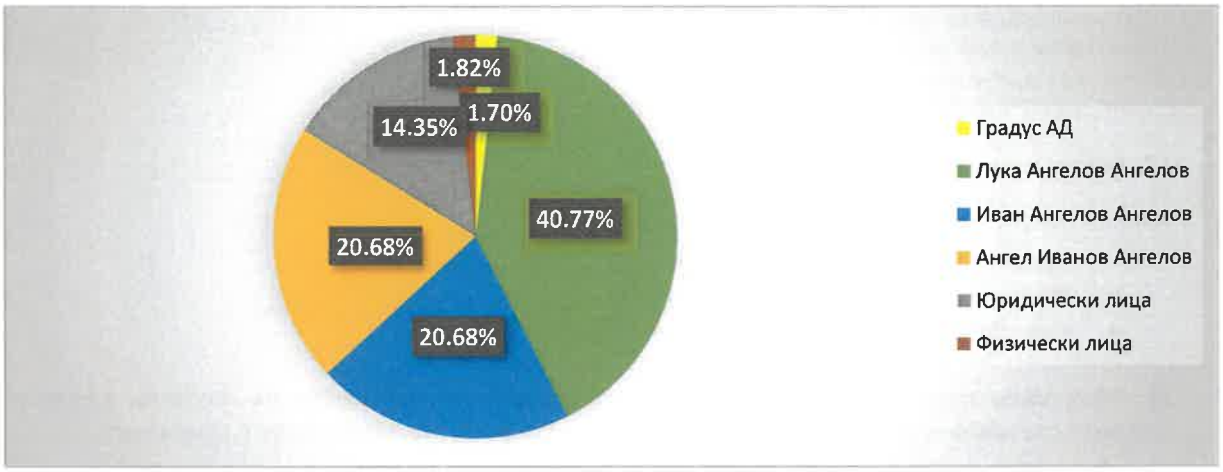
Основният предмет на дейност на дружествата от Групата е концентриран в сектора „Птицевъдство“, с изключение на дружества, чийто предмет на дейност е и „производство на комбинирани фуражи и търговия“ и „отдаване под наем на транспортни средства“.

Предметът на дейност на дружествата от Групата е както следва:

- **„Милениум 2000“ ЕООД** – основната дейност на дружеството е птицевъдство – отглеждане на родители за бройлери, производство и реализация на разплодни яйца, производство и реализация на угоени птици – бройлери, люпене на пилета;
- **„Градус-1“ ЕООД** – основната дейност на дружеството е преработка и реализация на продукти от птиче месо;
- **Градус-3“ АД -** основната дейност на дружеството е производство на комбинирани фуражи предназначени за пазара, съдържащи зърна и фуражни добавки в съотношение по определени и утвърдени рецепти. За упражняването на дейността дружеството е вписано в регистъра по чл.19, ал.11 от Закона за фуражите и е получило удостоверение за одобрение № 00041 от 26.01.2007 г. от Националната служба по зърното и фуражите.
- **„Градус-98“ АД** – основната дейност на дружеството е производство, преработка и реализация на всякакъв вид земеделска и животинска продукция.
- **Градус Лоджистикс ЕООД** – основната дейност на дружеството е отдаване под наем на транспортни средства.

Дружеството-майка и дъщерните дружества извършват своята дейност в България.

1.4. Акционерна структура на Дружеството-майка към 31.12.2023 г.

1.5. Съвет на директорите

Градус АД има едностепенна система на управление със Съвет на директорите. Съветът на директорите се състои от трима (3) членове в състав към 31.12.2023г.:

- Ангел Иванов Ангелов – Председател на Съвета на директорите на „Градус“ АД
- Георги Александров Бабев – Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор на „Градус“ АД
- Бистра Стоянова Коцева – Член на Съвета на директорите на „Градус“ АД

Участието на членовете на съвета на директорите в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаването на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети:

Ангел Ангелов
1.1. Като неограничено отговорен съдружник – НЕ
1.2. Притежава пряко над 25 на сто от капитала на:
„Екуити Инвест-2” ООД (ЕИК 204746138), „Енерджи-2“ ООД (ЕИК 123655788), „Агро Инвест-7“ ООД (ЕИК 123654743), „Ралица 2004“ ООД (ЕИК 123658631), „Бисер Дистрибюшън“ ООД (ЕИК 200090633), „АП Инвестмънтс“ АД (ЕИК 203580119), АА Инвест 1“ ЕООД (ЕИК 206791146), „АП Капитал“ АД (ЕИК 206420290), "МИРЕНА" ООД - в ликвидация (ЕИК 123655806)
1.3. Участва в ръководни органи на:
„Аязмо” АД (ЕИК 201974859), „Екуити Инвест 1“ АД (ЕИК 204750154), „Бисер Дистрибюшън“ ООД (ЕИК 200090633), „Галерия Варна" АД (ЕИК 204702565), „Фармпро“ ООД (ЕИК 123761581), „М.О.Стара Загора“ ООД (ЕИК 123753969), „Градус-98“ АД (ЕИК 123120561), „Бисер Олива“ АД (ЕИК 123036597), „Градус” АД (ЕИК 204882907), "АДЖИБАДЕМ СИТИ КЛИНИК МЛАДОСТ" ЕООД (ЕИК 206222487), „АДЖИБАДЕМ СИТИ КЛИНИК" ЕАД (ЕИК 203279315), „АДЖИБАДЕМ СИТИ КЛИНИК УМБАЛ ТОКУДА" ЕАД (ЕИК 175077093), „АП Инвестмънтс“ АД (ЕИК 203580119), „АА Инвест 1“ ЕООД (ЕИК 206791146), „АП Капитал“ АД (ЕИК 206420290), „АПЛ Капитал" АД (ЕИК 206726483), „Ейнджълс Естейт" АД (ЕИК 201009171), „Уест МОЛ“ АД (ЕИК 207366073), „БГК“ АД (ЕИК 207064349), "ГРАДУС - 3" АД (ЕИК 123152751)

Георги Александров Бабев
1.1.Като неограничено отговорен съдружник – НЕ
1.2.Притежава пряко над 25 на сто от капитала на:
„Ел Джи Ауто“ ООД (ЕИК 205395076), „Некст капитал“ ООД (ЕИК: 206378635), „Ел Джи Ауто 2“ ООД (ЕИК: 206928367).
1.3.Участва в ръководни органи на:
„Градус“ АД (ЕИК 204882907), „Ел Джи Ауто“ ООД (ЕИК 205395076), „Некст капитал“ ООД (ЕИК: 206378635), „Ел Джи Ауто 2“ ООД (ЕИК: 206928367), "МИЛЕНИУМ 2000" ЕООД (ЕИК 119591422)

Бистра Стоянова Коцева
1.1.Като неограничено отговорен съдружник – НЕ
1.2.Притежава пряко над 25 на сто от капитала на - НЕ:
1.3.Участва в ръководни органи на:
„Градус" АД (ЕИК 204882907)

1.6. Одитен комитет

Одитният комитет е в състав:

- Христина Атанасова Филипова – Председател на Одитния комитет.;
- Ивайло Николаев Николов– член на Одитния комитет;
- Радка Димчева Пенева – член на Одитния комитет.

II. Обективен преглед на развитието и резултатите от дейността на групата, както и нейното състояние, заедно с описание на основните рискове, пред които е изправена.

2.1. Развитие на дейността

Дружествата от Група Градус разполагат с модерни звена на производството, а също така и непрекъснато се стремят да разширяват и модернизират производствените си мощности.

2.2. Резултати от дейността

За периода 01.01.2023г. – 31.12.2023г. Групата отчита оперативна загуба в размер на **13 199** хил.лв. и нетна загуба в размер на **12 471** хил.лв. (за периода 01.01.2022г. – 31.12.2022г. Групата отчита оперативна загуба в размер на **452** хил.лв. и нетна загуба в размер на **354** хил.лв.).

Консолидираните резултати на „Градус" АД са повлияни от:

- Ограничен износ на разплодни яйца за трети страни, поради ниски продажни цени, неосигуряващи икономическа изгода за Групата.
- Загуби от презапасяване със суровини за фуражи, закупени през 2022-ра година на съществено по-високи цени спрямо пазарните им такива през отчетния период на 2023-та година;
- Обезценка на зърна и компоненти в дъщерното дружество „Градус-3" АД в размер на 4 832 хил. лв. Извършено е привеждане на балансовата им стойност до нетната им реализируема към 31.12.2023 г. Обезценката в размер на 4 832 хил.лв ще рефлектира в подобрени резултати през 2024-та година.
- Обезценка на търговската марка „АЗ ЯМ" в размер на 7 926 хил. лв.
  Поради липса на конкурентни предимства в настоящата макроикономическа и геополитическа обстановка е взето решение за ограничаване на асортимента продукти, произвеждани със свинско месо, под бранд «Аз ям!». Това налага и обезценка на балансовата стойност на търговската марка. Към 31.12.2023 г. тя е намалена с 7 926 хил.лв.

ПРИХОДИ

Отчетените приходи от продажби на Групата през 2023 г. са в размер на 144 293 хил.лв. и включват:

	2023 BGN'000	2022 BGN'000	Промяна %	Относителен дял 2023 %
Приходи от продажба на готова продукция	138 504	148 214	-7%	96%
Приходи от продажба на стоки	4 450	641	594%	3%
Приходи от продажба на услуги	1 339	1 089	23%	1%
Общо приходи от продажби	**144 293**	**149 944**	**-4%**	**100%**

Приходите от продажби на продукция за отчетния период намаляват с 9 710 хил.лв. или с 6,55% в сравнение със същия период на 2022г., отразявайки нереализираните поради икономическа неефективност сделки на пазарите от трети страни в сегмент Разплодни яйца.

Приходите от продажби на стоки за отчетния период са нараснали с 3 809 хил.лв. или 594,23% в сравнение със същия период на 2022г., отразявайки реализираните сделки в сегмента Зърна и компоненти на вътрешен пазар.

Приходите от продажби на услуги за отчетния период са се увеличили с 250 хил.лв. или с 22.96% в сравнение със същия период на 2022г.

География на продажбите	2023 BGN'000	2022 BGN'000	Промяна %	Относителен дял 2023 %
Вътрешен пазар	92 551	96 148	-4%	64%
Европа	36 980	29 001	28%	26%
Трети страни	14 762	24 795	-40%	10%
Общо	**144 293**	**149 944**	**-4%**	**100%**

Отчетени приходи по основни сегменти

Сегменти	2023 BGN'000	2022 BGN'000	Промяна %	Относителен дял 2023 %
Месо и месни продукти	84 371	88 374	-5%	59%
Разплодни яйца	53 735	59 127	-9%	37%
Зърна и компоненти	4 811	1 278	276%	3%
Други	1 376	1 165	18%	1%
Общо	**144 293**	**149 944**	**-4%**	**100%**

За отчетния период с най-голям дял на приходите от продажби по основни сегменти е сегмента „Месо и месни продукти“ с 58.47% от общия приход 144 293 хил.лв. (За същия период на предходната година с най-голям дял на продажбите е сегмента „Месо и месни продукти“ – 58.94% от общия размер 149 944 хил.лв.).

ПРИХОДИ ПО ОСНОВНИ СЕГМЕНТИ И ПО ПАЗАР

Основни сегменти	Вътрешен пазар		Европа		Трети страни	
	2023 BGN'000	2022 BGN'000	2023 BGN'000	2022 BGN'000	2023 BGN'000	2022 BGN'000
Месо и месни продукти	**83 182**	**87 469**	**1 007**	**774**	**182**	**131**
Разплодни яйца	**3 182**	**6 236**	**35 973**	**28 227**	**14 580**	**24 664**
разплодни яйца	*2 819*	*5 381*	*13 776*	*10 093*	*14 580*	*24 664*
еднодневни пилета	*363*	*855*	*22 197*	*18 134*	*-*	*-*
Зърна и компоненти	**4 811**	**1 278**	**-**	**-**	**-**	**-**
Общо	**91 175**	**94 983**	**36 980**	**29 001**	**14 762**	**24 795**

Сегмент „Месо и месни продукти“

Реализираните приходи от продажби в сегмент „**Месо и месни продукти**“ за разглеждания период отчитат спад с 4,53% или 4 003 хил.лв. спрямо същия период на предходната 2022 година.
Инфлационните процеси и динамичните цени на зърнените култури на световните пазари предполагат бъдеща волатилност на ценовите равнища на меса и месни продукти.

Високите производствени разходи на суровини и спомагателни материали ограничават асортимента на продуктите под марка „Аз ям“ в „Градус – 1“ ЕООД. Освободените капацитети в следствие на това дават възможност на дружеството да се насочи към производството на крайни продукти с по-голямо търсене, по-висока добавена стойност и маржове.

Мениджмънтът очаква стратегическата преориентация на дъщерното дружество да доведе до позитивни резултати в средносрочен план.

Сегмент „Разплодни яйца“

Реализираните приходи от продажби в този сегмент за отчетния период бележат спад с 9.12% или с 5 392 хил.лв. спрямо същия период на предходната година.

Разплодни яйца

Реализираните приходи от продажби на разплодни яйца за отчетния период бележат спад с 22,33% или с 8 963 хил.лв. спрямо същия период на предходната година. През текущата година се наблюдават волатилни цени на разплодните яйца на международните пазари.

Приходите от продажби на разплодни яйца на вътрешен пазар регистрират спад с 47,61% или 2 562 хил.лв. спрямо същия период на 2022г.

През отчетния период се наблюдава ръст в приходите от продажби на разплодни яйца на европейски пазар с 36,49% или 3 683 хил.лв. спрямо същия период на 2022г.

Групата отчита спад в приходите от продажби на разплодни яйца в трети страни за разглеждания период – 40,89% или 10 084 хил.лв. спрямо същия период на 2022г.

Еднодневни пилета

Групата реализира ръст в приходите от продажби на еднодневни пилета в размер на 3 571 хил.лв. или 18,81% спрямо същия период през 2022г.

Реализираните приходи от продажби на еднодневни пилета на вътрешния пазар бележат спад от 57,54% или с 492 хил.лв. в сравнение със същия отчетен период през 2022г.

При продажбите на еднодневни пилета в Европа се отчита ръст на приходите с 22,41% или с 4 063 хил.лв. в сравнение със същия отчетен период през 2022г.

Сегмент „Зърна и компоненти“

За отчетния период Групата реализира ръст в продажбите на сегмент „Зърна и компоненти“ с 276.45% или с 3 533 хил.лв, спрямо същия отчетен период на 2022г.

Групата не се фокусира върху този сегмент от дейността си, но при наличие на добри възможности за сделки в този сегмент, същите ще бъдат оползотворени.

Процесите по оптимизации и преструктуриране с цел намаление на разходите и увеличаване на приходите продължават.

Отчетените други доходи от дейността са в размер на 10 937 хил.лв. и включват:

ДРУГИ ПРИХОДИ	**2023г.**	**2022г.**	**Промяна %**	**Относителен дял 2023 %**
Други доходи от дейността				
Приходи от финансирания	8,740	25,101	-65%	80%
Приходи от продажба на м-ли и ДМА нето	850	956	-11%	8%
Приходи от наеми	594	924	-36%	5%
Приходи от преоценка на инвестиционни имоти	413	231	79%	4%
Излишъци на материални запаси	118	184	-36%	1%
Отписани задължения	32	478	-93%	-
Други	190	110	73%	2%
Общо други доходи от дейността	***10,937***	***27,984***	**-61%**	**100%**

РАЗХОДИ

Разходи за дейността

През 2023г. Групата отчита следните разходи:

	2023 BGN'000	2022 BGN'000	Промяна %	Относителен дял 2023 %
Разходи за суровини и материали	97 443	117 561	-17%	52%
Разходи за външни услуги	7 546	7 367	2%	4%
Разходи за персонала	36 353	33 000	10%	19%
Разходи за амортизация	8 567	8 379	2%	5%
Балансова стойност на продадените стоки	4 571	520	779%	2%
Обезценка на активи	31 213	32 129	-3%	16%
Други разходи за дейността	3 762	3 508	7%	2%
Общо	**189 455**	**202 464**	**-6%**	**100%**

През разглеждания период *разходите за дейността* са намалели с 13 009 хил.лв. или с 6,43% в сравнение с отчетените през същия период на 2022г.

Разходите за суровини и материали са намалели с 20 118 хил.лв. или 17,11% спрямо същия период през 2022г.;

Разходите за външни услуги са се увеличили с 179 хил.лв. или с 2,43% спрямо отчетените през същия период на 2022г.;

Разходите за персонал през отчетния период на 2023г. се увеличават с 3 353 хил.лв. или с 10,16%, спрямо отчетените през същия период на 2022г.

За отчетния период разходите за амортизация са се увеличили незначително със 188 хил.лв. или с 2,24% спрямо отчетените през същия период на 2022г.

Балансовата стойност на продадените стоки е увеличена с 4 051 хил.лв. или с 779,04% спрямо отчетените през същия период на 2022г. Това се дължи на продажбите на стоки ситуирани в сегмента „Зърна и компоненти".

Другите разходи за дейността са се увеличили с 254 хил.лв. или с 7,24% през отчетния период, спрямо същия период на 2022г.

ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

Финансови приходи	2023 BGN'000	2022 BGN'000	Промяна %	Относителен дял 2023 %
Приходи от лихви по предоставени заеми	215	176	22%	100%
Положителни разлики от промяна на валутни курсове	-	86	-100%	-
Общо	**215**	**262**	**-18%**	**100%**

Финансови разходи	2023 BGN'000	2022 BGN'000	Промяна %	Относителен дял 2023 %
Разходи за лихви по получени банкови заеми	98	57	72%	37%
Банкови такси	101	56	80%	38%
Отрицателни разлики от промяна на валутни курсове	44	-	100%	17%
Разходи за лихви по лизингови договори	3	3	-	1%
Други	18	8	125%	7%
Общо	**264**	**124**	**113%**	**100%**

2.3. Ключови събития, които повлияха на резултатите на Групата и които ще влияят на бъдещите резултати

2.3.1. Инвестиции

През 2023г. Групата извърши инвестиции с цел разрастване на основния си бизнес в следните направления: придобиване на ДМА (сгради, машини, оборудване, транспортни средства) и система за управление /ERP/.

2.3.2. Фактори, които ще повлияят позитивно на резултатите

В момента групата е в процес на пълното въвеждане на система за управление и контрол (Microsoft Dynamics NAV 2018). Към датата на изготвяне на настоящата декларация ERP софтуера е внедрен в шест дружества (на индивидуално ниво).
За дъщерното дружество Градус-1 ЕООД внедряването продължава в процеса на производството.
Периодично предоговаряне на търговски условия за предоставяните ни услуги, с цел оптимизация и ефективност на разходите.

Групата е в продължаващ процес по оптимизации и промяна в начина си на работа с цел намаление на разходите и увеличаване на приходите си.

2.4. Рискови фактори за дейността

Политиката на Групата за управление на риска е насочена към идентифициране и анализиране на рисковете, на които Групата е изложена, с цел да се установяват лимити за поемане на рискове. На базата на извършения анализ на тези рискове, Групата разработва и внедрява съответни контроли, чрез които да се адресират тези рискове. Тази политика, както и изградените контроли за управлението на рисковете, подлежат на периодична проверка с цел отразяване на настъпили изменения във външните и вътрешните условия, в които действат дъщерните дружества.
Продължаващата несигурност по отношение на очакваното икономическо развитие на национално, регионално и глобално ниво, както и наблюдаваните инфлационни процеси, са предизвикателство при определяне на стратегията на Групата и съответно могат да повлияят на нейните резултати. Геополитическият риск, свързан с конфликта в Украйна, може да окаже негативен ефект върху икономическите процеси в България и региона, както и в частност върху веригите на доставки в редица сектори на икономиката, а оттам да повлияе върху дейността на Групата. Въпреки отслабването на пандемията от Ковид-19, въздействието й остава широко и продължава да поставя значителни предизвикателства не само за веригите на доставки, но и за световната икономика като цяло. Тази несигурност създава рискове, които Групата анализира и оценява въздействието им.

Кредитен риск

Кредитният риск произтича основно от вземания от клиенти. Експозицията към кредитен риск е в резултат на индивидуалните характеристики на всеки отделен клиент.

Групата управлява кредитния риск основно чрез поставяне на кредитни лимити на всеки клиент поотделно в зависимост от обема на продажбите и неговата кредитна история, както и чрез постоянен контрол по отношение на закъснели плащания.

Валутен риск

В някои случаи Дружествата в Групата осъществяват сделки, деноминирани в чуждестранна валута. Групата е изложена на валутен риск, свързан с възможни колебания в курса на чуждестранните валути. Към момента този риск се свързва с колебания в курса на щатския долар, който се използва от Групата при търговия със земеделска продукция.

Ликвиден риск

Ликвидният риск е рискът, че Дружествата от Групата ще имат трудности при изпълнение на своите задължения, свързани с финансовите пасиви. Подходът за управление на ликвидността е да се осигури, доколкото е възможно наличието на достатъчно ликвидност за да изпълни задълженията си, както при нормални, така и при стресови условия, както и без да се понесат неприемливи загуби или да се навреди на репутацията на Групата. За тази цел дъщерните дружества поддържат кредитни линии и използват краткосрочни заемни средства от банки.

Пазарен риск

Пазарен риск е рискът при промяна на пазарните цени, като курс на чуждестранна валута, лихвени проценти или цени на капиталови инструменти, доходът на Дружествата или стойността на техните инвестиции да бъдат засегнати. Цените на стоките се наблюдават от ръководството на Групата. Продажбите се управляват на местно ниво чрез използване на конкурентни пазарни цени. Основните фактори, определящи промените в цените, са промените в цените на конкурентите, както и промени в себестойността на продуктите.

Политически риск

Политическият риск е вероятността от смяна на Правителството, или от внезапна промяна в неговата политика, от възникване на вътрешнополитически сътресения и неблагоприятни промени в европейското и/или националното законодателство, в резултат на което средата, в която оперират местните стопански субекти да се промени негативно, а инвеститорите да понесат загуби.
Политическата обстановка на експортните пазари на Групата оказва съществен ефект върху операциите и финансовото състояние на Групата. Русия все още е недостъпна като пазар на разплодни яйца за групата.
Към датата на доклада руската инвазия в Украйна създава предпоставки за несигурност и негативни последици за България в множество измерения, включително и икономически.
През отчетния период няма реализирани приходи от продажби на Групата в Украйна (5,08 млн.лв. през същия отчетен период на 2022г. и 6,9 млн.лв. през същия отчетен период на 2021г.). Обикновено тези продажби са ситуирани в сегмент Разплодни яйца.

Макроикономически риск

Това е рискът от макроикономически сътресения, които се измерват с икономическата стабилност и перспективите за растеж на националната икономика. Тенденциите в макроикономическата обстановка влияят пряко или косвено влияние върху формирането и изменението на пазарните условия, както и на инвестиционния климат.

III. Анализ на финансови и нефинансови основни показатели за резултата от дейността, имащи отношение към стопанската дейност, включително информация по въпроси, свързани с екологията и служителите

3.1. Анализ на основни показатели

- **Марж на резултата (Резултат преди данъци/Продажби)**

	2023	2022
Загуба преди данъци	(13 248)	(314)
Приходи	144 293	149 944
Марж на загубата	**-9.18%**	**-0.21%**

- **EBITDA марж (EBITDA-**печалба преди финансови разходи, данъци и амортизация**/Продажби)**

	2023	2022
EBITDA (Печалба преди финансови разходи, данъци и амортизация)	(4 632)	7 927
Приходи	144 293	149 944
EBITDA марж	**-3.21%**	**5.29%**

Основни показатели, които Ръководството на Групата следи по отношение размера на дълга и финансовата стабилност:

- **Отношение на нетен дълг (общ дълг минус парични средства) към EBITDA**

	2023	2022
Нетен дълг	11 604	7 905
EBITDA (Печалба преди финансови разходи, данъци и амортизация	(4 632)	7 927
Нетен дълг/EBITDA	**-2.51**	**1.00**

- **Отношение на дълг към активи (общо пасиви/общо активи).** Чрез този показател Ръководството следи каква част от активите са финансирани с дълг под една или друга форма.

	31.12.2023	31.12.2022
Общо Пасиви	39 720	40 622
Общо Активи	326 290	359 093
Съотношение дълг към активи	**0.12**	**0.11**

3.2. Нефинансова декларация

„Градус" представя консолидирана нефинансова декларация като отделен документ, неразделна част към настоящия доклад.
Консолидираната нефинансова декларация включва описание на политиките на групата и техните цели за дейностите, осъществявани за защита на околната среда, социалните въпроси и тези, по отношение на служителите, техните права и равенството на половете.

IV. Важни събития, които са настъпили след датата, към която е съставен годишният консолидиран финансов отчет

Няма съществени събития, които да са възникнали след 31 декември 2023г., и които да изискват допълнителни корекции и/или оповестявания в настоящия консолидиран финансов отчет.

V. Вероятно бъдещо развитие на Групата

Ръководството на групата продължава политиката си за ефективно и успешно реализиране на основните си цели:
- увеличаване броя на основните стада, увеличаване броя на угоените бройлери, увеличаване на производството и реализацията на разплодни яйца, както и постигане на пълно съответствие с всички европейски норми за защита на околната среда и безопасна околна среда;
- пълно натоварване на производствени мощности;
- развитие на съществуващи и нови бизнес линии, свързани с производството на високомаржови хранителни продукти.

VI. Дейности в областта на научните изследвания и разработки

За периода в Групата не са извършвани научни изследвания и разработки.

VII. Информация за придобиване на собствени акции, изисквана по реда на чл. 187д от Търговския закон

През 2023г. Градус АД придоби 4 135 294 броя собствени акции на средна цена от 1.46 лв. за една акция.

Към 31.12.2023г. Градус АД притежава 1.70% от правата на глас на дружеството. Съгласно разпоредбата на чл.187а ал.3 от Търговския закон, за обратно изкупените собствени акции в размер на 4 135 294 броя се преустановява упражняването на права, включително и правото на глас до момента на тяхното прехвърляне.

През отчетната година дружеството не е продавало собствени акции.

VIII. Наличие на клонове

Групата няма клонове.

IX. Използвани от предприятието финансови инструменти

Финансовите инструменти са подробно описани в бележка „Финансови инструменти“ към приложения консолидиран финансов отчет.

X. Допълнителна информация по приложение 2 на Наредба 2 на КФН

1. Информация, дадена в стойностно и количествено изражение, относно основните категории стоки, продукти и/или предоставени услуги с посочване на техния дял в приходите от продажби на емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, като цяло и промените, настъпили през отчетната финансова година.

Информацията за стойностното изражение на продажбите с посочване на техния дял, е посочена в настоящия доклад в раздел II.

2. Информация относно приходите, разпределени по отделните категории дейности, вътрешни и външни пазари, както и информация за източниците за снабдяване с материали, необходими за производството на стоки или предоставянето на услуги с отразяване степента на зависимост по отношение на всеки отделен продавач или купувач/потребител, като в случай че относителният дял на някой от тях надхвърля 10 на сто от разходите или приходите от продажби, се предоставя информация за всяко лице поотделно, за неговия дял в продажбите или покупките и връзките му с емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК.

Приходите по отделните категории дейности са посочени в раздел II в настоящия доклад.

Основни доставчици
Предвид вертикалната интеграция на Групата, основните продукти, участващи пряко в процеса на производство, които се предоставят от външни доставчици, са суровините за производството на фураж, еднодневните птици-родители, както и свинското месо, добавките и спомагателните материали за производството на колбаси. Доставяните от външни фирми суровини за приготвянето на фураж, са най-вече земеделска продукция и конкретно - селектирани от технолози примеси и адитиви.

Земеделската продукция, която се купува от външни доставчици включва слънчоглед, царевица, пшеница и ечемик. Предлагането на земеделска продукция е голямо и Групата поддържа взаимоотношения с много местни и чуждестранни доставчици, което й позволява да купува на оптимално съотношение цена/качество. Въпросните доставчици нямат съществено влияние при договарянето на цените на продукцията си и производствените процеси на Групата не зависят от конкретен доставчик. Предлагането на примеси и адитиви в необходимите количества е по-ограничено, но използваните добавки често могат да се заместят с други, без това да оказва съществено влияние на хранителните качества на фуража. Благодарение на експертизата на технолозите на Групата се заместват значително поскъпналите добавки с алтернативни, което намалява зависимостта от конкретен доставчик на примеси и адитиви. Основните доставчици на добавки на дружеството са Виланд ЕАД, Бисер Олива АД и Микса ЕООД.

Еднодневните птици-родители, които впоследствие се отглеждат с цел производство на разплодни яйца, са от съществено значение за целия производствен цикъл на Групата. Птиците се внасят от държави-членки на Европейския Съюз, като през 2023г. Групата е внесла общо 956 хил. еднодневни родители (2022 г.: 944 хил.).

Птиците се доставят по график целогодишно. Предлагането на породисти птици в необходимите количества е ограничено и зависимостта на Групата от доставчиците, с които работи, може да се определи като съществена.

С цел намаляване на тази зависимост, Групата е изградила и поддържа дългосрочни взаимоотношения с търговските си партньори, като тя е основен клиент, което позволява договаряне на преференциални цени и условия на доставките. Групата внася еднодневни родители предимно от Унгария, като основният ѝ доставчик е Aviagen.

В Групата са наложени изисквания за етично и отговорно поведение, както от страна на служителите, така и от страна на доставчиците, които директно или индиректно включват и другите фирми от Групата. Ръководството на дружеството е разработило норми и правила за поведение на персонала и доставчиците, които всички фирми, които му предоставят продукти/услуги са длъжни да спазват. Всички външни доставчици на Групата се избират в условия на свободен пазарен избор. Избраните доставчици се оценяват по методология на имплементирана ИСУКБХП (Интегрирана система за управление на качеството и безопасността на храните) и, в зависимост от получените оценки, ръководството различава два вида доставчици:

- основни - доставчици с доказана надеждност и предлагащи продукти/услуги с най-добро съотношение цена/качество;
- епизодични – доставчици, използвани при моментно възникнали нужди.

В зависимост от степента на влияние върху работния процес продуктите/услугите се разделят на два вида:

- пряко участващи в процеса на производство – червени меса, адитиви и др.;
- косвено влияещи върху качеството на процеса на производство – например техническо оборудване, апаратура, консумативи и др.

Контролът над изпълнението на доставките се извършва от приемащия продукта/услугата, като осъществяването на качествен контрол се верифицира посредством вътрешни одити, които се осъществяват съгласно утвърдени практики. Обикновено Групата сключва рамкови договори с доставчиците си за срок от една или няколко години, като цените и количествата за дадена година се определят в приложенията към договора, които се обновяват всяка година. Производственото предприятие на Групата се снабдява със следните основни категории суровини, материали и услуги от външни за Групата доставчици:

- Основни суровини – червени меса;
- Допълнителни суровини – подправки, добавки, адитиви и др.;
- Спомагателни материали – опаковки, обвивки, етикети и др.;
- Услуги – ток, газ, вода, транспортна дейност и др.;
- Технологично оборудване;

Политиката на Групата в областта на снабдяването чрез външни за Групата доставчици е насочена към осигуряване на доставки от поне два източника и в достатъчни количества, в случай на проблем с конкретен доставчик. Необходимите продукти/услуги се набавят от фирми, регистрирани по закона за храните и базирани в страни членки на ЕС или в трети страни, одобрени за търговия със страните членки. Всички доставчици, с които се работи, предлагат продукти/услуги, отговарящи на изискванията на Националното и Европейското законодателство и, ако е приложимо, на въведената в дружеството ИСУКБХ, съгласно ISO 9001:2015, ISO 22000:2005 и IFS 6:2014. Въз основа на принципа „навременна доставка", Групата не съхранява значителни количества, а поръчва предварително на двумесечна или тримесечна база.

Основни доставчици за птицекланицата и месопреработвателното предприятие на Групата са:

- на основни суровини – Нова Търговска Компания 2004 АД
- на допълнителни суровини – Кампус Балкани ЕООД, Теа Трейдинг ООД, Джърман Българиън Бизнес Груп ООД;
- на спомагателни материали - Скиптер ООД, Интрама Инвест ЕООД, Сидоренко Фудтех ЕООД, Булпро 2004 ООД;

Производственото предприятие се захранва с вода от собствен водоизточник, отговаряща на качеството на питейна вода според изискванията на Наредба №9/2001г. на МЗ, МРРБ и МОСВ. В случай на липса на водоснабдяване, в обекта се осигурява достатъчно количество резервна питейна вода от обществения водопровод на града.

Предвид гореописаните наложени практики, и голямото предлагане на продуктите и услугите, които се доставят от външни фирми, производството на Групата не е зависимо от конкретен доставчик. През последните години Групата не е имала значителни проблеми с доставчиците си и смята, че освен ако не възникнат непредвидени обстоятелства, всеки от одобрените доставчици може да предостави необходимото количество навреме и с необходимото качество.

3. Информация за сключени съществени сделки.

През 2023 година не са сключени големи сделки от съществено значение за дейността на Групата.

4. Информация относно сделките, сключени между емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, и свързани лица, през отчетния период, предложения за сключване на такива сделки, както и сделки, които са извън обичайната му дейност или съществено се отклоняват от пазарните условия, по които емитентът, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК или негово дъщерно дружество, е страна с посочване на стойността на сделките, характера на свързаността и всяка информация, необходима за оценка на въздействието върху финансовото състояние на емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК.

Информацията относно сделките, сключени между Група Градус и свързани лица през отчетния период, е оповестена в приложение "Свързани лица" към консолидирания годишен финансов отчет.

5. Информация за събития и показатели с необичаен за емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, характер, имащи съществено влияние върху дейността му, и реализираните от него приходи и извършени разходи; оценка на влиянието им върху резултатите през текущата година.

Няма събития и показатели с необичаен характер за Групата.

6. Информация за сделки, водени извънбалансово - характер и бизнес цел, посочване на финансовото въздействие на сделките върху дейността, ако рискът и ползите от тези сделки са съществени за емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, и ако разкриването на тази информация е съществено за оценката на финансовото състояние на емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК.

Няма такива сделки.

7. Информация за дялови участия на емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, за основните му инвестиции в страната и в чужбина (в ценни книжа, финансови инструменти, нематериални активи и недвижими имоти), както и инвестициите в дялови ценни книжа извън неговата група предприятия по смисъла на Закона за счетоводството и източниците/начините на финансиране.

Информация за дяловите участия на Градус АД е предоставена в секция I.

8. Информация относно сключените от емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, от негово дъщерно дружество, в качеството им на заемополучатели, договори за заем с посочване на условията по тях, включително на крайните срокове за изплащане, както и информация за предоставени гаранции и поемане на задължения.

Информацията за сключените от дъщерните дружества договори за заеми, е посочена в приложение „Банкови заеми" към консолидирания годишен финансов отчет.

9. Информация за отпуснатите от емитент, съответно от лице по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, или от техни дъщерни дружества заеми, предоставяне на гаранции или поемане на задължения общо към едно лице или негово дъщерно дружество, включително и на свързани лица с посочване на имена или наименование и ЕИК на лицето, характера на взаимоотношенията между емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, или техните дъщерни дружества и лицето заемополучател, размер на неизплатената главница, лихвен процент, дата на сключване на договора, краен срок на погасяване, размер на поето задължение, специфични условия, различни от посочените в тази разпоредба, както и целта за която са отпуснати, в случай че са сключени като целеви.

Информация за предоставените заеми от Групата е представена в оповестяванията към консолидирания годишен финансов отчет.

10. Информация за използването на средствата от извършена нова емисия ценни книжа през отчетния период.

През отчетния период не е имало нова емисия на ценни книжа.

11. Анализ на съотношението между постигнатите финансови резултати, отразени във финансовия отчет за финансовата година, и по-рано публикувани прогнози за тези резултати.

Групата няма публикувани прогнози за съответния период.

12. Анализ и оценка на политиката относно управлението на финансовите ресурси с посочване на възможностите за обслужване на задълженията, евентуалните заплахи и мерки, които емитентът, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, е предприел или предстои да предприеме с оглед отстраняването им.

Ръководството на Групата текущо наблюдава събираемостта на вземанията и контролира обслужването на задълженията по банкови заеми и задълженията си.

13. Оценка на възможностите за реализация на инвестиционните намерения с посочване на размера на разполагаемите средства и отразяване на възможните промени в структурата на финансиране на тази дейност.

Планираната инвестиционна програма на Група Градус за 2023 година включва инвестиции за придобиването на ДМА (сгради, машини, оборудване, транспортни средства).

14. Информация за настъпили промени през отчетния период в основните принципи за управление на емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, и на неговата група предприятия по смисъла на Закона за счетоводството.

Градус АД управлява своите инвестиции, като поставя високи, но постижими цели в областта на качеството, производителността и рентабилността. Особено внимание се отделя на опазването на околната среда, развитието на човешките ресурси и корпоративната социална отговорност.

15. Информация за основните характеристики на прилаганите от емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, в процеса на изготвяне на финансовите отчети система за вътрешен контрол и система за управление на рискове.

В Групата е изградена система за вътрешен контрол и система за управление на рисковете. Във връзка с процеса на финансово отчитане, финансовите отчети се изготвят в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от ЕС. Текущата финансово-счетоводна дейност на Групата е обект на периодичен контрол и анализ от страна на управителния орган. В компанията има утвърдена практика за периодично обсъждане на текущите финансови резултати от дейността на дружествата, включени в стратегическия му инвестиционен портфейл, с оглед осигуряване изпълнение на бизнес-програмите им и анализ на възможностите за осъществяване на бъдещи инвестиционни проекти.

16. Информация за промените в управителните и надзорните органи през отчетната финансова година.

През отчетната финансова година настъпиха промени в управителните и надзорните органи, както следва:

На 19.12.2022г. се проведе извънредно Общо събрание на акционерите, където се взеха следните решения, във връзка с освобождаване на членове на Съвета на директорите на Градус АД и избиране на нови членове на Съвета на директорите на Градус АД.

Освобождават се:

- Лука Ангелов Ангелов - „Заместник председател на Съвета на директорите“ на Градус АД;
- Иван Ангелов Ангелов - „Председател на Съвета на директорите“ и „Изпълнителен директор“ на Градус АД.

Избраните нови членове на Съвета на директорите са:

- Ангел Иванов Ангелов - „Председател на Съвета на директорите“ на Градус АД;
- Бистра Стоянова Коцева – „Заместник председател на Съвета на директорите“ на Градус АД.

Промяната е вписана по партидата на Дружеството в ТРРЮЛНЦ на 04.01.2023г. с вписване № 20230104143850.

Подробна информация относно членовете на Съвета на директорите е представена в раздел I, т. 1.5. от доклада.

През 2023 г. също е създаден Мениджърски борд/съвет като корпоративна структура на управление на група Градус.

За негови членове са избрани:

1. Стойка Станилова Денчева
2. Красимира Станилова Киркова
3. Радка Димчева Пенева
4. Мартин Владимиров Димитров
5. Георги Ганчев Дюлгяров

Мениджърският съвет е учреден на основание чл. 32, т.19 от Устава на Градус АД, за да подпомага Съвета на директорите за постигането на целите на дружеството със своята експертиза.
Мениджърският съвет има за цел да допринесе за ефективното и качествено управление на група Градус.
Работата на Мениджърския съвет се основава на ефективно взаимодействието между членовете му и Съвета на директорите на Градус АД за постигането на стратегическите цели на Групата.

17. Информация за размера на възнагражденията, наградите и/или ползите на всеки от членовете на управителните и на контролните органи за отчетната финансова година, изплатени от емитента, който не е публично дружество, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, и негови дъщерни дружества, независимо от това, дали са били включени в разходите на емитента, който не е публично дружество, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, или произтичат от разпределение на печалбата, включително:

а) получени суми и непарични възнаграждения;

б) условни или разсрочени възнаграждения, възникнали през годината, дори и ако възнаграждението се дължи към по-късен момент;

в) сума, дължима от емитента, който не е публично дружество, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, или негови дъщерни дружества за изплащане на пенсии, обезщетения при пенсиониране или други подобни обезщетения.

Общата сума на начислените и изплатени от емитента възнаграждения на членовете на съвета и на контролните органи за отчетната финансова година, са както следва:

- Съвет на директорите – 515 хил.лв.;
- Одитен комитет – 11 хил.лв.

18. За публичните дружества - информация за притежавани от членовете на управителните и на контролните органи и прокуристите акции на емитента, включително акциите, притежавани от всеки от тях поотделно и като процент от акциите от всеки клас, както и предоставени им от емитента опции върху негови ценни книжа - вид и размер на ценните книжа, върху които са учредени опциите, цена на упражняване на опциите, покупна цена, ако има такава, и срок на опциите.

Към 31.12.2023г. притежаваните акции от членовете на Съвета на директорите са както следва:

Име, презиме, фамилия	**Брой акции**	**%**
Ангел Иванов Ангелов	50 372 417	20,68
Георги Александров Бабев	0	0
Бистра Стоянова Коцева	3 500	0,001

19. Информация за известните на дружеството договорености (включително и след приключване на финансовата година), в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции или облигации от настоящи акционери или облигационери.

Не са известни такива договорености.

20. Информация за висящи съдебни, административни или арбитражни производства, касаещи задължения или вземания на емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, в размер най-малко 10 на сто от собствения му капитал; ако общата стойност на задълженията или вземанията на емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, по всички образувани производства надхвърля 10 на сто от собствения му капитал, се представя информация за всяко производство поотделно.

Групата няма висящи съдебни, административни или арбитражни производства, както и решения или искания за прекратяване и обявяване в ликвидация.

21. За публичните дружества - имена на директора за връзки с инвеститора, включително телефон, електронна поща и адрес за кореспонденция.

Мариета Бабева
Телефон за връзка: 0883 773 993
ir@gradusbg.com
Гр. София, бул. Симеоновско шосе 110 Б, ет.1, офис 4/Б

22. Нефинансова декларация по чл. 41 от Закона за счетоводството - за финансови отчети на индивидуална основа, съответно по чл. 51 от Закона за счетоводството - за финансови отчети на консолидирана основа, когато е приложимо.

Градус АД представя в отделен документ „Нефинансова декларация по чл. 51 от Закона за счетоводството"

23. Друга информация по преценка на дружеството.

Няма такава

26 Април 2024 г.

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР: Georgi Aleksandrov Babev
Digitally signed by Georgi Aleksandrov Babev
Date: 2024.04.26 17:28:43 +03'00'
/Георги Бабев/

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СД: Angel Ivanov Angelov
Digitally signed by Angel Ivanov Angelov
Date: 2024.04.26 17:35:50 +03'00'
/Ангел Ангелов/

ДЕКЛАРАЦИЯ

На основание чл. 100н, ал.4, т.4 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа

Долуподписаните,

Георги Александров Бабев - Изпълнителен Директор на Градус АД

Ангел Иванов Ангелов – Председател на Съвета на директорите на Градус АД

и

Антоанета Никифорова Боева – Главен счетоводител на Градус АД

ДЕКЛАРИРАМЕ, че доколкото ни е известно:

а) Годишният консолидиран финансовият отчет за 2023 година, съставен съгласно приложимите счетоводни стандарти, отразява вярно и честно информацията за активите и пасивите, финансовото състояние и печалбата на Градус АД и на дружествата, включени в консолидацията;

б) Консолидираният доклад за дейността за 2023 година съдържа достоверен преглед на развитието и резултатите от дейността на „Градус“ АД, както и състоянието на дружествата, включени в консолидацията, заедно с описание на основните рискове и несигурности, пред които е изправен.

26 Април 2024г.

Antoaneta Nikiforova Boeva
Digitally signed by Antoaneta Nikiforova Boeva
Date: 2024.04.26 17:24:57 +03'00'

А. Боева
/Гл. счетоводител/

Georgi Aleksandrov Babev
Digitally signed by Georgi Aleksandrov Babev
Date: 2024.04.26 17:29:17 +03'00'

Г. Бабев
/Изпълнителен директор/

Angel Ivanov Angelov
Digitally signed by Angel Ivanov Angelov
Date: 2024.04.26 17:36:43 +03'00'

А. Ангелов
/Председател на СД/

НЕФИНАНСОВА ДЕКЛАРАЦИЯ

Към годишния консолидиран финансов отчет на Група Градус за 2023 година по изискванията на чл. 48-52 от Закона за счетоводството

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ 3

Бизнес модел 4

Собственост и управление на дружеството-майка 4

Предмет на дейност на дружествата от групата 5

Акционерна структура към 31.12.2023г 5

Продукти 5

Персонал 6

II. ЗАЩИТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА 6

Описание на политиките и техните цели 6

Основни дейности и направени разходи през 2023г 6

Екологични рискове 8

III. СОЦИАЛНИ ВЪПРОСИ 15

Описание на политиките и техните цели 15

Основни и бъдещи дейности 15

I. Обща информация за групата

Група Градус включва дружеството-майка и неговите пет дъщерни дружества:

Дружество-майка

„Градус“ АД („Дружеството“) е дружество, регистрирано в България, в Търговския регистър на Агенция по вписванията, с ЕИК: 204882907 на 28 ноември 2017г.

Дружеството е предприятие „майка“.

Регистрирано е за неопределен срок.

Адрес на управление: Република България, гр. Стара Загора 6000, ж.к. „Индустриален“, Птицекланица „Градус“.

На 30.07.2018 г. с решение №770 – ПД/30.07.2018 г., Комисия за финансов надзор вписа „Градус“ АД, като публично дружество в регистъра на публичните дружества и други емитенти на ценни книжа по чл.30, ал.1, т.3 от ЗКФН, воден от КФН. Акциите на Дружеството се търгуват на Основен пазар на БФБ – сегмент “Standart” и борсов код GR6.

Към 31.12.2023г. “Градус” АД притежава и управлява следните дъщерни компании, обединени в Икономическа Група “Градус”, извършващи следната оперативна дейност:

- „Милениум 2000” ЕООД - отглеждане на родители за производство на яйца, излюпване на еднодневни пилета и угояване на бройлери
- „Градус-1” ЕООД – производство на месо и месни продукти; транспортни услуги за останалите компании в Групата (с изключение на „Градус-3“ АД)
- „Градус-98” АД - отглеждане на родители за производство на яйца
- „Градус-3” АД - производство на фураж и търговия със земеделска продукция
- „Градус Лоджистикс” ЕООД - придобиване и отдаване на транспортни средства под наем, извършване на транспортни услуги

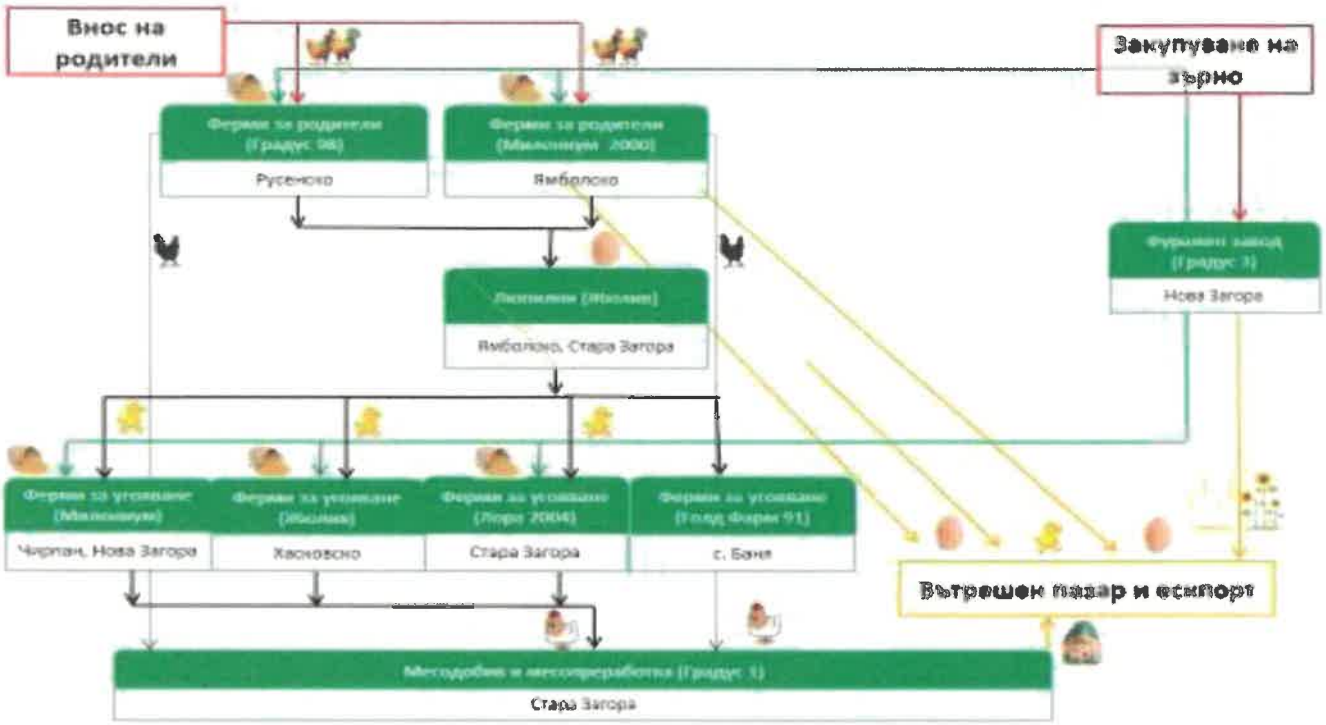
На 30.06.2023г. дъщерните дружества „Жюлив“ ЕООД, „Лора-2004“ ЕООД и „Голд Фарм 91“ ЕООД се вляха в дъщерното дружество „Милениум 2000“ ЕООД.

„Градус“ АД притежава пряко:

- 100% от капитала на „Милениум 2000” ЕООД, „Градус-1” ЕООД, „Градус Лоджистикс” ЕООД;
- 99.94% от „Градус-98” АД;
- Непряко 96% в „Градус-3” АД чрез „Градус -1” ЕООД.

БИЗНЕС МОДЕЛ

Следващата графика представлява бизнес модела на Групата

Собственост и управление на дружеството-майка

Градус АД (дружество-майка) има едностепенна система на управление със Съвет на директорите от трима (3) членове. Ръководството на дружеството-майка в лицето на Съвета на директорите има следния състав към 31.12.2023 година:

- Ангел Иванов Ангелов – Председател на Съвета на директорите на „Градус“ АД
- Георги Александров Бабев – Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор на „Градус“ АД
- Бистра Стоянова Коцева - Член на Съвета на директорите на „Градус“ АД

Дружеството-майка притежава следното капиталово участие в дъщерните дружества:

- Милениум-2000 ЕООД – 10 дяла с номинална стойност 500 лева всеки представляващи **100%** от капитала на Милениум-2000 ЕООД;
- Градус-1 ЕООД – 100 дяла с номинална стойност 50 лева всеки представляващи **100%** от капитала на Градус-1 ЕООД;
- Градус АД участва непряко в капитала на Градус-3 АД чрез дъщерно дружество Градус-1 ЕООД – притежаващо 96.00% от капитала на Градус-3 АД;
- Градус-98 АД – 49 972 обикновени налични поименни акции с право на глас с номинална стойност 10 лева всяка, представляващи **99.94%** от капитала на Градус 98 АД;
- Градус Лоджистикс ЕООД – 400 дяла с номинална стойност 1000 лева всеки представляващи **100%** от капитала на Градус Лоджистикс ЕООД.

Предмет на дейност на дружествата от Групата

Основният предмет на дейност на дружествата от Групата е концентриран в сектора „Птицевъдство", с изключение на дружества, чийто предмет на дейност е и „производство на комбинирани фуражи и търговия" и „Придобиване и отдаване на транспортни средства под наем, извършване на транспортни услуги".

Предметът на дейност на дружествата от Групата е както следва:

- **„Милениум 2000" ЕООД** – основната дейност на дружеството е птицевъдство – отглеждане на родители за бройлери, производство и реализация на разплодни яйца, люпене на пилета, производство и реализация на угоени бройлери;

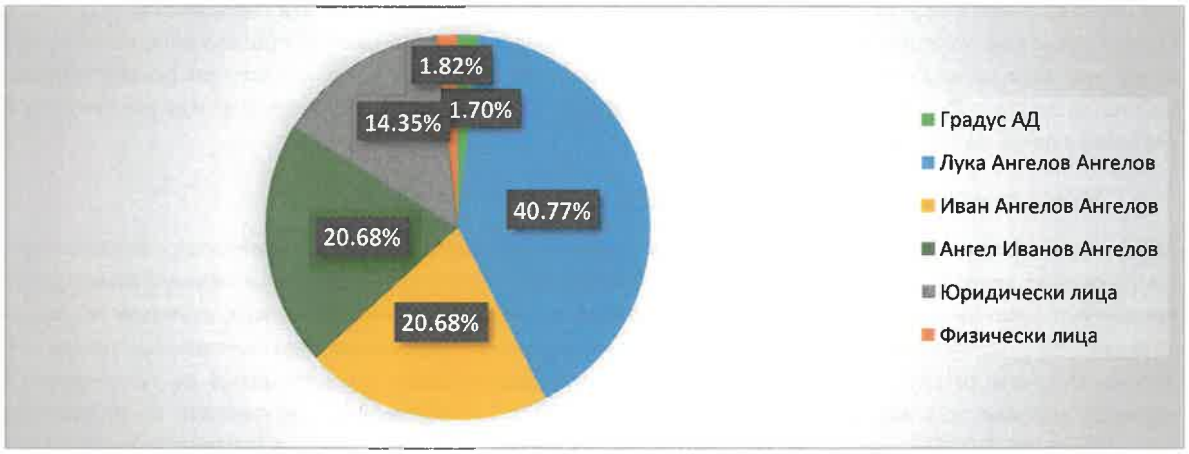
- **„Градус-1" ЕООД** – основната дейност на дружеството е преработка и реализация на продукти от птиче месо;

- **"Градус-3" АД -** основната дейност на дружеството е производство на комбинирани фуражи предназначени за пазара, съдържащи зърна и фуражни добавки в съотношение по определени и утвърдени рецепти. За упражняването на дейността дружеството е вписано в регистъра по чл.19, ал.11 от Закона за фуражите и е получило удостоверение за одобрение № 00041 от 26.01.2007 г. от Националната служба по зърното и фуражите.

- **„Градус-98" АД** – основната дейност на дружеството е производство, преработка и реализация на всякакъв вид земеделска и животинска продукция.

- **„Градус Лоджистикс" ЕООД** - основната дейност на дружеството е придобиване и отдаване на транспортни средства под наем, извършване на транспортни услуги.

Акционерна структура към 31.12.2023г.

Продукти

„Градус" е Група, оперираща в сектор Месопреработване, включваща вертикално-интегриран бизнес за производството на пилешко месо и продукти от пилешко месо, както и колбаси и кренвирши от свинско месо. Продуктите на „Градус" се произвеждат в затворен цикъл, който гарантира, че на всеки един етап високите стандарти на компанията се спазват стриктно. Продуктовата верига за производство на пилешко месо и продукти от птиче месо включва: производство на фуражи, производство на разплодни яйца, производство на еднодневни бройлери, отглеждане на бройлери за угояване, пилешко месо и продукти от преработено пилешко месо.

Персонал

Към края на 2023г. средната численост на персонала на Група Градус е 1 175. Дружеството с най-висока численост на персонала е Милениум 2000 ЕООД, следвано от Градус - 1 ЕООД, а това с най-ниска – компанията-майка „Градус "АД и Градус Лоджистикс ЕООД.

II. Защита на околната среда

Описание на политиките и техните цели

Като дружество от холдингов тип, което не извършва самостоятелна търговска дейност, Градус АД е насочил своята дейност приоритетно в мениджмънт на дъщерните предприятия. Компанията проявява особено внимание към въздействието върху околната среда, където има дейност. Дружествата ежегодно докладват за оценка на влиянието върху околната среда и мерките, които се предприемат в това направление.
Група Градус има политика и стремеж да допринася за екоравновесието, да облагородява и подпомага учебни заведения, като засажда растения и намалява въглеродния отпечатък, който оставя при осъществяване на дейността си. През 2023г. Групата партнира с ОУ „Кирил Христов" гр. Стара Загора и засади различни по вид растения в двора на училището.

Основни дейности и направени разходи през 2023г.

Дружествата от група Градус проявяват особено внимание и грижа към въздействието върху околната среда, което оказват производствените дейности на обектите му. Предвид мащабите на производствата, които превишават праговите количества, посочени в Закона за опазване на околната среда, обектите от Холдинг „Градус" АД осъществяват дейността си въз основа на издадени Комплексни разрешителни /КР/ по чл. 117 от Закона. Обектите от групата са с издадени Комплексни разрешителни и в изпълнение на условията от КР прилагат системи за управление на околната среда /СУОС/, съобразени с изискванията на приложимите заключения за най-добри налични техники за съответния сектор. Изготвени са и се прилагат всички инструкции за експлоатация и поддръжка, за мониторинг на техническите и емисионни показатели, за периодична оценка на съответствието на измерените стойности с разрешените, за установяване на причините за допуснатите несъответствия и предприемане на коригиращи действия. Контролират се както входящите потоци в инсталациите - вода, енергия, горива, суровини и спомагателни материали, така и изходящите – емисии във въздуха, емисии в отпадъчните и подземните води, изпускане на замърсители в почвите, шум, генерирани отпадъци. СУОС се преразглеждат ежегодно и при необходимост се актуализират, за да се гарантира поддържане на постигнатото ниво по отношение на околната среда и неговото подобряване. Дружествата имат изградена организационна структура по управлението на околната среда. Определени са отговорните лица, изпълняващи конкретните условия от КР и отговарящи по контрола на резултатите от отстраняване на възникналите несъответствия. При работата на инсталациите се осъществява непрекъснат контрол за ефективно използване и минимизиране употребата на ресурси, като редовно се следи за ефективността на производствената дейност по отношение употребата на вода, енергия, спомагателни материали и горива.

Водата за поене на птиците, както и тази за производствени и санитарно-битови нужди в Птицекланица „Градус“, е от собствени водоизточници – тръбни кладенци, въз основа на разрешителни по Закона за водите. На всяко тримесечие се извършва мониторинг от акредитирана лаборатория, с цел установяване съответствието на добитата от кладенците вода с изискванията на Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно битови цели. Ежемесечно се отчитат разходите на вода, за изчисляване на годишната норма за ефективност. С цел намаляване разходите на вода на площадките, се прилагат необходимите инструкции за експлоатация и поддръжка на технологичното оборудване, което е основен консуматор на вода, за поддръжка и проверка на водопроводната мрежа, отстраняване на течове и установяване на причините за тях.
При установени несъответствия се предприемат незабавни коригиращи действия за отстраняването им.

Ръководството на холдинга периодично оценява енергоемкостта на инсталациите и предприема мерки, целящи достигане на оптимални норми на консумация при експлоатация на съоръженията. Прилагат се инструкция за експлоатация и поддръжка на оборудването, основните консуматори на електроенергия. При установени несъответствия се предприемат незабавни коригиращи действия за отстраняването им. С цел опазване на почвите и подземните води от замърсяване с опасни химични вещества и смеси, за използваните такива предимно като дезинфектанти, са обособени специални места за съхранението им – закрити складове, които притежават подова и странична изолация, недопускаща просмукването на води или други течности в почвата и нямащи връзка с канализацията. Осигурени са събирателни вани за възникване на евентуални разливи и подходящи сорбиращи материали. Помещенията са с осигурена принудителна вентилация и са постоянно заключени. Всички химични вещества и смеси, класифицирани в една или повече категории на опасност, съгласно Регламент (ЕО) № 1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси са снабдени с информационни листове за безопасност, отговарящи на изискванията на Приложение II на Регламент (ЕО) 1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), изменен с последващи изменения и поправки. Съхранението на химичните вещества и смеси отговоря на условията за съхранение, посочени в информационните листове за безопасност и Наредба на Министерски съвет, съгласно чл.4б от Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси. Прилагат се инструкции за поддръжка и периодична проверка на съответствието на съоръженията и площадките за съхранение с изискванията на нормативната уредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества. При установени несъответствия се предприемат незабавни коригиращи действия за отстраняването им. За опазване чистотата на атмосферния въздух се извършва контрол на организираните и неорганизираните емисии от дейността на обектите от холдинга. Веднъж на две години се извършва собствен мониторинг от акредитирана лаборатория на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от Птицекланица „Градус“ и Фуражен завод гр. Нова Загора. Резултатите от проведените до момента мониторинги показват спазване на поставените емисионни норми. За минимизиране на неорганизираните емисии, в т. ч. от амоняк и прах от дейностите, както и на емисиите на интензивно миришещи вещества се прилагат комплекс от мерки, съобразени с изискванията на приложимите заключения за най-добри налични техники за съответния сектор – отглеждане на птици, кланици и производство на фуражи за птици.

Контролът за спазване на поставените индивидуални емисионни ограничения на заустваните производствени и битово-фекални отпадъчни води от Птицекланица „Градус“ и Фуражен завод гр. Нова Загора се осъществява чрез провеждания собствен мониторинг с периодичност два пъти в годината. Пробовземането и анализите се извършват от акредитирана лаборатория. Резултатите от проведените до момента мониторинги показват спазване на поставените норми.

За екологосъобразното управление на отпадъците, генерирани от дейностите на обектите на холдинга се прилага разделното събиране на отпадъците. Отпадъците се предават приоритетно за оползотворяване пред обезвреждане. На територията на дружествата са обособени площадка за предварително съхранение на генерираните по време на работа производствени и опасни отпадъци. Изградените площадки са с трайна настилка от бетон/асфалт. С цел избягване на смесване на отделните отпадъци площадките са секционирани, като са поставени табели с наименованията на отпадъците и техните кодове по Наредба 2/23.07.2014 г. за класификация на отпадъците.

За предварителното съхранение на опасни отпадъци са обособени закрити складове, с резистентен под, без връзка с канализацията, постоянно заключени и обозначени с табели. Отпадъците се предават за оползотворяване, в т.ч. рециклиране и за обезвреждане извън територията на площадката, единствено на лица,

притежаващи документ по чл. 67 и/или по чл. 78 от Закона за управление на отпадъците или комплексно разрешително за конкретния вид отпадък и за извършване на съответната дейност, въз основа на писмен договор.

Комплексните разрешителни на птицефермите са преразгледани и актуализирани от компетентния орган Изпълнителна агенция по околна среда гр. София, във връзка с публикуваните заключения за най-добри налични техники /НДНТ/, приети с Решение за изпълнение /ЕС/ 2017/302 на Комисията от 15.02.2017 г. Поставените нови условия в тях и изпълнението им от наша страна гарантират прилагането на най-добрите световни техники в бранш птицевъдство, което свежда до минимум отрицателните въздействия от дейността ни върху околната среда.

Страничните животински продукти, образувани от дейностите на обектите, които не се оползотворяват се предават за обезвреждане на екарисаж. Разходите за екарисаж, направени от дъщерните дружества на групата през 2023г. са в размер на 38 хил. лева.

Що се отнася до ефекта върху околната среда, отглеждането на птиците представлява неизменна част от кръговата икономика, която Европейският съюз се стреми да наложи като устойчив икономически модел. Торовите маси, образувани след приключване на жизнения цикъл на птиците се оползотворяват за производството на биогаз в Енергийна централа, а животинските отпадъци от производство на месо за човешка консумация /от Птицекланица „Градус"/ се оползотворяват за производство на храна за дребни бозайници.

Дейностите, извършвани на производствените площадки се осъществяват по начин, недопускащ предизвикване на шум в околната среда над граничните стойности на еквивалентно ниво на шума /дневно, вечерно и нощно по границите на площадката и в мястото на въздействие/. Доказателство за това са резултатите от провеждания веднъж на две години собствен мониторинг, при който изпитванията на шумовите емисии се извършва от акредитирана лаборатория. Резултатите от проведените до момента мониторинги показват спазване на поставените емисионни норми.

За дейностите, свързани с опазване на компонентите и факторите на околната среда чрез изпълнение на издадените КР (Комплексни разрешителни), съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда, предприятията ежегодно до 31 март изготвят и предоставят на контролния орган – съответната Регионална инспекция по околната среда и водите /РИОСВ/, Годишен доклад по околна среда. След верифицирането им, докладите се публикуват на интернет страницата на изпълнителната агенция по околна среда гр. София.
Разходите, направени от дъщерните дружества на групата през 2023г. възлизат на обща стойност от 368 хил. лева и са насочени към изследвания на водите, пречиствателни станции, сметосъбиране и такси на битови отпадъци и др.

Екологични рискове

На основание чл. 3, ал. 1 от *Наредба 1 от 2008 г. за вида на превантивните и оздравителните мерки в предвидените случаи от Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети и за минималния размер на разходите за тяхното изпълнение* за всички обекти от холдинг „Градус" са изготвени Оценки за възможни случаи на непосредствена заплаха за екологични щети и на случаи на причинени екологични щети. Съгласно оценките е възможно възникването на следните екологични щети:

1. Проникване в почвата и/или подземните води на концентрирани опасни химични вещества и смеси в резултат на разлив при разтоварването им и/или при дейностите с тях;

2. Замърсяване на почвите и/или подземните води в резултат на нарушаване целостта на водоплътните изгребни ями за отпадъчни води;

3. Попадане на живак в почвите в резултат на счупване на луминесцентни тръби и/или други отпадъци, съдържащи живак;

4. Попадане на дизелово гориво в почвите и подземните води в резултат на теч на дизелово гориво от резервоарите на ведомствените бензиностанции, арматурата или от бензиноколонките;

5. Запалване на дизелово гориво и попадане на замърсени води от гасене на пожар в почвата и подземните води.

Анализ и оценка на информацията: методиката на анализ и оценка на събитията се основава на принципа на трите фактора – събитие, вероятност да настъпи събитието и тежест на събитието. Оценя се каква е вероятността да настъпи някое от изброените по-горе събития и тежестта на настъпилата екологична щета от реализирането на това събитие. Предлагат се превантивни мерки за управление на риска от настъпване на събитието и оздравителни мерки при настъпване на отказ на някоя от превантивните мерки.

Предвидените превантивни и оздравителни мерки в оценките се изпълняват от определените отговорни лица и се контролират от ръководителите на обектите. Предвидените оздравителни мерки при евентуалното възникване на екологични щети са остойностени и за целта са предвидени финансови средства.

През 2023г. направените разходи във връзка с околната среда са в размер на 368 хил. лева.

Предизвикателствата, породени от изменението на климата

Изменението на климата е отчетено в глобален мащаб като сериозно предизвикателство пред човечеството. Вземайки предвид ролята на човешката дейност, отделянето в атмосферата на въглероден диоксид, метан, диазотен оксид, флуорсъдържащи и други газове, предизвиква парников ефект, като измерванията на глобалната атмосферна концентрация на парниковите газове показват значителни увеличения, с повишаване на средната глобална температура на въздуха. Последиците от променящите се климатични условия са изключително сериозни за Земята - включват температурни промени в световния океан и неговото окисляване, масивно топене на снежни и ледникови плочи, екстремни климатични явления, които на свой ред създават риск от горски пожари, свлачища и наводнения, загуба на биоразнообразие, обработваеми площи и водни ресурси.

Предвид глобалния характер на процесите, свързани с изменението на климата, политиката на ГРАДУС АД в областта се определя от една страна законодателството, а от друга от доброволно приетите и изпълнявани ангажименти.

От дейностите по отглеждане на птиците се отделят следните парникови газове: метан и диазотен оксид. Газовете се отделят от екскрементите на птиците върху торовата постеля. Ежегодно се изчисляват емисиите на метан и диазотен диоксид и се докладват на Изпълнителната агенция по околна среда в Европейския регистър на изпускането и преноса на замърсителите. През 14-те години на докладване изчислените количества на емитираните метан и диазотен оксид за всеки обект на Градус АД поотделно са под праговите количества от Регламент 166/2006 за създаване на Европейски регистър за изпускане и пренос на замърсители.

Дейностите, извършвани на площадките отговарят напълно на препоръките на BREF-документа Best Available Techniques Reference Document for Intensive Rearing of Poultry and Pigs – July 2017 и на заключенията за най-добрите налични техники /НДНТ/ при интензивното отглеждане на птици или свине, приети с Решение за изпълнение (ЕС) 2017/302 на Комисията от 15.02.2017 г.
Мерките, които се прилагат за намаляване на емисиите на метан при отглеждане на птиците са:

1. Често премахване на натрупаната твърдо полутечна торова постеля от помещенията за отглеждане на птиците, което довежда до ниско относително тегло на метан произвеждащите бактерии. На площадката на птицефермите не се съхранява оборски тор. Производственият процес е организиран така, че при приключване на жизнения цикъл на птиците, торта се изважда от халетата и се транспортира до Енергийна централа за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, използваща анаеробно разграждане на биомаса от растителни и животински субстанции в гр. Нова Загора.

2. Създаване на благоприятни условия за метан произвеждащите бактерии и изграждане на съоръжение за оползотворяване на биогаза. Биогазът се оползотворява в Енергийната централа за производство на електрическа и топлинна енергия.

Прилагането на която и да е най-добра техника за намаляване емисиите на амоняк води и до индиректно намаляване формирането на диазотен оксид. Мерките, които се изпълняват за намаляване емисиите на амоняк, респ. на диазотен оксид в птицефермите на ГРАДУС АД са следните:

1. Оборудване на съществуващите сгради с нипелен тип питейна система. Съгласно НДНТ-документа за дейността по отглеждане на птиците, водата е съществен фактор за нивото на емисиите на метан, амоняк и неприятно миришещи вещества от производствените сгради. При овлажняване на постелята в производствените сгради се увеличават количествата замърсители, емитирани в атмосферния въздух.

Поилните системи от нипелен тип, използвани от оператора, са в съответствие с препоръчаните в BREF документа. Те не позволяват навлажняване на постелята и свеждат до минимум условията за отделяне на тези замърсители.

2. Балансиран хранителен режим на птиците. Използването на добавки към хранителните фуражи – ензими, което е в унисон със световната практика при отглеждане на птици, гарантира максималното редуциране на миризмите от екскрементите и продуктите на биохимични и микробиологични процеси с тях.

3. Редовно отстраняване на торта от сградите след приключване на жизнения цикъл на птиците. Торът редовно се отстранява от халетата. След приключване на жизнения цикъл на птиците и изваждането им от сградите, торовата постеля се натоварва на ремарке и извозва от площадката до Енергийна централа за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, използваща анаеробно разграждане на биомаса от растителни и животински субстанции в гр. Нова Загора

4. Оборудване на помещенията за отглеждане на птиците с отоплителна и вентилационна система допринасят за задържане на постелята в производствените халета суха и по този начин намаляват емитирания амоняк, респ. диазотен оксид.

5. Спазването на изискванията на НДНТ за плътност на разполагане на птиците;

Комбинацията от прилаганите техники за плътност на разполагане на птиците в халетата, поддържане на постелята суха, както и прилагането на подходящи хранителни диети постигат снижение на емисиите на амоняк, респ. на диазотен оксид повече от 20 % спрямо базовото състояние.

Отоплението на помещенията на отглеждане на птиците се осъществява с печки на твърдо гориво /въглища/ или с отоплители на природен газ. Печките са нови, с горивни камери, в които се осъществява пълно изгаряне на горивото, в резултат на което се имитират по-малки количества въглероден диоксид в атмосферата. Емисии на въглероден диоксид от изгарянето на природния газ не се отделят.

За осигуряване на необходимата технологична пара в Птицекланица Градус и във Фуражен завод има налични парови централи с инсталирани в тях котли, работещи с гориво природен газ. От изгарянето му емисии на парникови газове не се отделят.

По отношение на наличното оборудване, съдържащо флуорсъдържащи парникови газове – климатични и хладилни инсталации, се извършват от правоспособни лица регулярни проверки за течове, съгласно регламент /ЕС/517/2014 г. за флуорсъдържащите парникови газове. Проверките са с цел недопускане на теч на газ в атмосферата. Ежегодно се предоставят на РИОСВ отчети за предходната година.

В съответствие с Регламент на ЕС за таксономията и допълнителните делегирани актове, Нефинансовата декларация включва дял на допустими за таксономия дейности и съобразен с таксономията оборот, капиталови разходи и оперативни разходи за 2023 г. Това се отнася до екологични цели за смекчаване на изменението на климата и адаптиране към изменението на климата, които понастоящем се разглеждат в ЕС таксономия.

С Регламент 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и публикуваните делегирани регламенти към него (Таксономията на ЕС, Таксономията) се установяват критериите, определящи дали дадена икономическа дейност се квалифицира като екологично устойчива с цел установяване на степента на екологична устойчивост на дадена инвестиция. Таксономията на ЕС е класификационна система, която създава списък с икономически дейности като дефинира методиката за определяне на тяхната екологична устойчивост. Целта й е да съдейства за реализиране на целите на ЕС в областта на климата и околната среда и достигане на климатична неутралност до 2050 г. Дадена икономическа дейност се разглежда като допустима, ако е включена в Таксономията на ЕС и може потенциално да допринесе за реализирането на поне една от определените от ЕС шест екологични цели:

- цел 1 - Смекчаване на изменението на климата;
- цел 2 - Адаптиране към изменението на климата;
- цел 3 - Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси;
- цел 4 - Преход към кръгова икономика;
- цел 5 - Предотвратяване и контрол на замърсяването;
- цел 6 - Защита и възстановяване на водното биоразнообразие и на водните екосистеми.

За целите на Таксономията, една икономическа дейност се счита за екологично устойчива, т.е. съобразена с Таксономията, само ако отговаря на следните три условия:

– дейността има съществен принос към една или повече от екологичните цели. Това условие е изпълнено, ако дейността отговаря на определените за нея технически критерии за проверка (ТКП) в рамките на съответната екологична цел;

– дейността не нанася значителни вреди на една или на повече от другите екологични цели. Това условие е изпълнено, ако дейността отговаря на определените за нея критерии за ненанасяне на значителни вреди (НЗВ) в рамките на съответната екологична цел;

– дейността се извършва при спазване на минимални гаранции, които се прилагат за всички икономически дейности и се отнасят до правата на човека, данъчно облагане, корупция и подкупи и честна конкуренция.

б. Допустими за Таксономията икономически дейности на Групата

Бизнесът на Групата включва производство на фуражи, отглеждане на родителски стада за разплодни яйца, производство и продажба на еднодневни пилета, угояване на птици, птицекланица и месопреработка и други операции. Преценката на база на действащата регулаторна рамка към края на 2023 г. е, че определени икономически дейности на Групата, включени в Таксономията на ЕС, могат съществено да допринесат за постигането на първата екологична цел – „Смекчаване на изменението на климата".

Тези дейности са оценени като допустими за Таксономията и са както следва:

– (4.1) Производство на електроенергия чрез технология за слънчева фотоволтаична енергия

– (5.1) Изграждане, разширяване и експлоатация на системи за събиране, пречистване и доставяне на води

В дейността (4.1) Производство на електроенергия чрез технология за слънчева фотоволтаична енергия са включени влезлите в експлоатация соларни централи на Групата и проектите за разширение на тази дейност. Част от съоръженията са изцяло за собствени нужди, а други – за собствени нужди и за продажба на електроенергия на свободния пазар.

В дейността (5.1) Изграждане, разширяване и експлоатация на системи за събиране, пречистване и доставяне на води се включва дейността на собствен актив - пречиствателна станция за отпадъчни води.

Други дейности на Групата, като транспорт, осъществяван със собствени превозни средства; отдаване под наем на собствени земи и сгради, ремонт на сгради също могат да попаднат в описанието на дейностите в Таксономията на ЕС. Тези дейности са спомагателни за Групата на Градус, поради което не са показани отделно. Те са включени и оповестени като част от основните бизнеси.

Анализът в контекста на Таксономията на ЕС не разкри икономически дейности на Градус, които да допринасят за постигането на втората екологична цел – „Адаптиране към изменението на климата", тъй като предпоставка за допустимост по тази цел е внедряването на физически и нефизически решения, осигуряващи значително намаление на най-важните физически климатични рискове, съществени за конкретната дейност. Към края на 2023 г. Групата не е внедрила такива решения за адаптиране.

Останалите икономически дейности в Групата на Градус са преценени като недопустими за Таксономията на ЕС.

Градус е определило допустимия Оборот, Капиталови разходи (КР) и Оперативни разходи (ОР), както следва:

Дял на оборота от продукти и услуги, свързани със съобразени с таксономията икономически дейности - оповестяване за финансовата година 2023

				Критерии за съществен принос						Критерии за НЗВ (ненанасяне на значителни вреди)										
Икономически дейности (1)	**Код (Кодове) (2)**	**Абсолютен оборот (3)**	**Дял на оборота (4)**	Смекчаване на изменението на климата (5)	Адаптиране към изменението на климата (6)	Вода (7)	Замърсяване (8)	Кръгова икономика (9)	Биологично разнообразие (10)	Смекчаване на изменението на климата (11)	Адаптиране към изменението на климата (12)	Вода (13)	Замърсяване (14)	Кръгова икономика (15)	Биологично разнообразие (16)	**Минимални гаранции (17)**	**Дял на съобразения с таксономията оборот, година 2023 (18)**	**Дял на съобразения с таксономията оборот, година 2022 (19)**	**Категория "спомага-ща дейност" (20)**	**Категория "преходна дейност" (21)**
текст		*валута - BGN '000*	%	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	%		*С*	*П*
А. ДОПУСТИМИ ЗА ТАКСОНОМИЯТА ДЕЙНОСТИ																				
А.1. Екологично устойчиви дейности (съобразени с таксономията)																				
Оборот от екологично устойчиви дейности (съобразени с таксономията) (А.1)																				
от които спомагащи																				
от които преходни																				
А.2. Дейности, които са допустими за таксонамията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията дейности)																				
Производство на електроенергия чрез технология за слънчева фотоволтаична енергия	4.1																			
Изграждане, разширяване и експлоатация на системи за събиране, пречистване и доставяне на води	5.1	692	0.5%																	
Оборот от дейности, които са допустими за таксономията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията дейности) (А.2)		**692**	**0.5%**																	
Оборот от дейности, които са допустими за таксономията (А.1+А.2)		**692**	**0.5%**																	
Б. НЕДОПУСТИМИ ЗА ТАКСОНОМИЯТА ДЕЙНОСТИ																				
Оборот от недопустими за таксономията дейности	-	**143 601**	**99.5%**																	
ОБЩО	-	**144 293**	**100%**																	

Дял на КР от продуктите или услугите, свързани със съобразени с таксономията икономически дейности - оповестяване за финансовата година 2023

				Критерии за съществен принос						Критерии за НЗВ (ненанасяне на значителни вреди)									
Икономически дейности (1)	**Код (Кодове) (2)**	**Абсолютен КР (3)**	**Дял на КР (4)**	Смекчаване на изменението на климата (5)	Адаптиране към изменението на климата (6)	Вода (7)	Замърсяване (8)	Кръгова икономика (9)	Биологично разнообразие (10)	Смекчаване на изменението на климата (11)	Адаптиране към изменението на климата (12)	Вода (13)	Замърсяване (14)	Кръгова икономика (15)	Биологично разнообразие (16)	**Минимални гаранции (17)**	**Дял на съобразения с таксономията КР, година 2023 (18)**	**Дял на съобразения с таксономията КР, година 2022 (19)**	**Категория "спомага-ща дейност" (20)**	**Категория "преходна дейност" (21)**
текст		*валута - BGN '000*	*%*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*%*		*С*	*П*
А. ДОПУСТИМИ ЗА ТАКСОНОМИЯТА ДЕЙНОСТИ																				
А.1. Екологично устойчиви дейности (съобразени с таксономията)																				
Оборот от екологично устойчиви дейности (съобразени с таксономията) (А.1)																				
от които спомагащи																				
от които преходни																				
А.2. Дейности, които са допустими за таксонамията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията дейности)																				
Производство на електроенергия чрез технология за слънчева фотоволтаична енергия	4.1	748	19%																	
Изграждане, разширяване и експлоатация на системи за събиране, пречистване и доставяне на води	5.1																			
Оборот от дейности, които са допустими за таксономията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията дейности) (А.2)		**748**	**19%**																	
Оборот от дейности, които са допустими за таксономията (А.1+А.2)		**748**	**19%**																	
Б. НЕДОПУСТИМИ ЗА ТАКСОНОМИЯТА ДЕЙНОСТИ																				
Оборот от недопустими за таксономията дейности	-	**3189**	**81%**																	
ОБЩО	-	**3937**	**100%**																	

Дял на ОР от продуктите или услугите, свързани със съобразени с таксономията икономически дейности - оповестяване за финансовата година 2023

				Критерии за съществен принос						Критерии за НЗВ (ненанасяне на значителни вреди)									
Икономически дейности (1)	**Код (Кодове) (2)**	**Абсолютен ОР (3)**	**Дял на ОР (4)**	Смекчаване на изменението на климата (5)	Адаптиране към изменението на климата (6)	Вода (7)	Замърсяване (8)	Кръгова икономика (9)	Биологично разнообразие (10)	Смекчаване на изменението на климата (11)	Адаптиране към изменението на климата (12)	Вода (13)	Замърсяване (14)	Кръгова икономика (15)	Биологично разнообразие (16)	**Минимални гаранции (17)**	**Дял на съобразения с таксономията ОР, година 2023 (18)**	**Дял на съобразения с таксономията ОР, година 2022 (19)**	**Категория "спомага-ща дейност" (20)**	**Категория "преходна дейност" (21)**
текст		*валута - BGN '000*	*%*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*Да/Не*	*%*		*С*	*П*
А. ДОПУСТИМИ ЗА ТАКСОНОМИЯТА ДЕЙНОСТИ																				
А.1. Екологично устойчиви дейности (съобразени с таксономията)																				
Оборот от екологично устойчиви дейности (съобразени с таксономията) (А.1)																				
от които спомагащи																				
от които преходни																				
А.2. Дейности, които са допустими за таксонамията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията дейности)																				
Производство на електроенергия чрез технология за слънчева фотоволтаична енергия	4.1																			
Изграждане, разширяване и експлоатация на системи за събиране, пречистване и доставяне на води	5.1	343	0.2%																	
Оборот от дейности, които са допустими за таксономията, но не са екологично устойчиви (несъобразени с таксономията дейности) (А.2)		**343**	**0.2%**																	
Оборот от дейности, които са допустими за таксономията (А.1+А.2)		**343**	**0.2%**																	
Б. НЕДОПУСТИМИ ЗА ТАКСОНОМИЯТА ДЕЙНОСТИ																				
Оборот от недопустими за таксономията дейности	-	**141989**	**99.8%**																	
ОБЩО	-	**142332**	**100%**																	

III. Социални въпроси

Описание на политиките и техните цели

Градус АД и предприятията от групата прилагат корпоративна стратегия и политика в социалната област. Дружествата имат Етичен кодекс, който има за цел да установи и укрепи принципите и правилата за поведение, които следва да бъдат спазвани от мениджърите и служителите или по повод осъществяването на техните правомощия.

Основни и бъдещи дейности

Действията на мениджмънта по отношение на служителите са насочени към подобряване на условията на труд и повишаване на доходите. В част от дружествата е въведена бонусна схема с цел стимулиране на служителите за качествено изпълнение на служебните им задължения. Постепенно се въвеждат социални политики в дъщерните дружества, които включват набор от стимули с елементи на премиране като договорени отстъпки за служители при сключване на застраховки и преференциално обслужване във финансовите институции, с които работи компанията, както и с мобилни оператори.

Въведено е ежемесечно предоставяне на ваучери за храна във всички дружества от Групата. Част от служителите преминават курсове за придобиване и повишаване на професионална квалификация. При определени условия се организира безплатен транспорт от местоживеенето до работното място и обратно. На някои от служителите се предоставя квартира.

Дружество от групата има сключен договор с лекар, който е на разположение на служителите.

Предприятията от Групата подпомагат финансирането на различни социални, спортни и културни събития, както и участват в обществено значими дарителски акции.

Активното прилагане на политиките във връзка с устойчивото развитие на предприятията водят до създаване на по-благоприятна социална среда, създаване на необходимите условия и предпоставки за изпълнение на професионалните задължения на персонала, овладяване на добрите производствени практики, мотивация и удовлетворение от условия на труд и възнаграждение.

26.04.2024г.

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР: Georgi Aleksandrov Babev
Digitally signed by Georgi Aleksandrov Babev
Date: 2024.04.26 17:30:02 +03'00'

/Георги Бабев/

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СД: Angel Ivanov Angelov
Digitally signed by Angel Ivanov Angelov
Date: 2024.04.26 17:37:57 +03'00'

/Ангел Ангелов/

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ СЪГЛАСНО ЧЛ. 100н, АЛ. 8 ОТ ЗППЦК

1. Информация относно спазване по целесъобразност:

- Кодекс за корпоративно управление, одобрен от Заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, или
- Друг кодекс за корпоративно управление;
- Информация, относно практиките на корпоративно управление, които се прилагат от Градус АД в допълнение на кодекса по буква "а" или буква "б";

„Градус" АД спазва Националния кодекс за Корпоративно управление /НККУ/, създаден през октомври 2007 година и утвърден от Националната комисия по корпоративно управление, последващо изменен през февруари 2012 година, април 2016 година и юли 2021 година, одобрен от заместник- председателя на Комисията за финансов надзор.

В основата за корпоративно управление стои взаимодействието между Съвета на директорите на Дружеството, управителните органи на дъщерните дружества, акционери, потенциални инвеститори и търговски партньори.

Доброто корпоративно управление означава лоялни и отговорни корпоративни ръководства, прозрачност и независимост, както и отговорност на Дружеството пред обществото.

Кодексът следва да се прилага на основата на принципа „***спазвай или обяснявай***". Това означава, че дружеството спазва Кодекса, а в случай на отклонение, ръководството следва да изясни причините за това.

Групата счита, че приемането и прилагането на „Програма за прилагане на международно признати стандарти за добро корпоративно управление", ще подпомогне вземането на инвестиционни решения от акционерите и ще засили доверието на потенциалните инвеститори, предвид желанието на Групата да подобри и оптимизира процесите, свързани с разкриването на информация.

С приемането на програмата, приоритетните цели на Групата са:

- Въвеждане и прилагане от Групата на принципите на добро корпоративно управление;
- Улесняване и подпомагане на комуникацията и повишаване нивото на информираност на акционерите на Групата, регулаторните органи, финансовите медии и анализатори;
- Подобряване на процесите, свързани с разкриване на информация от Групата, в това число качеството и актуалността на информацията;
- Повишаване на доверието на акционерите, инвеститорите и всички лица, заинтересовани от управлението на Групата и нейното развитие;

2. Обяснение кои части на Кодекса за корпоративно управление по т. 1, буква "а" или буква "б" от чл. 100н ал. 8 не спазва и какви са основанията за това, съответно кога емитентът е решил да не се позовава на никое от правилата на Кодекса за корпоративно управление – основания за това:

Групата в своята дейност спазва всички части на Националния кодекс за Корпоративно управление.

3. Описание на основните характеристики на системите за вътрешен контрол и управление на риска на Групата във връзка с процеса на финансовото отчитане:

Вътрешната контролна система на финансовото отчитане и отчетност на Група "Градус" е разработена въз основа на добри отчетни и контролни практики в страната и при спазване на законодателната уредба. С цел максимално усъвършенстване тя е под постоянно наблюдение от страна на ръководството и представлява съвкупност от правила, процедури и контролни действия, които са разработени съобразно спецификата на Дружествата от групата, тяхната дейност и отчетна система. Тя е насочена към:

- текущо наблюдение и разпределяне на отчетните дейности спрямо техните цели;
- адекватно и своевременно локализиране на установени бизнес рискове, които имат влияние върху финансовата, управленска и оперативна отчетност.

Чрез нея ръководството получава увереност, че:

- Групата прилага изискванията на закона в областта на счетоводството, отчетността и особено изискванията на Закона за счетоводството и Международните стандарти за финансово отчитане;
- в групата се спазват инструкциите и препоръките на висшето ръководство по отношение на отчетността и документацията;
- наличие на изисквана ефективност и ефикасност на финансово-счетоводния процес;
- наличие на висока степен на сигурност по опазването и поддържането на активите на дружествата, вкл. и превенция от измами и грешки;
- наличие на осигуряване на достоверна, качествена и своевременна финансова и оперативна информация за вътрешни и външни потребители.

Основните елементи на вътрешната контролна система относно финансовото отчитане са:

1) приемане и съблюдаване на етичните принципи и правила на поведение, които са приети с Етичния кодекс на поведение на служителите на Група Градус и по отношение на финансовото отчитане;

2) разработване и определяне на оптимална структура от звена, участващи в процесите, свързани с финансовата отчетност, с ясно дефинирани отговорности и правомощия,

3) внедряване и поддържане на контролни процедури и правила за всеки етап от процесите, свързани със счетоводството и финансовото отчитане;

4) изготвяне на политики за подбор, обучение и развитие на персонала, зает в процесите на счетоводството и финансовата отчетност;

5) разработване на процедури по идентифициране, наблюдение и управление на рисковете, свързани със счетоводството, финансовото отчитане и отчетност, вкл. разработването на адекватни мерки и действия за тяхното минимизиране;

6) разработване и поддържане на организацията на информационната система, вкл. контроли за достъп, въвеждане, обработка на данни, промени в системата, разпределение на отговорностите на заетите в нея лица, както и съхранение на истинността на данните в системата.

Контрол

Основни етични принципи и правила в процесите на счетоводство и финансово отчитане

Ръководството на различните нива на дружествата в Групата е в непрекъснат процес по наблюдение спазването на етични ценности като почтеност, независимост и обективност като фундаменти на професионалното поведение на всички лица, заети в процесите, свързани със счетоводството и финансовото отчитане в Групата. Почтеността и етичното поведение са продукт на установените общи етични и поведенчески стандарти. Те са ясно комуникирани с целия финансово-счетоводен и контролен персонал, както и те непрекъснато се утвърждават на практика. Етичните принципи, които следва да се спазват от всички лица, ангажирани пряко или косвено в счетоводната дейност и процесите по и свързани с финансовото отчитане са: обективност; безпристрастност; независимост; консервативност; прозрачност; методологическа обоснованост; последователност и използване на независими експерти. Тези принципи се прилагат на всички етапи на финансовото отчитане при: избор на счетоводна политика; счетоводно приключване; изготвянето и прилагането на приблизителни счетоводни оценки и изготвянето на публични и управленски финансови отчети, на други публични доклади и документи, съдържащи и финансова информация.

Органи на управление, отговорни за отделните компоненти на цялостния процес по счетоводство и финансово отчитане

Управленските органи, които носят определени отговорности и правомощия относно процеса на финансово отчитане и респ. на други свързани с него процеси са различни за различните дружества от Групата. За Групата като цяло те са: Съвет на директорите, Одитен комитет, Изпълнителен директор, Финансов директор, Главен счетоводител.

Техните функции и отговорности са следните:

- Съветът на директорите приема и потвърждава: счетоводната политика и промените в нея за всеки отчетен период, разработените счетоводни приблизителни оценки към датата на всеки отчетен период, вкл. прилаганата методология; финансовите отчети и доклади, и други публични документи, съдържащи финансова информация; функциите, организацията и отговорностите на всички структурни звена и техните ръководители, заети в процесите по и свързани с финансовото отчитане; разработването, внедряването и текущото наблюдение на функционирането на отделните контроли;
- Одитният комитет независимо наблюдава реализацията на процесите по финансово отчитане, прилаганите счетоводни политики, както и изпълнението и резултатите от външния и вътрешен одит;
- Изпълнителният директор отговаря за цялостната организация, функциониране и текущ контрол на счетоводната дейност и на финансовото отчитане. Той пряко ръководи целия процес, взема всички ключови решения свързани с финансовите отчети и други публични документи с финансова информация. Също така той одобрява на първо ниво счетоводната политика, основните отчетни методики и оценява и приема работата на използвани независими експерти (оценители, актюери, консултанти и др.), участващи в процеса на финансово отчитане. Той следи текущо, заедно с главния счетоводител рисковете върху финансовите отчети от установените бизнес рискове за дружеството;
- Финансовият директор отговаря за цялостната организация, функциониране и текущ контрол на счетоводната дейност и на финансовото отчитане. Той пряко ръководи целия процес, взема всички ключови решения свързани с финансовите отчети и други публични документи с финансова информация. Също така той одобрява на първо ниво счетоводната

политика, основните отчетни методики и оценява и приема работата на използвани независими експерти (оценители, актюери, консултанти и др.), участващи в процеса на финансово отчитане. Той следи текущо, заедно с главния счетоводител ефектите и рисковете върху финансовите отчети от установените бизнес рискове за дружеството;

- Главният счетоводител организира и ръководи счетоводно-отчетната дейност на дружествата – контролира и методологически направлява текущото счетоводство, ръководи изготвянето на финансови и управленски отчети; отговаря за разработването и внедряването на счетоводно-отчетните методики и техники; отговаря за процеса по счетоводно приключване и изготвянето на всички счетоводни приблизителни оценки, предлага и разработва счетоводни политики и промени в тях, следи за текущи промени в МСФО. Той е прекият контакт с използваните вътрешни и външни експерти за целите на финансовата отчетност;

Политика и практика, свързани с човешките ресурси във финансово-счетоводните отдели

Групата има установени политики и правила, свързани с управлението на човешките ресурси, заети в процеса на финансово отчитане и другите процеси, свързани с него. Те включват наложени и прилагани политики и процедури при подбора и назначаването на такива кадри, насочени към образованието и професионалния опит, компютърната грамотност и владението на чужди езици от кандидатите. При подбора водещи са изискванията, заложени в длъжностните характеристики на отделните позиции. Към политиките за управление на персонала са включени и такива, свързани с постоянното допълнително професионално обучение, осъвременяване и разширяване на знанията и уменията на заетите специалисти. Задължително се провеждат обучения при промяна на нормативни актове, МСФО, данъчни закони и други, касаещи пряко тяхната работа. Целта на тази политика е увеличаване на тяхната експертиза и усъвършенстване на уменията им за повишаване на ефективността при изпълнение на служебните им задължения.

Оценка на риска, свързан с финансовото отчитане – структура на процеса в Групата

Съветът на директорите, одитният комитет, финансовият директор и главния счетоводител на дружеството-майка имат основна роля в процеса за постоянно идентифициране, наблюдение и контрол на бизнес рискове, вкл. за установяване и контрол на ефектите от тези от тях, които оказват и пряко влияние върху отделни процеси и обекти от счетоводството, финансовото отчитане и отчетността на дружествата. Те осигуряват общ мониторинг върху процеса по управление на рисковете.

„Градус“ АД разполага и с риск мениджър, който дава икономическа оценка на поетите от компанията рискове и извършва необходимите действия с оглед намаляване на риска, използвайки съвременни финансови техники и инструменти. Риск мениджърът идентифицира възможните слабости на бизнес процесите и оценява разходите за оперативни рискове, както и информира ръководството за наличието на непокрити рискове, както и тяхната стойност.

Рисковите фактори, които имат отношение към надеждната финансова отчетност, включват външни и вътрешни събития, сделки и обстоятелства, които могат да възникнат и да се отразят негативно върху способността на предприятието да създава, поддържа и обработва счетоводни и оперативни данни по начин, който да гарантира достоверна финансова отчетност, отчети и доклади.

В Групата са дефинирани като основни следните фактори:

а) външни рискове са: промяна в бизнес средата и пазарната среда на дружествата и техните основни продукти; дейността на конкурентите; промяна в законовата и регулаторна рамка; промени в ключови доставчици или клиенти; недобросъвестни или злонамерени действия от външни лица;

б) към вътрешните рискове се причисляват: промяна на технологичната база на дружествата, на начина и интензитета на използване на техните активи и ресурси; нови продукти и дейности; нови счетоводни политики и МСФО; промени в персонала на отделите, отговорни за и/или с финансовата отчетност; промени в информационните системи; грешки в работата и/или недостатъчни знания или умения на персонала; приложение на множество приблизителни оценки – особено приложение на справедливи стойности и изчисляване на възстановими стойности на определени нетекущи активи, с участието на външни експерти.

Рисковите фактори, които имат повтарящ се характер и/или са свързани с приложение на счетоводни политики и приблизителни оценки, текущо се следят от главният счетоводител на Групата, който предлага решения за управлението и правилното отразяване на техните ефекти във финансовите отчети.

Новите рискови фактори се идентифицират от изпълнителния директор на дружеството-майка, като те се оценяват и разработват от него, съвместно с главния счетоводител. При необходимост, се използва и консултантска помощ от независими консултанти, вкл. и за приложението на нови МСФО. Общото наблюдение на процеса по управлението на рисковете, свързани с финансовото отчитане ще се осъществява от одитния комитет на дружеството.

Информационна система на дружествата в Групата. Отдел „Счетоводство" - организация на счетоводната функция в дружествата в Групата и процеса на финансово отчитане

Информационна система

Информационната система на Градус включва инфраструктура (физически и хардуерни компоненти), софтуер, хора, процедури и данни. През 2023г. дъщерното дружество Градус-1 ЕООД успешно стартира процеса по въвеждане на система за управление и контрол (Microsoft Dynamics NAV 2018). Към датата на изготвяне на настоящата декларация ERP софтуера е внедрен напълно в пет от шест дружества (на индивидуално ниво).

За дъщерното дружество Градус-1 ЕООД процесите по цялостното внедряване продължават.

До пълното обхващане на бизнес процесите на Групата в единен софтуер за управление се използват различни софтуери, информацията, от които се обобщава в специализиран софтуер за целите на консолидацията.

Отдели „Счетоводство" - изпълнение на счетоводната функция и ключова роля в процеса на финансовото отчитане.

Счетоводният отдел на дружеството-майка е на пряко подчинение на изпълнителния директор. Той се ръководи от главен счетоводител. Съгласно неговата функционална характеристика отдел „Счетоводство" обхваща и реализира изцяло счетоводно-отчетната функция изготвянето на финансови отчети.

В неговите отговорности е коректното и последователно приложение на разработените счетоводни политики, разработването и приложението на вътрешен сметкоплан; отчетни методики, текущото водене на счетоводството; текущия счетоводен анализ и контрол на отчетните данни и документация; сводирането и класифицирането на отчетните данни за целите на финансовите отчети; изготвянето и/или обработката на входящите данни за приблизителните счетоводни оценки заедно с ангажираните експерти, както и докладване на установени

отклонения и несъответствия; и спазването на нормативните изисквания в областта на счетоводството, данъците и други свързани с тях области.

Във всяко едно от дружествата в Групата съществуват съответни структури, които осигуряват доброто функциониране, както на самото дружество и контрол на финансово-счетоводната му дейност.

Счетоводната политика на дружеството-майка и съответно на Групата, за целите на изготвяне на консолидираните отчети, подлежи ежегодно на одобрение от финансовия директор и Съвета на директорите на дружеството-майка. Най-важните нейни аспекти, необходими за правилното разбиране на финансовите отчети, задължително се оповестяват.

Изборът на отчетната рамка е дефиниран на база изискванията на Закона за счетоводството. Групата прилага Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз. Текущият контрол за правилното приложение на МСФО се извършва от главния счетоводител, финансовия директор, изпълнителния директор и одитния комитет. Допълнително потвърждение за коректността на приложението се получава от външни одитори. Изготвянето на финансовите отчети на дружеството-майка за публично ползване е резултат на цялостен процес по счетоводно приключване на отчетен период. Той е свързан с извършването на определени действия и процедури, и респ. изготвянето на определени документи от лица от отделите „Счетоводство" или от други длъжностни лица и тези действия и процедури са насочени към: извършване на инвентаризации; анализи на сметки; изпращане на потвърдителни писма; определяне на най-добри приблизителни оценки като амортизации, преоценки, обезценки и начисления, които да са базирани на разумно обосновани предположения, сводиране и класификация на счетоводните данни; проучвания и анализи на определени правни документи (договори, съдебни дела, становища на правни консултанти); проучвания и оценка на доклади на експерти (оценители, актюери, вътрешни одитори, други вътрешни експерти и длъжностни лица); изготвяне на справки и финансови пакети за консолидация; изготвяне, анализи и обсъждания на проекти на финансови отчети.

Процесът по счетоводно приключване се ръководи пряко от главния счетоводител. Мониторинг се извършва от финансовия директор, членовете на Съвета на директорите и Изпълнителния директор, като те вземат крайните решения по ключови въпроси, свързани с признаването, класификацията, оценките, представянето и оповестяванията относно определени обекти, операции и събития, както и за цялостното представяне на финансовите отчети – индивидуален и консолидиран на дружеството-майка.

Контролни дейности

Контролните действия и процеси включват: прегледи на изпълнението и резултатите от дейността; обработка на информацията; физически контроли и разделение на задълженията и отговорностите.

Общите контроли, които имат отношение към финансовото отчитане, могат да бъдат категоризирани като процедури, свързани с текущи и периодични прегледи и анализи на финансовите показатели и входящите данни за тях, чрез които се представя във финансовите отчети изпълнението и резултатите от дейността на дружествата от Групата.

Прилаганите физически контроли на дружествата от Групата обхващат:

а) мерки за физическата сигурност на активите - обезопасени съоръжения и помещения, както и специални условия за достъп до активи и документи;

б) специална процедура за одобрение на достъп до компютърни програми и файлове с данни;

в) периодични инвентаризации - процедури по организацията и провеждането на инвентаризации чрез физическо преброяване/претегляне на наличностите/изпращане на подходящи писма за потвърждаване и сравняване със сумите, отразени в контролните описи и

счетоводните документи/регистри. Въведени са и процедури по своевременното анализиране на резултатите от инвентаризациите, разработване на решения за счетоводното им отчитане и респективно одобрение от изпълнителния директор.

Групата е в процес на постоянно разширяване на формализираните контролни процедури и дейности.

4. Информация по член 10, параграф 1, буква "в", "г", "е", "з" и "и" от Директива 2004/25/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г., относно предложенията за поглъщане:

4.1. Значими преки или косвени акционерни участия (включително косвени акционерни участия чрез пирамидални структури и кръстосани акционерни участия) по смисъла на член 85 от Директива 2001/34/ЕО;

Към 31.12.2023г. към Дружеството не са отправяни предложения за поглъщане и/или вливане в друго дружество.

4.2. Притежателите на всички ценни книжа със специални права на контрол и описание на тези права;

Дружеството няма притежатели на ценни книжа със специални права на контрол. Съгласно Устава на „Градус" АД, всички емитирани от Дружеството акции са от един клас, обикновени, поименни, безналични. Всички акции са с право на един глас в общото събрание на акционерите, право на дивидент и право на ликвидационен дял, съразмерни с номиналната стойност на акцията.

4.3. Всички ограничения върху правата на глас, като например ограничения върху правата на глас на притежателите на определен процент или брой гласове, крайни срокове за упражняване на правата на глас или системи, посредством които чрез сътрудничество с дружеството финансовите права, предоставени на ценните книжа, са отделени от притежаването на ценните книжа;

Няма ограничения върху правата на глас.

4.4. Правилата, с които се регулира назначаването или смяната на членове на съвета и внасянето на изменения в учредителния договор;

Съгласно приложимата нормативна уредба и Устава на „Градус" АД, избирането и освобождаването на членовете на Съвета на директорите, както и определянето на тяхното възнаграждение и гаранция за управлението им, са в компетентност на Общото събрание на акционерите на Дружеството.
Съветът на директорите на Дружеството се избира и упражнява своите правомощия в съответствие с решенията на Общото събрание, Устава на Дружеството и приложимото законодателство. Мандатът на членовете на Съвета на директорите е пет години, без ограничение за преизбиране. При прекратяване на мандата на член на Съвета на директорите, независимо от основанието за това, същият продължава да изпълнява функциите си и задълженията си като член на Съвета на директорите до избора на нов член от Общото събрание.

4.5. Правомощията на членовете на съвета, и по-специално правото да се емитират или изкупуват обратно акции;

Съгласно Устава на „Градус“ АД, Съветът на директорите на Дружеството взема решения по всички въпроси, свързани с дейността на Дружеството, с изключение на тези, които са от изключителна компетентност на Общото събрание.

Дружеството се управлява и представлява от Съвета на директорите в съответствие със закона и Устава на Дружеството. Съветът на директорите на Дружеството взема решения за следното:

- ✓ организира изпълнението на решенията на Общото събрание и контролира това изпълнение;
- ✓ избира Изпълнителен директор / представител/и, определя границите на неговата / тяхната компетентност и контролира неговата / тяхната дейност;
- ✓ взема решения за дългосрочно сътрудничество от съществено значение за Дружеството или прекратяване на такова сътрудничество;
- ✓ взема решения за създаване и/или закриване на клон;
- ✓ взема решения за увеличаване на капитала на Дружеството, в случаите когато е изрично овластен за това от Общото събрание;
- ✓ одобрява разпореждане (включително, но не само, прехвърляне, закриване, обременяване с тежести и т.н.) на търговското предприятие на Дружеството или на части от него;
- ✓ одобрява сключването на сделки с акционери, членове на Съвета на директорите или служители на Дружеството (или членове на техните семейства);
- ✓ одобрява вземане на заем или формиране по друг начин на финансов дълг на Дружеството към трето лице на стойност над 50 000 лева в резултат на еднократна сделка или поредица от сделки;
- ✓ взема решение за участие и/или прекратяване на участието на Дружеството в други дружества в Република България и в чужбина;
- ✓ взема решение за упражняване на права Дружеството като акционер/съдружник в дъщерни дружества;
- ✓ взема решение за предоставяне на заем или друга форма на финансиране на дружества, в които Дружеството притежава капиталово участие и/или върху които упражнява контрол;
- ✓ взема решение за разпореждане с интелектуална собственост на Дружеството, както и за предоставяне на права върху обекти на интелектуална собственост на Дружеството;
- ✓ изготвя, приема и подписва проспект за публично предлагане на ценни книжа, издадени от Дружеството;
- ✓ избира и освобождава инвестиционни посредници, които да поемат и/или администрират емисия ценни книжа, издадена от Дружеството, която ще бъде обект на публично предлагане;
- ✓ одобрява сключването на сделки извън посочените в чл. 114, ал. 1 от ЗППЦК с участие на заинтересовани лица по смисъла на чл. 114, ал. 7 от ЗППЦК,
- ✓ одобрява сключването на сделки по чл. 114, ал. 3 от ЗППЦК от страна на дъщерните дружества на Дружеството, и
- ✓ решава всички въпроси, които не са от изключителната компетентност на Общото събрание.

5. Състав и функциониране на административните, управителните и надзорните органи и техните комитети:

Членове на Съвета на директорите на „Градус“ АД към датата на изготвяне на настоящия доклад са :

- Ангел Иванов Ангелов – Председател на Съвета на директорите;
- Георги Александров Бабев – Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор;
- Бистра Стоянова Коцева – Член на Съвета на директорите.

Дружеството има едностепенна структура на управление.

Органи на управление на „Градус“ АД са:

- Общо събрание на акционерите
- Съвет на директори

Общо събрание, Участие в общото събрание

- Общото събрание включва всички Акционери с право на глас.
- Акционерите с право на глас имат възможност да упражняват правото си на глас на Общото събрание на Дружеството чрез представителство;
- Членовете на Съвета на директорите, които не са акционери, участват в Общото събрание без право на глас.

Компетентност на Общото събрание:

- изменя и допълва Устава на Дружеството;
- увеличава и намалява капитала на Дружеството;
- преобразува и прекратява Дружеството;
- избира и освобождава членовете на Съвета на директорите;
- определя възнаграждението на членовете на Съвета на директорите, на които няма да бъде възложено управлението, включително правото им да получат част от печалбата на Дружеството, както и да придобият акции и облигации на Дружеството;
- назначава и освобождава регистрирани одитори, когато извършването на одит е задължително в предвидените от закон случаи или е взето решение за извършване на независим финансов одит;
- одобрява годишния финансов отчет след заверка от назначения регистриран одитор, когато е бил извършен независим финансов одит, взема решение за разпределяне на печалбата, за попълване на фонд „Резервен“ и за изплащане на дивидент;
- решава издаването на облигации;
- назначава ликвидаторите при прекратяване на Дружеството, освен в случаите на несъстоятелност;
- освобождава от отговорност членовете на Съвета на директорите;
- взема решения за обратно изкупуване на собствени акции на Дружеството;
- избира одитен комитет, определя броя и мандата на членовете му и одобрява правилника за дейността му в съответствие с разпоредбите на Закона за независимия финансов одит;
- овластява лицата, управляващи и представляващи Дружеството, за сключване на сделки по чл.114, ал.1 ЗППЦК;

- решава всички други въпроси, предоставени в неговата компетентност от закона и/или този Устав.

Съвет на директорите:

- Съветът на директорите управлява и представлява Дружеството;
- Съветът на директорите упражнява своите правомощия в съответствие с решенията на Общото събрание, настоящият Устав и приложимото законодателство.

Компетентност на Съвета на директорите:

- организира изпълнението на решенията на Общото събрание и контролира това изпълнение;
- избира Изпълнителен директор / представител/и, определя границите на неговата / тяхната компетентности, контролира неговата / тяхната дейност;
- взема решение за дългосрочно сътрудничество от съществено значение за Дружеството или прекратяване на такова сътрудничество;
- взема решения за създаване и/или закриване на клон;
- взема решения за увеличаване на капитала на Дружеството, в случаите, когато е изрично овластен за това от Общото събрание;
- одобрява разпореждане (включително, но не само, прехвърляне, закриване, обременяване с тежести и т.н.) на търговското предприятие на Дружеството или на части от него;
- одобрява сключването на сделки с Акционери, членове на Съвета на директорите или служители на Дружеството (или членове на техните семейства);
- одобрява вземане на заем или формиране по друг начин на финансов дълг на Дружеството към трето лице над 50 000 (петдесет хиляди) лева в резултат на еднократна сделка или поредица от сделки;
- взема решение за участие и/или прекратяване на участието на Дружеството в други дружества в Република България и в чужбина;
- взема решение за упражняване на права Дружеството като акционер/съдружник в дъщерни дружество;
- взема решение за предоставяне на заем или друга форма на финансиране на дружества, в които Дружеството притежава капиталово участие и/или върху които упражнява контрол;
- взема решение за разпореждане с интелектуална собственост на Дружеството, както и за предоставяне на права върху обекти на интелектуалната собственост на Дружеството;
- изготвя, приема и подписва проспект за публично предлагане на ценни книжа, издадени от Дружеството;
- избира и освобождава инвестиционни посредници, които да поемат и/или администрират емисия ценни книжа, издадена от Дружеството, която ще бъде обект на публично предлагане;
- одобрява сключването на сделки извън посочените в чл. 114, ал. 1 от ЗППЦК с участие на заинтересовани лица по смисъла на чл. 114, ал. 7 от ЗППЦК;
- одобрява сключването на сделки извън посочените в чл. 114, ал. 1 от ЗППЦК с участие на заинтересовани лица по смисъла на чл. 114, ал. 3 от ЗППЦК от страна на дъщерните на Дружеството и
- одобрява консолидирания финансов отчет на дружеството;
- решава всички въпроси, които не са от изключителна компетентност на Общото събрание.

Възнаграждение

Размерът и структурата на възнагражденията на членовете на Съвета на директорите са регламентирани в Устава на "Градус" АД, приет от Общото събрание на Дружеството, в договорите за управление, както и в политиката за възнаграждение на СД, приета на Общото събрание на 11.06.2021г.

Конфликт на интереси

Дружеството има приета политика за сделки със заинтересовани лица, приета с протокол на СД от 01.08.2018г.

Надзорни органи

Дружеството е с едностепенна система на управление и поради тази причина има създаден Одитен комитет, съгл. Чл. 107 от Закона за независимия финансов одит. Одитният комитет се състои от 3 (три) лица, избрани от Общото събрание на акционерите за срок до 4 (четири) години. Мнозинството от членовете на Одитния комитет, включително неговият председател, трябва да бъдат независими.

Одитният комитет е в състав:

- Христина Атанасова Филипова – Председател на Одитния комитет;
- Ивайло Николаев Николов – член на Одитния комитет;
- Радка Димчева Пенева – член на Одитния комитет.

Председателят на Одитния комитет отговаря на изискванията за независимост на членовете на Одитния комитет, дефинирани в чл.107, ал.4 от Закона за независимия финансов одит.

Одитният комитет е специализиран орган със следните правомощия:

- информира Съвета на директорите за резултатите от задължителния одит и пояснява по какъв начин задължителният одит е допринесъл за достоверността на финансовото отчитане, както и ролята на Одитния комитет в този процес;
- наблюдава процесите на финансово отчитане и одит, вътрешен контрол и управление на риска на Дружеството и представя препоръки и предложения, за да се гарантира тяхната ефективност;
- наблюдава задължителния одит на годишните финансови отчети на Дружеството;
- проверява и наблюдава независимостта на регистрираните одитори на Дружеството;
- отговаря за процедурата по подбор на регистрирания одитор и препоръчва назначаването му;
- изпълнява и други функции, предвидени по закон.

През 2023г. също е създаден Мениджърски борд/съвет като корпоративна структура на управление на група Градус.

За негови членове са избрани:

1. Стойка Станилова Денчева
2. Красимира Станилова Киркова
3. Радка Димчева Пенева
4. Мартин Владимиров Димитров
5. Георги Ганчев Дюлгяров

Мениджърският съвет е учреден на основание чл. 32, т.19 от Устава на Градус АД, за да подпомага Съвета на директорите за постигането на целите на дружеството със своята експертиза.
Мениджърският съвет има за цел да допринесе за ефективното и качествено управление на група Градус.

Работата на Мениджърския съвет се основава на ефективно взаимодействието между членовете му и Съвета на директорите на Градус АД за постигането на стратегическите цели на Групата.

6. Описание на политиката на многообразие, прилагана по отношение на административните, управителните и надзорните органи на емитента във връзка с аспекти, като възраст, пол или образование и професионален опит, целите на тази политика на многообразие, начинът на приложението ѝ и резултатите през отчетния период, когато не се прилага такава политика, декларацията съдържа обяснение относно причините за това:

Групата полага всички усилия за осигуряването на равни възможности при назначаване и за спазване по форма и същество на целия диапазон от закони, отнасящи се до справедливи практики в работната среда и предотвратяване на дискриминация.
Дискриминацията и тормозът, независимо дали се базират на раса, пол, усещане за или изразяване на полова принадлежност, цвят на кожата, убеждения, вероизповедание, национален произход, националност, гражданство, възраст, инвалидност, семейно положение (включително съжителства без брак и граждански съюзи, дефинирани и признати от действащото законодателство), сексуална ориентация, култура, родословие, статут на ветеран, социално- икономическо положение или други защитени от закона лични характеристики, са неприемливи и напълно несъвместими с традициите на Групата, за предоставяне на почтено, професионално и достойно работно място. Репресивните мерки към лица, повдигащи оплаквания за дискриминация или тормоз, са също забранени.

Основните цели, които Групата си поставя, при прилагането политиките на многообразие са:

• Привличането, наемането и задържането на работа на хора с широк спектър от таланти. Разнообразните способности и таланти на ръководителите и служителите отварят нови възможности за новаторски и творчески решения, повишават креативността и иновативността. Това от своя страна, би довело и до по-ефективна адаптация към въздействието на глобализацията и технологичните промени. По-разнообразната работна сила може да увеличи ефективността на компанията да постига целите си. Тя може да повдигне духа на служителите, да даде достъп до нови сегменти от пазара и да увеличи производителността;

• Насърчаване на работна атмосфера, която приема етнокултурното многообразие и в която различията между хората се ценят и уважават;

• Решаване на един от най-важните проблеми за работодателя – този за недостига на работна ръка, както и проблемите, отнасящи се до наемането и задържането на работа на висококвалифицирани работници;

• Подобряване на репутацията и цялостното представяне на компанията пред външните заинтересовани страни и обществото;

• Създаване на възможности за групите в неравностойно положение и изграждане на единството на обществото.

Групата се стреми да постигне заложените цели, като утвърждава и прилага на практика значимите за дружествата видове многообразия. Възприемайки добри практики от други компании и институции, ръководството на групата иска да превърне управлението на многообразието във функциониращa част на компанията. Ръководството полага усилия служители, потребители, клиенти и инвеститори да бъдат информирани относно значимостта на многообразието за тях и тяхната работа, като цели да изгради у тях доверие и желание за подкрепа.

26.04.2024г.

Изпълнителен директор:

Георги Бабев

Georgi Aleksandrov Babev
Digitally signed by Georgi Aleksandrov Babev
Date: 2024.04.26 17:31:06 +03'00'

Председател на СД:

Ангел Ангелов

Angel Ivanov Angelov
Digitally signed by Angel Ivanov Angelov
Date: 2024.04.26 17:38:58 +03'00'